

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Domácí násilí ve vztazích z pohledu mladé generace

**Domestic violence in relationships from the perspective of
the young generation**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

PhDr. Monika Nová, Ph.D.

Autor:

Lucie Matoušů

Praha 2020

Poděkování

Ze všeho nejraději bych ráda poděkovala PhDr. Monice Nové, Ph.D., jakožto vedoucí mé bakalářské práce, za cenné rady, otevřenost a ochotu. Za rady a doporučení, kterými jsem se řídila ve výzkumné části, bych ráda poděkovala také Mgr. Kaňákovi.

Dále bych ráda poděkovala všem respondentům, kteří se podíleli na výzkumném šetření v rámci mé bakalářské práce.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Domácí násilí ve vztazích z pohledu mladé generace“ vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne .....

.....

Lucie Matoušů

Anotace

Bakalářská práce „Domácí násilí ve vztazích z pohledu mladé generace“ se zabývá zachycením fenoménu domácího násilí v literatuře a následně ve výzkumné části mírou informovaností mladé populace o tomto fenoménu. Cílem je zjistit, zda respondenti dokáží rozpoznat domácí násilí od jiného protispolečenského chování. Výzkumné šetření je prováděno kvantitativní metodou výzkumu, formou dotazníku a cílí na mladou generaci ve věku 16 – 34 let.

Klíčová slova

Domácí násilí, oběť, agresor (násilník), stalking

Annotation

Bachelor thesis on the topic „Domestic violence in relationships from the perspective of the young generation“ deals with capturing the phenomenon of domestic violence in literature and in the research part of the degree of awareness of the young population about this phenomenon. The aim is to determine whether respondents can identify domestic violence from other anti-social behavior. The research is carried out using a quantitative method of research, in the form of a questionnaire and targeting the young generation aged 16 - 34 years.

Key words

Domestic violence, victim, aggressor, stalking

Obsah

1	Vymezení pojmu domácí násilí.....	11
1.1	Příčiny dle angloamerické kriminologie	18
1.2	Rizikové faktory chování u agresora.....	19
1.3	Cyklus domácího násilí	20
1.4	Mýty o domácím násilí.....	22
2	Agresoři.....	25
2.1	Muži jako násilné osoby.....	26
2.2	Ženy jako násilné osoby	27
2.3	Speciální programy pro násilné osoby	29
3	Oběť	31
3.1	Žena jako oběť	33
3.2	Muž jako oběť	34
3.3	Dítě jako oběť	35
3.4	Senioři jako oběti	36
3.5	LGBT osoby jako oběti.....	38
3.6	Migranti jako oběti.....	39
4	Důsledky domácího násilí	41
5	Domácí násilí v českém právu	43
6	Stalking	45
7	Organizace zabývající se domácím násilím	46
7.1	Proškolení zainteresovaných osob	48
7.2	Prevence	48
8	Výzkumná část.....	49
8.1	Metody a metodologie výzkumu.....	49
9	Výsledky	55
9.1	Shrnutí výsledků.....	69
10	Naznačení informovanosti mladé generace.....	78
11	Naznačení podrobnějších analýz.....	83
12	Diskuse.....	91
	Závěr.....	95

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka 1: Operacionalizace otázky č. 1	51
Tabulka 2: Operacionalizace otázky č. 2	51
Tabulka 3: Operacionalizace otázky č. 3	52
Tabulka 4: Celkové rozložení respondentů dle míry informovanosti	78
Tabulka 5: Přehled celkového počtu respondentů s ohledem na věk	79
Tabulka 6: Přehled celkového počtu respondentů s ohledem na pohlaví	80
Tabulka 7: Celkový počet respondentů s ohledem na vzdělání	80
Tabulka 8: Celkový počet respondentů s ohledem na rodinný stav	81

Grafy

Graf 1: Celkový počet návštěvnosti dotazníku na webu	53
Graf 2: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1a	55
Graf 3: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1b	55
Graf 4: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1c	56
Graf 5: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1d	56
Graf 6: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1e	56
Graf 7: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1f	57
Graf 8: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1g	57
Graf 9: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1h	57
Graf 10: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1ch	58
Graf 11: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1i	58
Graf 12: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2a	58
Graf 13: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2b	59
Graf 14: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2c	59
Graf 15: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2d	59
Graf 16: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2e	60
Graf 17: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2f	60
Graf 18: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2g	60
Graf 19: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2h	61
Graf 20: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2ch	61
Graf 21: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3a	61
Graf 22: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3b	62
Graf 23: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3c	62
Graf 24: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3d	62
Graf 25: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3e	63

Graf 26: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3f.....	63
Graf 27: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3g.....	63
Graf 28: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3h.....	64
Graf 29: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3ch.....	64
Graf 30: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3i.....	64
Graf 31: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3j.....	65
Graf 32: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3k.....	65
Graf 33: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3l.....	65
Graf 34: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3m.....	66
Graf 35: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3n.....	66
Graf 36: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3o.....	66
Graf 37: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3p.....	67
Graf 38: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3q.....	67
Graf 39: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3r.....	67
Graf 40: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3s.....	68
Graf 41: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3t.....	68
Graf 42: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3u.....	68
Graf 43: Celkový přehled počtu respondentů dle míry informovanosti.....	78
Graf 44: Celkový přehled míry informovanosti s ohledem na věk.....	79
Graf 45: Celkový přehled míry informovanosti s ohledem na pohlaví.....	80
Graf 46: Celkový přehled míry informovanosti s ohledem na vzdělání.....	81
Graf 47: Celkový přehled míry informovanosti s ohledem na rodinný stav.....	82
Graf 48: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3a.....	83
Graf 49: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3b.....	83
Graf 50: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3c.....	83
Graf 51: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3d.....	84
Graf 52: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3e.....	84
Graf 53: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3f.....	84
Graf 54: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3g.....	85
Graf 55: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3h.....	85
Graf 56: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3ch.....	85
Graf 57: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3i.....	86
Graf 58: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3j.....	86
Graf 59: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3k.....	86
Graf 60: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3l.....	87
Graf 61: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3m.....	87
Graf 62: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3n.....	87

Graf 63: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3o	88
Graf 64: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3p	88
Graf 65: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3q	88
Graf 66: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3r	89
Graf 67: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3s	89
Graf 68: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3t	89
Graf 69: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3u	90

Seznam zkratk

ADHD – Attention Deficit Hyperactivity Disorder

CAN – Child Abuse and Neglect

CČE – Českobratrská církev evangelická

ČR – Česká republika

DN – Domáci násilí

LGBT - Lesbian, gay, bisexual, and transgender

OSN – Organizace spojených národů

OSPOD – Orgán sociálně-právní ochrany dětí

SMS – Short message service

SOS – Save Our Souls

Úvod

Bakalářská práce s názvem „Domácí násilí ve vztazích z pohledu mladé generace“ se věnuje tématu domácího násilí, respektive jeho výskytu v sociálních vztazích, tedy konkrétně v partnerských a rodinných.

Předmětem mého zkoumání bude tzv. analýza informovanosti mladé generace o domácím násilí. Zajímá mě, jaké postoje zaujímají mladí lidé, z hlediska věkové kategorie mě blízké, k tomuto sociálnímu fenoménu, jehož výskyt ve vztazích je dle statistik častý, ale zároveň mnohdy poměrně těžko odhalitelný. Zde spatřuji jako autorka zásadní problematiku tohoto tématu.

Ve své teoretické části se zaměřím na klíčové pojmy a stěžejní témata, které se pojí s domácím násilím. Dále se zaměřím na domácí násilí z pohledu českého práva a ve své práci taktéž uvedu několik organizací, které poskytují pomoc obětem domácího, ale zároveň i agresorům, tedy pachatelům, jež se domácího násilí dopouštějí.

V praktické části bakalářské práce provedu kvantitativní výzkum. Primárně mě z výzkumného hlediska zajímá, zda mladá generace má představu, jak se domácí násilí vyznačuje, respektive, zda je společnost mladých lidí vlastně schopna takové chování v mezilidských vztazích rozpoznat. Domnívám se, že i když budu výzkumně cílit na mladší generaci, budou se v odpovědích respondentů vyskytovat značné rozdíly v závislosti na demografických údajích, a proto se zaměřím na analýzu odpovědí respondentů zejména z tohoto hlediska. Získaná data v kapitole *Diskuse* předložím ve formě doporučení pro praxi.

Téma bakalářské práce, mi pomohla stanovit a tzv. mě na něj přivést školitelka mé bakalářské práce PhDr. Monika Nová, Ph.D. Zároveň se pro mne stala velmi přínosnou praxe v rámci studia 2. ročníku – IV. semestru, kterou jsem vykonávala v předmětu *Praxe a supervize v sociálních zařízeních III. Zařízení*, v kterém jsem zmiňovanou praxi vykonávala, byla *Poradna Magdala*. V *Poradně Magdala* jsou sociální služby poskytované obětem domácího násilí, obětem obchodu s lidmi, osobám v krizi, rodinám s dětmi a v poslední řadě osobám, které vedou rizikový způsob života nebo jsou jím ohroženy. Měla jsem zde možnost se setkat přímo s oběťmi domácího násilí, které jako klientky tuto službu využívaly. V *Poradně Magdala* tyto ženy označovali sociální pracovníci a sociální pracovníci spíše jako uživatelky sociálních služeb. Mluvím především v ženském rodě zejména proto, že v rámci praxe v *Poradně Magdala*, kde jsem působila jako praktikantka, jsem neměla tu možnost se setkat s klienty (uživateli sociálních služeb) – muži. Praxe pro mě byla však velmi přínosná. Vedla mě k zamyšlení nad tímto tématem a vzbudila ve mně touhu toto téma poznat více.

1 Vymezení pojmu domácí násilí

U pojmu „domácí násilí“ se setkáme s mnoha definicemi, které nám nabízejí odborné publikace. Není ani výjimkou, že na tento fenomén se nahlíží v různých zemích světa rozdílně. Jedná se primárně o to, jak je legislativně vymezen v právním řádu konkrétní země. Nicméně každý právní stát, by měl zaručit občanům základní lidská práva, mezi které mj. patří právo na ochranu zdraví, života a lidské důstojnosti.¹ Hovoříme tu tedy o dodržování lidských práv, které pramení z mezinárodních smluv, úmluv a právních řádů konkrétních států.

V první řadě bychom si však měli definovat samotné násilí, od kterého se pojem odvíjí. Násilím se rozumí útočné jednání, které má za cíl ublížit a ponížit druhou osobu/osoby. Jedná se o určitý projev agrese, za kterým stojí řada příčin související s biologickými, psychickými a osobnostními charakteristikami daného jedince. Násilí má dvě podoby, a to fyzickou a psychickou.²

Domácí násilí v širším slova smyslu je definované Radou Evropy z roku 1985, která ho označila jako „*násilné chování v rodině, které zahrnuje jakýkoliv čin nebo opomenutí spáchané v rámci rodiny některým z jejích členů, které podkopávají život, tělesnou integritu, nebo svobodu jiného člena stejné rodiny, nebo vážně poškozují rozvoj jeho osobnosti*“³. Pokud hovoříme o pojmu domácí násilí v užším slova smyslu, pak je takové násilí považováno jako intimní (partnerské) násilí, které lze definovat jako „*(...) jakýkoliv výskyt ohrožujícího chování, násilí, nebo zneužití psychického, fyzického, sexuálního, ekonomického nebo emocionálního mezi dospělými osobami, které jsou, nebo někdy v minulosti byly intimními partnery nebo členy rodiny, a to bez ohledu na pohlaví*“⁴. Z čehož plyne, že takové násilí se týká partnerů nebo členů rodiny, tudíž blízkých osob, které žijí ve společném obydlí.

Znaky domácího násilí

Abychom mohli rozlišit, zda se opravdu jedná o domácí násilí, je třeba zmínit charakteristické znaky, kterými se domácí násilí vyznačuje. Mnohdy se totiž může jednat o tzv. italské manželství, kdy se role aktérů při jednotlivých násilných incidentech střídají nebo nejsou vůbec jasně definovány.

V posuzování hrají podstatnou roli klíčové znaky domácího násilí. Aliance pro domácí násilí (2006) vymezuje čtyři znaky, které dle Čírtkové (2009) musí být současně přítomny v případě, aby daná situace mohla být posouzena jako domácí násilí.

Jedná se o tyto čtyři základní znaky:

---

¹ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: proFem, 2008, s. 19.

² BĚLÍK V., HOFERKOVÁ S. a KRAUS B. Slovník sociální patologie. Praha: Grada, 2017, s. 54.

³ PROFEM o. p. s. *Domácí násilí* [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/domaci-nasili>

⁴ COUNCIL OF EUROPE. *Council of Europe – Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence* [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008482e>

Opakovatelnost a dlouhodobost – Zpravidla z jednoho útoku nemůžeme usoudit, zda se jedná o domácí násilí, nicméně lze ho považovat jako jeho začátek. Domácí násilí trvá často několik let a během této doby se ataky opakují.

Eskalace (stupňování) – Domácí násilí má tendenci se stupňovat, až k závažným trestným činům.

Jasně rozdělení rolí – Lze jasně rozlišit postavení osob, kdy na jedné straně stojí oběť a na druhé straně agresor (násilná osoba). V případě, kdy mezi osobami blízkými probíhají vzájemné fyzické, či psychické útoky, nejedná o domácí násilí.

Neveřejnost – Domácí násilí probíhá zpravidla tzv. za zavřenými dveřmi domova, beze svědků. Což je jeden z problémů u dokazování v rámci trestního řízení.⁵

Dále stojí za zmínku vztah mezi osobami a prostředím, ve kterém se domácí násilí děje. Charakteristické je, že se odehrává mezi blízkými osobami s intimními vztahy, přičemž přítomná je emocionální provázanost a panuje zde současně úzká propojenost osob. Ve většině případů je domácí násilí skryté, to znamená, že se odehrává tzv. za zavřenými dveřmi domova, tento fakt souvisí i s tím, že domácí násilí se v praxi obtížně dokazuje v rámci případného trestního řízení. I když se můžeme setkat i s případy, kdy se tzv. skryté domácí násilí přenáší na veřejná místa (mimo domácí prostředí). To se ovšem spíše odehrává v situaci, kdy se oběť začíná odpoutávat od agresora.⁶

Druhy a formy domácího násilí

Druhy a formy bývají často zaměňovány a to zejména proto, že mezi nimi panuje velice úzký vztah. Dle Voňkové a Spoustové rozeznáváme tyto druhy:

Fyzické

Jde o jakékoliv fyzické útoky vůči ohrožené osobě, které zanechávají případně i trvalejší následky v poškození zdraví. Mnohdy se jedná o závažné trestné činy, které mohou vyústit i samotnou vraždou oběti. Je nejvíce evidentní, protože v mnohých případech na oběti zanechává stopy v podobě modřin, spálenin, otoků, zlomenin, škrábanců atd.⁷ Mezi takové projevy chování patří např. strkání, fackování, kopání, pálení, ohrožování zbraní/nožem, znehybňování oběti (přivazování, zatlačování do kouta).

Psychické

Mohou i nemusí se odehrávat současně s násilím fyzickým. Dlouhodobé psychické násilí má za následek řadu psychosomatických onemocnění, neurotických projevů či psychiatrických diagnóz.⁸ Jedná se o druh domácího násilí, který na jedné straně těžce postihuje oběť, ale na druhé straně se těžko dokazuje v rámci případného trestního řízení a není na první pohled zřejmý, na rozdíl od

---

⁵ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011.

⁶ ACORUS, z. ú. *Specifické znaky domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>

⁷ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: proFem, 2008, s. 23.

⁸ MAGDALENIUM, o. s. *Znaky a druhy domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.magdalenium.cz/znaky-a-druhy-domaciho-nasili>

fyzického násilí. V určitých případech se setkáváme i s tím, že oběti si tento druh chování špatně interpretují, např. mocenské nárokování partnera (agresora) v podobě přehnané žárlivosti si vykládají jako projev lásky. Konkrétně se jedná o ponižování, nadávky, zesměšňování na veřejnosti (ale také i v soukromí), jakékoliv vyhrožování, zastrasování a využívání mocenských privilegií.⁹

Sexuální

Sexuální násilí se rovněž obtížně dokazuje v rámci případného trestního řízení, a to zejména proto, že nezanechává zřetelné stopy a jde o intimní záležitost, která se opět děje v soukromí, tudíž zpravidla beze svědků. Pokud však hovoříme o vyostřených situacích, v těch horších případech mohou být svědky děti. Sexuální násilí chápeme jako všechny sexuální praktiky, které jsou proti vůli oběti, tudíž vynucovány (např. znásilnění).¹⁰

Ekonomické

V tomto případě jde o ekonomickou (finanční) kontrolu oběti agresorem, kdy jí je omezen přístup k financím, neposkytování peněz na chod domácnosti a také znemožnění oběti být výdělečně činná (zákaz docházení do zaměstnání). Agresor získává naprostou kontrolu nad příjmy i výdaji oběti, což má za cíl naprostou závislost na partnerovi, která je ovšem vynucená. Řadí se do této kategorie i situace, kdy je oběti zatajována finanční situace společné domácnosti.¹¹

Sociální

Pod tímto pojmem se skrývá izolace oběti od okolí, jako je rodina, přátelé, známí atd. Agresor má kontrolu nad tím, co oběť dělá, s kým se stýká a kam chodí. Agresor zakazuje oběti jakékoliv volnočasové aktivity a opouštění společné domácnosti. Odebírání telefonu oběti je také jedna z možností sociálního násilí.¹²

Toto je základní výčet druhů domácího násilí, ovšem dle Charity ČR do tohoto výčtu lze zařadit i Spirituální násilí, což je forma domácího násilí, kdy agresor má tendence zesměšňovat příslušné náboženství, ke kterému oběť inklinuje a případně ji i zakazuje praktikovat takové náboženství. Naopak v případě opačném může nedocházet i k situacím, kdy je oběť nucena k vyznávání určitého náboženství či ke členství v některých z náboženských skupin a dodržování jejich pravidel a praktik proti vůli oběti.¹³

---

⁹ ACORUS, z. ú. *Druhy domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>

¹⁰ ROSA, o. s. *Domácí násilí: Co je domácí násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/>

¹¹ INTERVENČNÍ CENTRUM PRO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM, LIBEREC. *Domácí násilí: Co je domácí násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <http://intervencni-centrum.cipslk.cz/domaci-nasili.html>

¹² PERSEFONA. *Formy domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.persefona.cz/formy-domaciho-nasili>

¹³ DIECÉZNÍ CHARITA ČESKÉ BUDĚJOVICE. *Formy domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://www.dchcb.cz/sluzby-a-projekty/intervencni-centrum/co-je-domaci-nasili/formy-domaciho-nasili/>

Formy násilného jednání nám již vymezují konkrétní chování násilné osoby (agresora). Podle Voňkové a Spoustové:

Sociální izolace

Jedná se o absolutní separaci oběti od jejího okolí blízkých osob (rodiny, přátel, známých), s cílem oběť odtrhnout od společnosti blízkých a zapříčinit tak úplnou závislost na agresorovi. Dále jde o situace, jako je například zákaz telefonátů, vycházení, příkazování určitého chování, příkazování jak se má oběť obléci, nepřetržitý dohled nad životem oběti, zákaz či příkaz četby určité literatury, poslouchání rádia/televize, omezování nebo zákaz koníčků, které oběť ve svém volném čase ráda vykonává.

Zastrašování

Vyvíjení psychického nátlaku na oběť, kdy agresor využívá křik, demonstruje svoji sílu, vyvolává v oběti záměrně strach, požívá zastrašující gesta, ničí majetek, týrá domácí mazlíčky. Jindy například „(...) používá výhrůžek typu opuštění rodiny, spáchání vraždy dětí, nebo partnerky, vlastní sebevraždy, uzavření partnerky do blázince, odnětí dětí“¹⁴.

Vyčerpávání

Nakládání oběti nesmyslné až bezvýznamné práce či odpírání základních fyziologických potřeb, jako je například spánek, potrava, tekutiny atd.

Citové týrání

Pravidelné nadávky, vytýkání špatného chování, vyvolávání pocitu viny, bagatelizování faktu násilí agresorem, současné poskytování laskavosti a naopak odpírání pozornosti.

Ekonomické týrání

Veškeré chování, které je spjaté s finančním omezováním a kontrolou. Agresor má tendenci oběti znemožnit disponování s financemi, zakazovat výdělečnou činnost, znemožnit přístup k příjmům, se kterými hospodaří rodina, neposkytovat finanční prostředky na chod domácnosti, rozprodávat vybavení domácnosti (nábytek, elektrické spotřebiče, oblečení, cenné předměty atd.), nerespektovat potřeby dětí, vystavovat rodinu finančním rizikům, které záměrně rodinu ohrožují.

Zneužívání práv muže

Zde jde o patriarchální chování, kdy agresor (muž) zachází s obětí (ženou) jako se služkou, „(...) má nadřazené a povýšené chování, osvojuje si právo o všem rozhodovat, staví se do role, kdy určuje rozdělení rolí“¹⁵.

Co není domácí násilí

Vnímám jako velmi důležité a podstatné také to, vymezit si zároveň, jaké chování/situace naopak nelze považovat za domácí násilí. Domácí násilí totiž bývá v některých případech zaměňováno za jiné konfliktní situace, které se ve společenském životě (vztazích) objevují.

---

¹⁴ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: profem, 2008, s. 23.

¹⁵ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: profem, 2008, s. 24.

Jako první příklad bych ráda zmínila manželské krize a rozvodové situace, které bývají často vyhocené. Hovoříme tedy o různých hádkách, potyčkách a jiných názorových konfliktech (a to nejen u partnerů, ale také například i u jiných členů domácnosti), kde není jasně rozdělená role oběti a pachatele. Dále to mohou být například jednorázové incidenty, kdy jeden z účastníků konfliktu jedná tzv. v afektu.

A v poslední řadě velmi chmurné téma, kterým je týrání dítěte. Týrání dítěte s domácím násilím může souviset, ale posuzuje se jako jiný druh násilí a současně se kvalifikuje jako jiný trestný čin.¹⁶

Zde bych ráda uvedla následující výčet klíčových termínů, které poukazují na odchylky v chování a tím nám jasněji vymezují, které chování lze považovat za domácí násilí, anebo naopak nelze považovat.

- Domácí vražda je pojem, který vystihuje situaci, kdy člen rodiny, člen domácnosti nebo blízká osoba zabije jiného člena.
- Domácí násilí je obecný termín, který lze použít k popisu fyzické agrese mezi členy rodiny, členy domácnosti nebo intimními osobami.
- Intimní terorismem se míní druh intimního osobního násilí, kde násilí je taktika s větší mírou moci a kontroly. Zahrnuje častější incidenty u dvojic, závažnější hlasitost a vede k vážnějším zraněním.
- Intimní násilí je konkrétním druhem domácího násilí, ke kterému dochází, když se současný nebo bývalý partner dopouští fyzického násilí vůči druhému.
- Situační partnerské násilí nastává tehdy, kdy dochází k nesouhlasu mezi partnery, které vede až k násilnému incidentu. Je to reakce na konflikt a nezahrnuje větší vzorec moci a kontroly.
- Násilným odporem chápeme situace, kdy se oběť (žena) brání proti svému agresivnímu mužskému partnerovi.¹⁷

Příčiny domácího násilí

Na vzniku domácího násilí mezi blízkými osobami se podílí mnoho různých příčin, které se vzájemně kombinují. U tohoto tématu je třeba se pozastavit, a to z toho důvodu, že s příčinami se pojí mnoho mýtů, které například týkají toho, že agresor má sklony k takovému chování pouze v případech, kdy je v opojení alkoholu či pod vlivem omamných látek, anebo také proto, že byl agresor vyprovokován k takovému chování ze strany oběti. Toto tvrzení je však chybné. *„Alkoholové opojení může zvýšit intenzitu útoku nebo odstranit zábrany, ale nemůže být omluvou pro používání násilí. V domácím násilí se jedná především o prosazování moci a pachatelé, kteří páchají násilí pod*

---

¹⁶ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o. s. *Co je a co není domácí násilí* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/domaci-nasili/co-je-a-co-neni-domaci-nasili/>

¹⁷ TURVEY E. B., PETHERICK W. Forensic victimology: examining violent crime victims in investigate and legal contexts. Elsevier – 2009, s 299.

*vlivem alkoholu, mohou týrat svou oběť, i když nejsou opilí.*¹⁸ Ovšem agresori mají tendence například stav opilosti využívat jako omluvu pro svoje násilné chování.

Ze statistik, které eviduje organizace Rosa ve své publikaci z roku 2001, došlo k fyzickému násilí pod vlivem alkoholu v ¼ všech případů.¹⁹

Jednofaktorové teorie

Historicky prvními pokusy, které se pokoušely vysvětlit příčiny vzniku domácího, byly založeny na jednofaktorových teoriích:

Biologicko-genetická teorie

*„(...) byly poměrně brzy překonány, protože vysvětlují pouze obecné predispozice k agresivnímu chování.*²⁰ Nezabývají se zkrátka vysvětlením specifických situací domácího násilí a opomíjí vliv sociálních a kulturních činitelů.

Psychologická teorie

Zabývala se hypotézou, že psychika agresora spočívá *„(...) v povahových zvláštěnostech agresora, poruše jeho osobnosti, nebo v nedostatku láskyplné péče a nemožnosti si vytvořit pevné vazby v dětství či jako reakce na stres v rodinném soužití*²¹.

Sociologická teorie

Úzce souvisí s feministickou teorií, kdy obě tyto teorie staví na názoru, že domácí násilí je produktem „typicky mužské společnosti“. Tato teorie se primárně dotýká uplatňování moci a kontroly ve společnosti. Zmiňuje současně také to, že sociální organizace rodinného soužití jako takového, už spěje ke vzniku násilí a to z toho důvodu, že zde jedinci naráží například na neshody ve výkonu sociálních rolí, na genderovou nerovnováhu, na odlišné zájmy atd. Tyto zmíněné skutečnosti přispívají ke vzniku. O něco větším problémem tématu domácího násilí, na které upozorňuje sociologická teorie, je veřejné uznání násilí ve společnosti, což zapřičiňuje vyšší pravděpodobnost výskytu násilného chování přímo v rodině. Existují ale také hypotézy, které to vidí opačně – a to tak, že domácí násilí vytvářené v rodině má dopad na společnost, která se následně stává násilnou.²²

Feministický přístup

Zdůrazňuje nadřazenost mužského pohlaví (respektive nadvládu). Muži mají dle této teorie využívat domácí násilí jako prostředek k ovládnutí ženy a současně jako udržování kontroly nad ní.

---

¹⁸ ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA. *Co to je "domácí násilí"* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <https://praha.charita.cz/sluzby/magdala/o-domacim-nasilii/>

¹⁹ PROGRAM DEJME ŽENÁM ŠANCI. *Mýty o domácím násilí* [online]. [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: <http://stopnasili.cz/wp-content/uploads/2016/03/04-M%C3%BDty-o-dom%C3%A1c%C3%ADm-n%C3%A1sil%C3%AD.pdf>

²⁰ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 33.

²¹ HOLÁ I., JEŽKOVÁ M., KOMÍNKOVÁ H., et al. Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky: kontext, dynamika a intervence. Brno: Spondeo, 2016, s. 15.

²² ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 34.

V důsledku těchto okolností se žena stává submisivní, což v praxi znamená, že žena přijímá násilí páchané agresorem jako sociální a biologické dědictví.

Multifaktorové teorie

V dnešní době jsou modernější a více upřednostňované multifaktorové teorie, které současně sjednocují jednofaktorové přístupy do specifického modelu. D. G. Dutton pracuje se čtyřmi strukturálními rovinami, v kterých vidí zdroj a příčiny domácího násilí, a to v:

Makrosystému

Zde opět zmiňujeme případy domácího násilí, které je vyvoláváno z důvodu patriarchálních hodnot uplatňovaných ve společnosti, kdy jsou ve vůdčím postavení muži.

Exosystému

Představuje sociální okolí jedinců, v němž se právě nacházejí. Jde o řadu životních faktorů, které mají dopad na chování jedinců. Konkrétně se může jednat například o nezaměstnanost, nízký příjem, nižší úroveň vzdělanosti atd.²³

Mikrosystému

Tím se má na mysli samotná rodina jako taková a zároveň také rizika, pojící se s rodinným životem. Jde například o naplňování sociálních rolí, tendence ovlivňovat život členům rodiny a na škodu může také být úplná čitelnost partnera, v důsledku dlouhodobého soužití, kdy už osoby ví, co od sebe očekávat, jaké jsou jejich reakce, čím toho druhého zranit, jakým způsobem ho utěšit atd.

Ontogenetické rovině

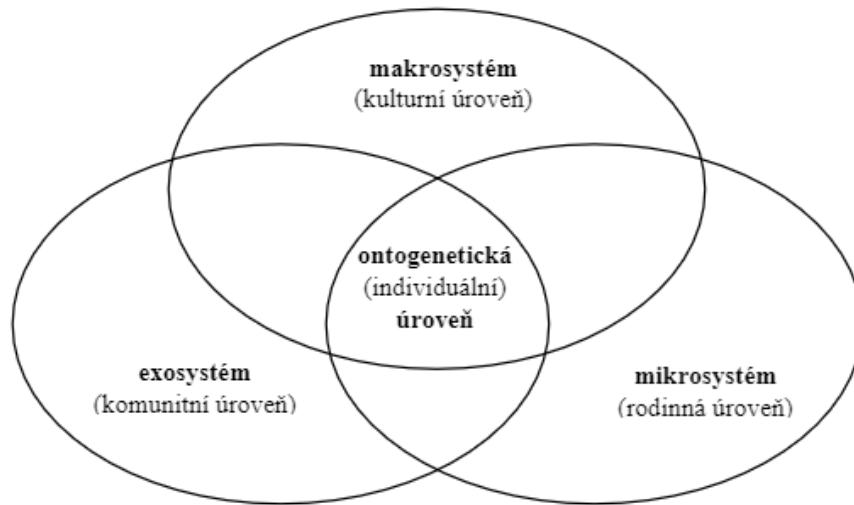
Ta shledává příčiny domácího násilí v osobách jako individuích, respektive v jejich osobnostních charakteristikách. Soustředí se zvláště na pachatele (agresora) a oběť a jejich vzájemné interakce. Zde hraje velkou roli přímé setkání jedince s násilím v dětství, protože taková zkušenost působí jako rizikový faktor pro rozvoj násilného chování.²⁴

---

²³ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 36.

²⁴ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: proFem, 2008, s. 48.

Obrázek 1: Ekologická perspektiva

Zdroj: ŠEVČÍK D., ŠPATENKOVÁ N. a kol. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 36.

1.1 Příčiny dle angloamerické kriminologie

Od konce 70. let se především angloamerická kriminologie snažila nalézt příčiny násilného chování, které následně byly shrnuty v teorii a použity v publikaci Voňkové:

Individuálních faktorů

Tato teorie hovoří o osobnostních dispozicích jedince, které spočívají ve vnitřní psychice a to nejen agresora, ale také oběti. Myslí se tím zejména rysy osobnosti, případně i psychické poruchy. Východisko této teorie však zůstává bez objasnění specifických faktorů, které by vysvětlily důvod takového chování.

Sociálně psychologických faktorů

Jedná se o zkušenosti, které si jedinci přinášejí z dětství a častokrát vyúsťují až v mezigenerační přenos. V praxi to znamená, že pokud dítě bylo v dětství svědkem domácího násilí mezi rodiči nebo naopak samo dítě bylo v pozici oběti, pak přejímá takovéto chování a praktikuje ve svých partnerských vztazích.

Sociálně kulturních faktorů

Nalézá důvod vzniku domácího násilí „(...) v *sociálně strukturované nerovnoprávnosti, kulturních postojích a normách ovlivňujících rodinné vztahy*“²⁵.

---

²⁵ HECKER, L. L., WETCHLER J. L. An introduction to marriage and family therapy. New York: Haworth Clinical Practice Press, 2003.

Feministická teorie

Stejně tak jako Sociálně kulturní teorie faktorů se dotýká kulturní podmíněnosti, kdy role ženy je znevýhodněna následkem promítání patriarchálních hodnotových stereotypů. „*Ovšem výzkumy osobnosti potvrdily, že výskyt patologie mezi ženami a muži je rovnoměrný.*“²⁶

1.2 Rizikové faktory chování u agresora

V podstatě se dá říci, že více toho víme o obětech domácího násilí než o samotných agresorech. Vědecky zatím neexistuje žádná typologie pachatelů, která by nám jasně definovala zobecněný model agresora. Na druhou stranu jsou tu určité povahové rysy, které mají násilné osoby společné. Důležitým faktorem, stejně jako u tématu oběti, jsou především osobnostní predispozice, tedy konkrétní vrozené či získané sklony k takovému chování. Jeden z takových rizikových faktorů se týká závislosti pachatelů domácího násilí na alkoholu, drogách a jiných omamných látkách. Extrémní žárlivost, nízká sebeúcta, slabá funkce ega patří také mezi další rizikové faktory. Není výjimkou, hlavně tedy u agresorů – mužů, že mají tendence být přehnaně žárliví. Co se týče intimního chování vůči partnerce, většinou malým ukazatelem může být agresivní sex, který má za cíl zvýšit sebeúctu agresora. V neposlední řadě představuje určitou hrozbu i lpění na patriarchálních hodnotách.²⁷

A jako poslední bych ráda uvedla zásadní ovlivnění, kdy jeden z partnerů vyrůstal v násilnické rodině a promítá a praktikuje své poznamenání z dětství do svého nynějšího partnerského vztahu.²⁸

ADHD a porucha opozičního vzdorů jako rizikový faktor

Se zajímavým vědeckým zjištěním přišla Eva Hurychová, která je členkou vládního Výboru pro prevenci domácího násilí a násilí na ženách a zároveň také členkou správní rady organizace proFem. K uskutečnění tohoto výzkumu ji vedla nezodpovězená otázka, zda existují i jiné skutečnosti, než jen ty, které jsem tu již zmínila, jež vedou k páchání domácího násilí. Výsledky jejího výzkumu zjišťují, že syndrom ADHD a porucha opozičního vzdorů (která se se syndromem ADHD vyskytuje v mnohých případech současně), představují rizikový faktor u dítěte a vidí ho jako hrozbu při vývoji, a to právě kvůli případným projevům násilného chování a jiných negativních sociálních jevů. „*Opoziční porucha chování se vyznačuje útočností (hlavně verbálního charakteru), neovladatelností, zlostností, vyhrožování, trápení druhého a obviňování za své chyby, ponižováním, zesměšňováním, chování bez respektu vůči druhému s podrýváním autority, častou opozicí i k nepodstatným věcem, nepřizpůsobivostí, neschopností odolávat běžnému napětí, hrubostí, extrémně vulgární vyjadřování, neochotou a nezájmem spolupracovat, provokativním chování, častou msta*

---

²⁶ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: proFem, 2008, s. 24.

²⁷ INTERDISCIPLINÁRNÍ TÝM MĚSTA BRNA PRO OBLAST DOMÁCÍHO NÁSILÍ. *Specifika domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <http://www.idtbrno.cz/specifika-domaciho-nasili>

²⁸ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: proFem, 2008, s. 50.

za cokoli. Bývá u ní také uváděn předpoklad ke vzniku nesocializované poruchy a podle odborníků je porucha opozičního vzvoru její předzvěstí.²⁹ Tuto zjištěnou příčinu lze dle jejích slov při včasém odhalení úspěšně léčit.

Rizikové faktory chování u oběti

Rizikové faktory, které doprovází vznik domácího násilí mezi blízkými osobami, mohou být různé a může jich být přítomno současně hned několik. Určité životní situace/faktory, v kterých se jako jedinec může nacházet, se v některých případech mohou stát pro osobu rizikovými.

Níže zmíním několik modelových případů, které mohou jedince v určitých životních situacích stavět do role oběti, a proto je nutné být v takových situacích obezřetný. Jedná se například o situaci, kdy se jedinec nachází (nedobrovolně) v tzv. sociální izolaci (např. dlouhodobá nemoc). Dalším rizikovým faktorem pro to, stát se obětí domácího násilí může být finanční závislost na partnerovi, ať už se to týká ženského či mužského pohlaví. V rizikové situaci se také mohou nacházet ženy či muži, kteří pečují o děti v rámci mateřské a rodičovské dovolené. Jako další bych ráda zmínila situaci, kdy člověka doprovázejí zdravotní potíže a v jejich důsledku je nějakým způsobem omezený. V neposlední řadě i například samotný přechod z aktivní zaměstnanosti do starobního či jiného důchodu je určitým rizikem. S čímž souvisí vyšší věk, který se dotýká další skupiny obětí domácího násilí, která je o něco málo zmiňována, a tou jsou senioři. Ti právě kvůli vyššímu věku a bezmocnosti mohou představovat ohroženou skupinu. Tím nejdůležitějším faktorem je však určitá povaha jedince, respektive určité osobnostní rysy, které se mohou zdát jako určité predispozice k tomu stát se obětí domácího násilí. Jedná se tak například o osoby, které mají narušené sebevědomí. Dále jedinci, kteří se staví do bezmocné role, nebo osoby, jež jsou přespříliš přizpůsobivé, důvěřivé až naivní. A jako poslední skupinou například osoby, které mají tendence být emocionálně závislémi na partnerovi. Dále to pak mohou být situace, kdy jeden z partnerů či oba partneři, se ocitnou bez zaměstnání. Mladší věk a nižší úroveň vzdělání může i nemusí být velkým aktérem.³⁰

1.3 Cyklus domácího násilí

Jak jsem již výše zmínila, domácí násilí je dlouhodobou záležitostí, v níž se oběť nachází jako v pasti. Ačkoliv se domácí násilí může mnohdy zdát jako komplikovaná záležitost, jeho průběh je ve většině případů velmi podobný, až dokonce stejný a prochází různými fázemi. A to je právě důvod, proč se oběť cítí uvězněna v tzv. začarovaném kruhu. Jako první, rozfázovala cyklus domácího násilí do čtyř částí americká psycholožka Lenore Walkerová v 70. letech a následně jej popsala. Tento pospaný jev dle Walkerové neidentifikuje pouze ženu jak oběť, ale vystihuje i popis cyklu jiných obětí, kterými se mohou stát i muži, či jiní členové domácnosti. Je třeba podotknout, že

---

²⁹ SOCIÁLNÍ PRÁCE. *Expertiza z výzkumů dalších příčin domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <http://www.socialniprace.cz/zpravy.php?oblast=2&clanek=912>

³⁰ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o. s. - *domacinasili.cz. Domáci násilí - mýty o domácím násilí* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <https://www.rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/>

cyklus domácího násilí, se může v jednotlivých fázích odehrávat nepravidelně, což v praxi znamená, že mezi jednotlivými, po sobě jdoucími fázemi, může být různá časová odmlka. Cyklus se rozděluje následovně:

Fáze napětí

Právě tehdy, vyvstávají na povrch problémy a neshody ve vztazích. Atmosféra začíná houstnout a násilná osoba začíná jednat podrážděně. V této fázi má násilí spíše formu pasivní agrese, ale může se zde projevit také například křik či nadávky. V důsledku takového chování oběť začíná zažívat pocity viny. Zdá se jí, že snaha z její strany nebyla dostatečná. To jsou ovšem nesmyslné výklady, protože oběť v takových situacích nenese vinu.³¹

Fáze násilí

Typická fáze s vypuknutím násilí. Agresor se začíná projevovat násilnickým chováním a oběť se cítí být pod kontrolou, ovládaná a bezmocná. Vzhledem k tomu, že oběti tuto fázi v prvopočátcích „přežijí“ bez větší újmy na zdraví, má tak agresor tendence časem zvyšovat intenzitu násilí, což už se pro oběť může stát ve finále kritické.

Fáze usmíření, líbánek

Po dobu této fáze se násilná osoba kárá a prosí oběť o odpuštění s příslibem, že se již takové chování nebude opakovat. Snaží se konat vstřícná gesta, jako je například kupování květin, zvaní na romantické večere atd. Nebo jen slovně oběť ubezpečuje o tom, že se změní. V případě, že se tato taktika agresora osvědčí, oběť vidí naději a zároveň agresorovi odpouští. Naopak v opačné situaci, kdy ani jedna ze zmíněných taktik tzv. neuspěje, využívá agresor vyhrožování sebevraždou/sebepoškozováním, užívá výmluvy atd. Oblíbené bývá často přenášení viny či obviňování druhých osob.³²

Fáze klidu

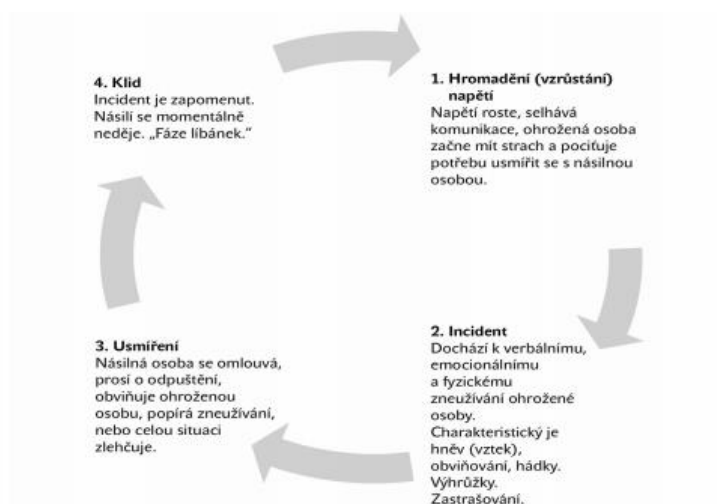
Vystihuje se relativním klidem, žádné násilné incidenty v této fázi neprobíhají, ale problémy současně stále přetrvávají, kdy nakonec nakumulováním vyústí ve fázi napětí. Celý cyklus se tak opakuje do té doby, než není nějakým zásahem přerušen.

---

³¹ PRO FAIR PLAY. *Vyjděte z kruhu! Stop domácímu násilí*. [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <https://www.profairplay.cz/vyjdete-z-kruhu-stop-domacimu-nasili/>

³² ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011, s. 54.

Obrázek 2: Čtyři fáze cyklu domácího násilí

Zdroj: ŠEVČÍK D., ŠPATENKOVÁ N. a kol. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011, s. 53.

1.4 Mýty o domácím násilí

Ačkoliv je téma domácí násilí ve velké míře mediálně diskutované téma a zároveň celospolečenský problém, a to nejen v české společnosti, je poněkud pozoruhodné, že i přes to existuje řada mýtů, které znehodnocují oběť a naopak napomáhají agresorovi. Mnozí si však neuvědomují, že v důsledku kolování těchto mýtů napříč společnostmi, se vytváří předsudky, což má za důsledek uzavírání se oběti do sebe.

Jako první bych ráda zmínila možná až překvapivý mýtus. Mnohé statistiky totiž potvrdili, že oběťmi domácího násilí se nestávají pouze jen a pouze ženy, ale také například děti (pokud jsou svědky), staří lidé, mentálně postižení a i muži. Navíc „výzkumy osobnosti nám potvrdily, že výskyt patologie mezi ženami i muži je rovnoměrný“³³.

S další mylným názorem se můžeme setkat tehdy, když uslyšíme, že domácí násilí je soukromou záležitostí a že není vhodné se do ní jakýmkoli způsobem vměšovat. Aniž si to lidé uvědomují, i tímto pasivním chováním zapříčiňují, že násilná osoba získává pocit, že na své jednání má právo a na druhé straně oběť začíná pociťovat, že se na pomoc a podporu zvenčí nemůže spolehnout. Neexistuje žádné psané ani nepsané právo, které by zmocňovalo člověka k tomu, aby jednal vůči druhé osobě násilně a dopouštěl se na ní fyzických útoků.³⁴

Teorie o tom, že domácí násilí se týká jen těch společensky nejnižších vrstev, je jen dalším neopodstatněným tvrzením. Řada výzkumů a zkušeností odborníků z dlouholeté praxe, nám vyvrací tento mýtus a poukazuje na fakt, že domácí násilí se vyskytuje napříč spektrem všech společenských

³³ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. *Domácí násilí v českém právu z pohledu žen*. Praha: proFem, 2008, s. 25.

³⁴ INTERVENČNÍ CENTRUM PRO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM, LIBEREC. *Domácí násilí: Mýty o domácím násilí* [online]. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: <http://intervencni.centrum.cipslk.cz/domaci-nasili.html>

vrstev, bez ohledu na věk, pohlaví, barvu pleti, výši příjmů, původu, náboženské či politické vyznání atd. Krásným příkladem pro vyvrácení tohoto mylného tvrzení je fenomén dnešní doby, kterým jsou tzv. zelené vdovy. Toto slovní spojení je označení pro „(...) většinou mladé ženy majetných podnikatelů, které žijí v satelitních uzavřených aglomeracích bez možnosti společenského kontaktu a zaměstnání, od kterých partneři očekávají za více méně luxusní život dokonalý servis po návratu domů jako projev vděku. Čím více jsou na partnerovi závislé, tím častěji se setkávají s šikanou a omezováním“³⁵.

Laická společnost má mnohdy ve zvyku také bagatelizovat a omlouvat násilí. Je nutné rozlišit rozdíl mezi následujícími pojmy jako je násilí, hádka a rvačka. Hádka je verbálním konfliktem mezi dvěma stranami, které jsou si sobě víceméně rovny a cílem tohoto konfliktu je prosadit si svůj postoj. U rvačky nerozlišujeme roli oběti, hlavní roli zde zastávají pouze pachatelé. Co se týče pojmu domácí násilí, u něho je to o něco málo složitější. Strany si nejsou rovny, zřetelně můžeme odhalit, kdo je oběť a kdo pachatel. Přičemž pachatel (násilná strana) má za cíl prosadit svou moc a využívá určitých nástrojů (psychických, fyzických atd.).

Mezi další mýtus patří přesvědčení určité laické společnosti o tom, že situace nemůže být tak strašná, jinak by samozřejmě dotyčná osoba, která by byla ohrožena násilným chováním odešla. Pro řadu lidí je to nepochopitelné a je pravdou, že odpověď na otázku, proč osoby ohrožené domácím násilím setrvávají v násilném vztahu, není jednoduchá. Hraje zde roli mnoho faktorů, proč oběť ve vztahu setrvává. V odborné literatuře je popisován syndrom připoutání, který se vyznačuje loajalitou k násilníkovi, neschopností vyhledat pomoc z venku a neschopností opustit vztah.³⁶ Velkou roli tu navíc hrají děti a tendence oběti jim zachovat úplnou rodinu.

Můžeme se setkat i s případem, kdy nám někdo bude tvrdit, že ženy mají násilí rády. Toto mínění je do velké části podpořené porno průmyslem, avšak pravdou je, že žádná žena netouží po soužití, kde by byla jakkoliv psychicky či fyzicky týrána.³⁷

Opět bych ráda poukázala na mylnou domněnku, že alkohol stojí za příčinou domácího násilí, avšak není tomu tak. Pod jeho vlivem mohou být odbourávány zábrany, posouvány hranice, ale není příčinou násilí. Příčinou může být opět mnoho faktorů (viz kapitola *Příčiny domácího násilí*).

Dalším příkladem situace, kdy bývá znehodnocováno postavení oběti, je utváření teorie o tom, že si za situaci může sama, protože agresora vyprovokovala k takovému jednání. Takový postoj, i z řad profesionálů, je určitou omluvou pro páchaní násilí a tím následné zbavování zodpovědnosti pachatele takového činu. Ba naopak, ženy, které jsou již vystavovány domácímu násilí dlouhodobě, jednájí zpravidla tak, aby eskalaci domácího násilí předcházely. Což v praxi

---

³⁵ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: proFem, 2008, s. 24.

³⁶ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. Praha: proFem, 2016, s. 29.

³⁷ ROSA, o. s. *Domácí násilí: Domácí násilí - mýty o domácím násilí* [online]. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: <https://www.rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasilí/>

znamená, že se snaží přizpůsobit chování – snaží se vyvarovat konfliktním situacím, které vlastně ani nemusí být považované za konfliktní. Nicméně agresor by ji za takovou považovat mohl, protože pachatelé domácího násilí zpravidla vyhledávají zcela banální situace jako záminku k tomu, aby mohli uplatnit svou moc a tím pádem praktikovat násilí.

2 Agresoři

Agresorem či pachatelem domácího násilí může být jakákoliv osoba (muž/žena/dítě/senior...), která páchá násilí na svých blízkých. Pro pachatele znamená násilí určitý druh komunikace a skrz ni, chce docílit prosazení svých názorů.

Univerzální typologie pachatelů násilné kriminality nebyla nikdy přijata, hraje zde totiž roli mnoho specifických faktorů a příčin, navíc náš právní řád zahrnuje rozsáhlý výčet kriminálních jednání, a právě z tohoto důvodu, nemůžeme jednoznačně vymezit tzv. typického pachatele. „*Poznátky o pachatelích domácího násilí pocházejí ze tří hlavních zdrojů – z kriminologických výzkumů, od obětí a psychologicky zaměřených výzkumů.*“³⁸

Jeden z takových výzkumů uskutečnil L. W. Sherman, podle jehož názoru, můžeme pachatele domácího násilí rozdělit do dvou pomyslných skupin, kterými jsou sociálně problémoví (typičtí násilníci, kteří mají záznamy v rejstříku trestu a páchají násilí jak doma, tak i na veřejnosti, jsou tzv. bez zábrán a není výjimkou, že zneužívají konzumace alkoholu či užívání drog) a násilníci „dvojitváře“ (jimiž jsou muži, kteří si sami o sobě vytvořili obraz ideálního partnera či otce dětí, avšak z různých důvodů, se jim tato role nedaří naplňovat a právě to vede k ventilaci agrese vůči ženě).³⁹

Agrese a násilí

Záměrně uvádím označení „agresor“ a to z toho důvodu, že tento pojem je odvozen od slova agrese, která bývá často užívána jako synonymum ke slovu násilí. Agrese a násilí mají ve své podstatě shodné definice, liší se jen svými důsledky. V případě násilí jsou důsledky závažnější.⁴⁰

Agrese se vymezuje jako „(...) chování, které vědomě a záměrně (intencionálně) poškozují druhého, ubližuje mu, způsobuje mu utrpení, omezuje ho a násilně mu brání ve výkonu činností, které chce vykonávat“⁴¹. A na druhé straně stojí vymezení pojmu násilí, jako „(...) zlé nakládání, tělesné útoky, pohružky obdobným chováním nebo jednáním, které působí újmu na fyzickém, sexuálním nebo psychickém zdraví druhé osoby. Jde o agresi jedné osoby proti druhé (nebo jejich většímu počtu), jejímž cílem je ublížit, poškodit poranit nebo zabít“⁴².

Je třeba zdůraznit, že problematika násilí, respektive chování násilných osob je značně komplikovaná a stojí za ní mnoho příčin, které se mohou i navzájem kombinovat. Ty významné, které zmiňuje především odborná literatura, jsem již ve své práci uvedla.

---

³⁸ MATOUŠEK O., KODYMOVÁ P. a KOLÁČKOVÁ J., ed. Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi. Praha: Portál, 2005, s. 228.

³⁹ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. Praha: proFem, 2016, s. 39.

⁴⁰ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 61.

⁴¹ SOCIOLOGICKÁ ENCYKLOPEDIE. Agrese [online]. [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Agrese>

⁴² VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. Praha: proFem, 2016, s. 19.

2.1 Muži jako násilné osoby

Muži, dle některých statistik a názorů bývají uváděni jako „typickou“ násilnou osobou, s čímž také souvisí i to, že ženy bývají často označovány za „typické“ oběti domácího násilí. Některé výzkumy však poukazují na to, že domácí násilí páchají ženy i muži víceméně ve stejném procentuálním zastoupení. Konkrétně o tom hovoří Stets a Straus (1990), kteří tvrdí, že v intimních vztazích je násilné chování ze strany žen a mužů víceméně vyrovnané. Ve svém výzkumu totiž odhalili, že ve 42 – 45 % případů zaútočila jako první žena a ve 44 – 53 % případů muž.

Dle Hesterové (2009) jsou ale určité rozdíly mezi pácháním násilí ze strany žen a mužů. A to primárně v jejich frekvenci, typech incidentů a v následném postihu za toto chování. Dle jejího analyzování případů došla k tomu, že muži spíše více páchají verbální a fyzické násilí, za účelem prosazování moci, kontroly a navození strachu. Specifické je také u nich, že incidenty, které páchají, se opakují.⁴³

Zajímavým zjištěním pro mě byla informace, že mnoho mužů, kteří páchají násilí či znásilňují svojí oběť, trpí strachem z žen. Konkrétně z vlastních matek, které pro ně měly nezastupitelnou roli v životě. Dalším činitelem, který je zdrojem stresu pro mužské pohlaví je feminizace společnosti, která má za důsledek vzbuzování pocitu nejistoty. W. Connel tomuto sociálnímu jevu říká „pohlavní zvrát“, kdy muži tajně touží po návratu starého řádu.⁴⁴

Proto, abychom vzbudili pozornost kvůli páchání násilí na ženách, si od roku 1999 připomínáme den 25. listopadu jako „mezinárodní den proti násilí na ženách“, který vznikl již roku 1981, ale až v prosinci 1999 byl oficiálně uznán OSN.

Typologie násilných mužů

Ačkoliv jsem zmínila, že není možné přesně definovat osobnostní znaky pachatelů domácího násilí, uvádějí se i přesto obecné typologie mužů, které se snaží obecně pojmut jejich společné znaky. Je však třeba podotknout, že ke každému jedinci by se mělo přistupovat individuálně, protože každý jedinec je něčím výjimečný. Ať už se jedná o oběť či osobu násilnou. Následující typologie dle Elbowa (1977) nám umožňují se lépe zorientovat v dané situaci:

Kontrolor

Charakteristické pro tento typ násilníka je důležitý pocit moci a kontroly nad obětí. Disponuje s ní jako s majetkem, který je tzv. výlučně v jeho vlastnictví. Obecně vnímá své okolí jako něco, z čeho může čerpat, tj. čím pro něj druzí budou prospěšní. Nenavazují žádné emocionální vazby.

---

⁴³ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 66.

⁴⁴ DALIGAND L., BEDIN V., KOLÁČKOVÁ J., ed. Násilí v partnerských vztazích: specifika různých cílových skupin a práce s nimi. Praha: Portál, 2014.

Obránce

Tomuto typu násilníka dělá dobře, když je na něj oběť citově závislá/plně oddaná. Objevují se u něj obavy z případného opuštění partnerky, tím pádem jedná tak, že ji veřejně ponižuje a poukazuje na její neschopnost, čímž si zároveň obhajuje svoje násilné chování.

Validátor

Důležité je pro něj uznání. Má vysoké očekávání, ale v podstatě mu jde o názor ostatních, respektive o to, aby ho společnost přijala. Vzhledem k jeho nízké sebeúctě má oběť roli někoho, kdo udržuje jeho sebepojetí. Takovou ztrátou by však nemohl být postižen, proto dělá vše proto, aby takové újmě předešel.

Inkorporátor

Zde panuje z pohledu muže jako násilné osoby velmi úzký vztah s obětí. Oběť vnímá jako někoho, kdo je tzv. rozšíření sebe samého. Přivlastnění ohrožené osoby v něm vzbuzuje strach, protože si pokládá otázku, co by se přihodilo, kdyby o ni přišel. Tato nezdravá závislost v něm vyvolává pochopitelně silnou nejistotu.⁴⁵

Jak rozpoznat násilníka?

Partnerský vztah je v dnešní době a kultuře svobodný tím, že si člověk může sám zvážit svůj výběr partnera. Proto je správné dbát na určité signály, které násilník v jeho chování vykazuje. Existuje výčet určitých vodítek, která by měla být v tomto případě alarmující. Jedná se o chování, kdy muž často nadává a křičí, uchyluje se ke špatné náladě, záměrně ničí majetek svůj i cizí, má tendence ponižovat ženy, snaží se partnerku separovat od rodiny a přátel, nepřízná svojí omylnost, poštvává děti proti jejich matce, děti využívá jako objekt k manipulaci, nezapojuje se do chodu domácnosti (úklid, vaření, atd.), nestará se a nepečuje o děti, sex očekává na vyžádání, zadržuje finance, je promiskuitní, obviňuje neustále ze svých činů ženu.⁴⁶

2.2 Ženy jako násilné osoby

Měli bychom poukázat na společensky utvořený obraz něžných žen, který není tak zcela pravdivý ve všech případech. Existují mezi námi totiž i ženy, které jsou násilné a kruté. Ženy jako násilné osoby jsou často zmiňovány v souvislosti se selháním pečující role při péči např. o handicapované osoby, seniory atd. Dále ženy vystupují jako násilné osoby v partnerských vztazích.⁴⁷

Jedná se poměrně o velké téma, které se názorově velmi liší. „*Dle Bocka (2003, 2007) je domácí násilí v heterosexuálních dvojicích rozděleno „fifty-fifty“, což podle něj dokládají např. metastudie J. Archera (2000). Jiní například apelují na to, že bychom měli rozdělovat dvojí násilí mezi tzv. obecným párovým násilím (startérem je konflikt) a mezi skutečným domácím násilím*

---

⁴⁵ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 72.

⁴⁶ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 74.

⁴⁷ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 65.

(startérem může být cokoli). Obecné párové násilí představuje spontánní a situační agresivní reakci na konfliktní situaci, oba partneři se pak mohou v rolích agresora a oběti střídat. Podstatou domácího násilí je však systematické týrání jednoho partnera druhým. Jaderným znakem domácího násilí je tedy zjevná, dlouhodobá vztahová asymetrie. (Čírtková 2008) Oběť, ať už muž či žena, tím sklouzává do pozice podřízeného, podrobeného partnera. U domácího násilí tak zůstává v platnosti původní feministická teze: při týrání jde o moc a kontrolu, uplatňovanou nad partnerem.“⁴⁸

Pokud hovoříme o tom skutečném páchaní domácího násilí ze strany ženy, potýkáme se současně i s problémem opomíjení této problematiky. Násilí páchané na mužích představuje okrajové téma.

Velký vliv mají například média či odborníci, kteří tomuto sociálnímu jevu nevěnují dostatek pozornosti a tím pádem, se informovanost nešíří mezi laickou veřejností. Dalším velkým problémem v souvislosti s tímto tématem je stud a strach ze zahanbení. A v poslední řadě obtížné odhalení násilných známek a to proto, že ve většině případů se jedná převážně o násilí psychické, které oběť postihuje duševně. Okolí tedy obtížně může identifikovat, že je právě muž obětí domácího násilí, protože se na jeho těle neobjevují výrazné známky po fyzickém násilí, kterým jsou právě naopak oběti – ženy, více vystavovány. Fyzické útoky žen s sebou nenesou zkrátka tak vážné následky. Na druhou stranu je třeba vyzdvihnout fakt, že ženy si často při konfliktech hledají útočné předměty v jejich těsné blízkosti, s kterými partnery mohou těžce zranit. Jde například o rozpálenou žehličku, vařící vodu v konvici, rozpálený olej, nůž atd.

Ženy ve vyhrocených případech mohou i zabít. Bývá to však dle statistických údajů spíše v reakci na dlouhodobé týrání ze strany agresora (většinou tedy partnera). Vidí tento čin jako jediné východisko, které může ukončit cyklus domácího násilí.

Prvním výzkumem na území České republiky, který se věnoval páchaní domácího násilí na mužích (Buriánek, Kovařík, 2006), odhalil jisté společné znaky násilných žen. Násilné ženy bývají často přehnaně žárlivé a není výjimkou, že tíhnou k alkoholu či užívání drog / jiných omamných látek. Vystupují agresivně i na veřejnosti, vyhrožují svému okolí a využívají psychický nátlak k prosazování svých postojů.⁴⁹

Jisté však je, že násilí páchané ženami je pro veřejnost nezvyklou záležitostí, a proto není ojedinělé, když se k takovým situacím společnost staví poněkud rozpačitě. A to například i někteří z řad úředních osob (dříve veřejní činitelé).

---

⁴⁸ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o. s. - domacinasili.cz. *Muži jako oběti domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-28]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domaciho-nasili/>

⁴⁹ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 65.

2.3 Speciální programy pro násilné osoby

Zaměření pomoci na násilné osoby nemá dlouhou historii, vzhledem k tomu, že tento sociální problém byl vnímán velkým procentem společnosti jako soukromá záležitost, která se odehrávala za tzv. zavřenými dveřmi.

Názory odborníků na práci s násilnými osobami se různí, jiní jsou k tomuto tématu značně kritičtí a násilné osoby vnímají pouze jako jednoznačně nenapravitelné a jiní se naopak snaží k těmto osobám přistupovat individuálně. Dle Saundersovy (1992) typologie násilníků můžeme očekávat, že:

Typ 1 (výhradně rodinný násilník) je k intervenci nejvnímavější a to z toho důvodu, že se u něj s pomocí asertivního tréninku mohou projevit pozitivní změny k lepšímu chování, které si tímto tréninkem osvojí. Doporučuje se například i manželské poradenství (terapie), pokud se do tohoto procesu změny chtějí zapojit oba partneři.

Typ 2 (obecně násilný muž) bojuje zpravidla se svými osobními problémy, jako například s osobními traumaty, které si nese z dětství nebo se závislostmi na alkoholu, drogách či jiných omamných látkách. Pro tento typ násilné osoby je vhodné vyhledat terapii, která by měla být využívána ze strany násilníka dlouhodobě, přičemž účelem terapie je vhléd do svých vlastních pocitů. Naučit se je rozpoznat a následně se je naučit kontrolovat.

Typ 3 (emocionálně nestálý násilník) by měl vyhledat pomoc při zvládnutí svého rozrušení, aby je neventiloval ven ve formě násilí. Kognitivní přístup se v tomto případě nabízí jako ideální, aby došlo k uvědomění následků svého tyranizujícího chování vůči druhým. Cílem je kontrola impulzů.⁵⁰

V USA terapeutické programy probíhají od roku 1983, kde na počátcích byly sestaveny dva takové terapeutické programy pro násilné osoby a to konkrétně ve státě Minnesota. Jeden z programů byl intervenční program zaměřený proti domácímu násilí. Druhý se zaměřil na formální sankce a současně rozdělával násilné osoby na dvě skupiny – sociálně problémové (pachatelé, kteří běžně páchají kriminální činnost) a násilníky tzv. dvojí tváře (kteří nemají zkušenost s kriminální činností).

Z USA a Anglie se zkušenosti s terapeutickými programy přenášejí do Evropy a jsou tu zároveň praktikovány. K násilným osobám domácího násilí je třeba přistupovat tak, aby se tzv. rozbily jejich obranné mechanismy, které mají předvytvořené. Myslí se tím především svalování vin na oběť, popírání či bagatelizování svých činů, nebo jakési obhajování svého chování. Do té doby, než tyto obranné mechanismy nebudou zbourány, s násilnou osobou, jakožto pachatelem není možné pracovat efektivně s očekáváním možné změny k lepšímu. Jakmile násilník zbourá tyto překážky, které mu brání v pochopení situace, není jinak schopen přijmout zodpovědnost za své jednání a současně ho změnit.⁵¹

---

⁵⁰ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 74.

⁵¹ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. Praha: profem, 2016, s. 41.

Ve Velké Británii je řada programů (cca 30), které se věnují násilným partnerům a jsou poskytovány probační službou. V rámci těchto služeb se používají techniky na snížení hněvu, odvykací léčba a párová terapie. Ukazuje se však, že tyto programy nemají velkou úspěšnost. Jako lepší možnost se nabízí psychoedukační přístupy vycházející z teorie učení. Tyto programy s násilím pracují jako s naučeným chováním, které se dá odbourat. Tyto programy vedou facilitátoři, kteří jsou odborně vyškolení a věnují se klientovi zhruba 20 – 100 hodin, po dobu několika týdnů. Partner/ka násilné osoby je o průběhu programu informován/a. Dohlížecí či kontrolní roli zde zastává probační pracovník.

V Holandsku programy cílené na násilné osoby spadají pod policii v Utrechtu, která pracuje s poliklinikou De Waag, jež je pod finanční záštitou Dr. Hoevena. V tomto programu je preferován terapeutický přístup, v případě, že se oba partneři rozhodli v jejich vztahu pokračovat. Má se za to, že tento program není vhodný pro agresivní pachatele, respektive pro takové pachatele, kteří jsou sociálně problémoví (typičtí násilníci s trestnou minulostí).

V Německu v roce 1984 vznikl zajímavý projekt „Muži proti mužskému násilí“, který je současně rozšířen pro svoji úspěšnost natolik, že došlo ke vzniku 20 poradenských center nejen v Německu, ale i v Rakousku a Švýcarsku. Tyto centra jsou vzájemně propojena. Iniciátorem tohoto projektu byl vysokoškolský profesor, který se nechal inspirovat duluthským programem. Zároveň on sám byl pachatelem násilí na svojí ženě. Poradenství je poskytováno bezplatně a velký důraz se klade na dobrovolnost ze strany pachatelů, respektive jejich motivaci změnit své chování. Muži zde pracují jen s muži v rámci tohoto projektu.

V České republice můžeme hovořit v rámci programů zaměřených na násilné osoby o psychoterapiích. Ty jsou pod záštitou zdravotnických pracovišť, které předpokládá propojení s ostatními sítěmi, jako jsou zejména Intervenční centra a Probační a mediační služba Ministerstva spravedlnosti ČR. Partnerským násilím se zabývá jak státní orgán, tak zároveň i nestátní organizace, přičemž ty, se primárně orientují na oběti domácího násilí. Státní orgány se zabývají sankcemi a samotný trestem, bohužel je však většinou opomíjena terapeutická činnost. Tuto tzv. mezeru v systému se snaží vyplňovat neziskový sektor, který se právě na terapie poskytované násilným osobám zaměřuje.⁵² Jde například o kampaň Bílá stužka (White Ribbon Campaign), která je největším mužským celosvětovým hnutím, usilujícím o vymýcení násilí na ženách. „V České republice je patronem Bílé stužky sdružení Liga otevřených mužů (LOM), renomovaná mužská organizace podporující muže ve zvyšování kvality jejich života.“⁵³ Mezi další nestátní organizace, které poskytují terapeutické programy pro násilné osoby, patří například Viola, Persefona nebo SOS Centrum Diakonie.

---

⁵² VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. Praha: profem, 2008, s. 24.

⁵³ BÍLÝ KRUIH BEZPEČÍ o. s. - domacinasili.cz. *Bílá stužka - Muži proti násilí na ženách a dětech* [online]. [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/aktuality/n128-bila-stuzka-muzi-proti-nasili-na-zenach-a-detech/>

3 Oběť

Domácí násilí je vymezené jako násilí, které se děje mezi osobami sdílející společnou domácnost. Stejně jako v případě role agresora, se může ocitnout v roli oběti prakticky jakákoliv osoba. Statisticky nejčastějšími oběťmi domácího násilí jsou ženy. Dále pak může jít o děti, seniory, zdravotně postižené osoby i muže.

Důležité je podotknout, že domácí násilí se netýká jen heterosexuálních vrahů. Jsou zaznamenány i případy, kdy pachatel a oběť byli stejného pohlaví, tudíž se jednalo o výskyt domácího násilí u homosexuálních párů.

Týranou osobu však není lehké poznat. Oběti mají tendence týraní ze strany pachatele skrývat. Zažívají jakýsi stud před svým okolím, i těmi nejbližšími. S pravdou na povrch oběti vystoupí ve většině případů až tehdy, když se začnou cítit ohrožené na životě. V tento okamžik začínají ohrožené osoby vyhledávat pomoc především u lékaře, na policii i sociálních pracovníků, tedy u organizací, kteří se zaměřují na pomoc obětem domácího násilí.⁵⁴

Práce a podpora oběti ze strany sociálních pracovníků

Zde začínáme hovořit o oficiální podpoře státních a nestátních institucí. K obětem je třeba přistupovat empaticky a s porozuměním, ale určitě ne litovat ani utěšovat. Důležité je vyjádřit a poskytnout patřičnou podporu a to praktickou i duševní. Řadíme do ní tedy materiální podporu (bezpečné bydlení, péče o dítě, přístup k veřejným službám), psychickou podporu (rady, vedení k samostatnému rozhodování, kurzy o výchově dítěte, podpůrné skupiny, atd.) a právní pomoc, která zde hraje také významnou roli pomoc (rady ohledně péče o dítě, majetku, finanční a sociální podpory).

Citlivý přístup má velký význam pro to, aby oběti domácího násilí (viktimizace primární), či jakékoliv jiného trestného činu, nebyla způsobována další újma. A to například kvůli necitlivému přístupu pojící se s úkony, které páchají orgány činné v trestním řízení, nebo také médiím (viktimizace sekundární). *„Mezi primární a sekundární viktimizací je zásadní rozdíl. Zatímco primární viktimizaci plně kontroluje pachatel a v podstatě ji nelze předejít, sekundární viktimizaci předejít lze zákonnou úpravou a praktickým výcvikem.“*⁵⁵

Sociální pracovník by měl tedy podporu klientů zaměřovat na budování jejich vnitřní síly, a tím pádem zvyšovat jejich schopnost samostatnosti. Oběť by tak měla být zodpovědná za svá rozhodnutí, respektive měla by k nim dojít sama dle svého uvážení a bez jakéhokoliv nátlaku od svého okolí a už v žádném případě sociálního pracovníka. Sociální pracovník je zde od toho, aby předkládal případné návrhy řešení takové krizové situace. Práce s klientem (obětí domácího násilí) tedy spočívá ve vhodné komunikaci, poskytování nezbytných informací, vypracování krizových

---

⁵⁴ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 81.

⁵⁵ VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ, KOLÁČKOVÁ, Jana, ed. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. Praha: proFem, 2016, s. 59.

plánů v případě, že je zde možnost dalších opakujících se incidentů, seznámit oběť s případnými zdravotními riziky, které se jí mohou přihodit, za dobu setrvání v násilnickém vztahu a plnit administrativní část, jako je dokumentování případu.⁵⁶

Diagnostická metoda SARA DN

Do prvního kontaktu s ohroženou osobou se dostává například i Policie ČR. Aby však zjistila, zda se jedná o právě zmiňované domácí násilí, je třeba ho nejprve identifikovat a vyhodnotit jeho eskalaci. Využívá se tedy diagnostická metoda SARA DN (*Spousal Assault Risk Assessment*). Tato metoda je určena především těm, kteří se dostanou do prvního kontaktu s osobou ohroženou domácím násilím, což tedy v praxi znamená zejména policie a sociální pracovníci pracující v sociálních službách. „*Autoři Randall, Kropp, Stephen D. Hart a Henrik Belfrage udělili výhradní povolení pro používání SARA DN v České republice Bílému kruhu bezpečí, který ji adaptoval na naše podmínky a zároveň zajišťuje proškolení těch, kteří ji používají. Proškolený uživatel metody SARA DN by měl dokázat vyhodnotit aktuální situaci, odhadnout závažnost hrozby a přijmout opatření, která eliminují rizikovou situaci. Na každou otázku odpoví dotázaná osoba ano-ne, pokud je převaha kladných odpovědí, jedná se o opakované násilné a násilná osoba je do určité míry nebezpečná, policista vykáže tuto osobu ze společného obydlí.*“⁵⁷. Zde nastává situace posuzování, zdali se opravdu jedná o domácí násilí.

Obrázek 3: Sara DN Otázky ke zjištění rizika eskalace domácího násilí

Zdroj: Sara DN Otázky ke zjištění rizika eskalace domácího násilí. [online]. [cit. 2020-02 27]. Dostupné z: <http://www.rovnoprapnost.cz/zpravy/sara-dn-1414/>

⁵⁶ MATOUŠEK O., KODYMOVÁ P. a KOLÁČKOVÁ J., ed. Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi. Praha: Portál, 2005, s. 240.

⁵⁷ VOŇKOVÁ, Jiřina a Ivana SPOUSTOVÁ, KOLÁČKOVÁ, Jana, ed. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. Praha: profem, 2016, s. 62.

3.1 Žena jako oběť

Ženy jako sociální skupina, patří mezi nejčastější oběti domácího násilí, i když se názory odborníků liší. Výskyt domácího násilí je podle některých rozložen rovnoměrně mezi pohlavími, na druhou stranu je jednoznačné, že ženy s tímto problémem vyjdou na povrch častěji, než muži.

*„K řešení problému domácího násilí výrazně přispěl institut vykázaní násilníka ze společné domácnosti na 10 dní.“*⁵⁸ Dle statistik v počtu vykázaných násilníků, v České republice dominuje Ústecký kraj. Podle údajů ze statistik Bílého kruhu bezpečí, které mapovaly situaci od roku 2007 do roku 2018, bylo vykázáno 1682 násilných osob.⁵⁹

Nejméně oznamovaným trestným činem je sexuální násilí páchané na ženách, kterého se nejčastěji dopouštějí muži. Zajímavé je, že se tím míní muži, které ženy před spácháním trestného činu znali. Ne však každé sexuální násilí musí být zpravidla skryto v rámci domácího násilí.

Osobnostní profil týrané ženy

Některé prameny odborné literatury se snaží vystihnout specifické znaky žen, které se mohou ale i nemusí stát obětí domácího násilí, mluvíme tedy o snaze identifikování ohrožených žen.

Obecně panuje tvrzení, že tyto ženy mají nízkou sebeúctu. Mluvíme tedy o vztahu k sobě samotné. Takové ženy trpí přesvědčením, že násilné chování ze strany partnera si zaslouží a snaží se ho opodstatnit svým údajným chybným jednáním (může se jednat například o výchovu dětí, úklid, vaření, sociální chování ve společnosti atd.).

V literatuře se můžeme setkat i s popsáním modelem tzv. typického portrétu týrané ženy. Jedná se zejména o ženy, které jsou podřízené partnerovi, jsou na něm materiálně závislé, udržují minimální sociální kontakt se svým okolím, mají tendence omlouvat partnerovo chování a zároveň ho bagatelizovat. Většinou bývají vystrašené, trpí pocitem bezmoci a výčitky viny, naivně žijí v domnění, že násilné incidenty pominou a partnerovo chování se zlepší, sex používají jako pokus o upevnění vztahu a takové ženy bývají i ve velké míře emocionálně fixovány na partnerovi (nedokáží si život bez něj představit, ale ani s ním).⁶⁰

Jiní autoři předkládají názor, že stejně tak jako násilné osoby, mají ženy – oběti dvojí tvář. Navenek se dokáží před svým okolím tvářit optimisticky a silně, ale ve skutečnosti jsou vnitřně sužovány strachem, protože žijí v násilnickém vztahu. Ženy oběti však mohou být úspěšné a sebevědomé ženy. Což bývá ve velkém množství případů problém (např. když žena – oběť je

---

⁵⁸ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o. s. *Oběťmi domácího násilí jsou stále nejčastěji ženy* [online]. [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/aktuality/n13-obetmi-domaciho-nasili-jsou-stale-nejcasteji-zeny/>

⁵⁹ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o. s. - *domacinasili.cz. Přehled o vykázaní v ČR za rok 2019* [online]. [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/statistiky/>

⁶⁰ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. *Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence*. Praha: Portál, 2011, s. 122.

psycholožka, zdá se jí až paradoxní vyhledávat odbornou pomoc jinde). Je proto třeba ke každé ženě přistupovat individuálně a nezaujímat hodnotící stanovisko, že všechny týrané ženy jsou stejné.

3.2 Muž jako oběť

Domácí násilí na mužích bývá poměrně opomíjené téma, a to také proto, že muži roli oběti popírají (nemusí se totiž jako oběti cítit). Významnou roli zde také hraje určitý stud a obavy ze stigmatizace, ať už ze strany veřejnosti anebo blízkého okolí.

S touto problematikou se pochopitelně pojí velká míra rozdílnosti názorů, protože muži nejsou vnímáni jako tzv. typické oběti domácího násilí. „*V odborné literatuře lze i v současnosti nalézt velmi rozmanitá stanoviska. Dle německého kriminologa M. Bocka se ženy dopouští domácího násilí na svých partnerech stejně často jako muži. Dle Bocka (2003, 2007) je domácí násilí v heterosexuálních dvojicích rozděleno „fifty-fifty“, což podle něj dokládají např. metastudie J. Archera (2000). Naproti tomu jiné studie (van Anken 2009, Čírtková 2008) přinášejí závěry, které se blíží typickému obrazu, který známe z oficiálních statistik vykazání či trestného činu týrání osoby ve společném bytě či obydlí (§199 TZ). Muži v nich dosahují kolem 90 % zastoupení na pozici pachatelů.*“⁶¹

Domácí násilí versus obecné párové násilí

Nejpravděpodobnějším vysvětlením, proč se odborníci v názorech na tento sociální jev liší, je způsoben rozdílností definice domácího násilí. Mnoho výzkumníků totiž nerozlišuje rozdíl mezi domácím násilím (jde o uplatňování moci a kontrolu nad obětí, startérem může být jakákoliv situace) a tzv. obecným párovým násilím (situační agresivní reakce na konflikt).

„*Naopak ve studiích zaměřených skutečně na domácí násilí i nadále předpokládáme genderovou asymetrii, tj. systematické násilí a kontrolu uplatňují v drtivé většině výskytu jevu muži vůči svým partnerkám. (Čírtková 2008, Helferich 2006, Loseke, Gelles a Gavanaugh 2004, van Anken 2009).*“⁶²

Za zmínku ale stojí fakt, že v průběhu posledních pár let došlo k jakési změně v páchání tzv. intimního terorismu „*(...) agresor kombinuje fyzické násilí s emocionálním týráním a vynuceným sexem bez intimacy*“⁶³. Tohoto druhu násilí se dopouštěli dříve pouze muži, ale v současné době přichází tento druh terorismu i ze strany žen, jako násilných osob. Dle Schneidera (2009) se uvádí přibližný počet 3% ženských pachatelek.

---

⁶¹ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o. s. - domacinasili.cz. *Muži jako oběti domácího násilí* [online]. [cit. 2019-12-03]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domaciho-nasili/>

⁶² BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o. s. - domacinasili.cz. *Muži jako oběti domácího násilí* [online]. [cit. 2019-12-03]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domaciho-nasili/>

⁶³ POLICEJNÍ AKADEMIE ČR V PRAZE, LUDMILA ČÍRTKOVÁ. *Forenzně psychologické poznatky k domácímu násilí* [online]. [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <http://www.ja-sr.sk/files/13%20%C4%86%C3%ADrtkov%C3%A1%20DN%20pro%20JA%20a%20SK%202.pdf>

3.3 Dítě jako oběť

Děti představují nejohroženější skupinu v kontextu domácího násilí. Přece jen se jedná o bezbranné a vysoce vnímavé bytosti. „*Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR (MPSV), eviduje ročně kolem 2 500 případů rodin s dětmi, kde k domácímu násilí dochází.*“⁶⁴ V dnešní době statistiky hovoří o tom, že každé desáté dítě zažívá domácí násilí a to buď přímo (domácí násilí je páchano přímo na dítěti), či v roli nepřímé oběti (je svědkem).

Přímá a nepřímá viktimizace

Pokud hovoříme o přímé oběti, současně hovoříme i o přímé viktimizaci. V praxi to tedy znamená, že je proti dítěti ze strany násilné osoby (rodiče / osoby blízké) směřováno násilí v různých formách. Nepřímá viktimizace pak tedy znamená to, že dítě je svědkem (nemusí být však ani očitým svědkem) domácího násilí, které se odehrává mezi rodiči či jinými blízkými osobami, které žijí s dítětem ve společné domácnosti. Děti, které jsou ohroženy domácím násilím, vykazují stejné příznaky jako děti se syndromem CAN (*Child Abuse and Neglect* – syndrom týraného a zneužívaného dítěte).

Důsledky domácího násilí páchaného na dětech

Dopady na dítě ať už v jakémkoliv věku jsou velmi nepříznivé a je tím ohrožen příznivý vývoj dítě. Plyne z nich řada psychosomatických nemocí a obecně mají vliv na chování a prožívání dítěte. Hovoříme tedy například o pocitu bezmoci, strachu, prožívání neklidu a v těch horších případech i poruchách chování, které se mohou projevovat až zvýšenou míru agrese.

Mezigenerační přenos

Pro odborníky platí, že je nutné pracovat nejen s dítětem, jakožto klienty sociálních služby, ale terapeuticky s celým rodinným systémem včetně agresora. „*Mimo jiné proto, aby děti neopakovaly vzorce chování, které pochytí doma, jednou ve svých vztazích. Dřív platilo takové schéma, že dívky se často identifikovaly s maminkou a stávaly se z nich opět oběti. Chlapci zase bývali víc agresivní a velmi často to ve svých budoucích vztazích opakovali. Vzorce byly přenositelné mezi generacemi.*“⁶⁵ Děti například mohou být oběťmi šikany, nebo naopak agresory páchající šikanu.

Orgány sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD)

OSPOD hájí práva dítěte, dbá na příznivý vývoj dítěte a řádnou výchovu. Dále na ochranu oprávněných zájmů dítěte, včetně ochrany jeho jmění a na působení směřující k obnovení narušených

---

⁶⁴ ŠANCE DĚTEM. *Domácí násilí může mít na dítě horší vliv, než válečný konflikt* [online]. [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/-domaci-nasili-muze-mit-na-dite-horsi-vliv-nez-valecny-konflikt-180.html>

⁶⁵ ŠANCE DĚTEM. *Domácí násilí může mít na dítě horší vliv, než válečný konflikt* [online]. [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/-domaci-nasili-muze-mit-na-dite-horsi-vliv-nez-valecny-konflikt-180.html>

funkcí rodiny. „Úlohu OSPOD plní v oblasti domácího násilí plní obecní úřady obcí s rozšířenou působností.“⁶⁶

Činnost OSPOD v oblasti domácího násilí je ukotvena v různých metodikách jako je například *Studijní materiál o problematice domácího násilí pro pracovníce a pracovníky orgánu sociálně-právní ochrany dětí*. Tento dokument byl vydán v roce 2006 Ministerstvem práce a sociálních věcí ČR (MPSV ČR) ve spolupráci s Psychosociálním centrem Acorus. Dalším důležitým metodicky zpracovaným dokumentem z roku 2010 je *Metodické doporučení k postupu orgánů sociálně-právní ochrany dětí v případech domácího násilí*, vydané MPSV ČR.

Právo násilného rodiče na kontakt s dítětem je nepochybně jeho oprávněným nárokem, nicméně závisí na posouzení orgánů činných v sociálně-právní ochraně dětí. Je zapotřebí vyhodnotit určitá rizika, která by z kontaktu mohla vyplývat, a zároveň se hledí na zájmy dítěte. K posuzování takto kritických situací je zapotřebí mezioborová spolupráce zainteresovaných institucí. (OSPOD, Policie ČR, soudů, ostatních odborníků státní správy, intervenčních center, školských a zdravotnických zařízeních, neziskových organizací atd.)

3.4 Senioři jako oběti

Tato skupina obětí domácího násilí patří jednoznačně mezi jednu z nejopomíjenějších. Například ze *Souhrnné zprávy za rok 2017 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018* (Úřad vlády ČR, červen 2018) se můžeme dočíst, že v roce 2017 bylo soudy řešeno 50 případů domácího násilí páchaného na seniorech (nárůst oproti roku předchozímu, tj. roku 2016 činil 31 případů). Jedná se však dle některých odborníků o ukazatel nepřesného čísla výskytu tohoto sociálního jevu a to proto, že senioři skrývají tuto skutečnost kvůli studu, anebo důsledkem nemoci, kdy nejsou schopni kvůli své diagnóze násilí rozpoznat a tím pádem ani oznámit kompetentní osobě.⁶⁷ Stejně tak ohroženou skupinou jsou handicapovaní lidé, u nichž panuje podobná situace jako u seniorů.

Ačkoliv je to velký paradox, v roli násilných osob jsou nejčastěji jejich vlastní děti či vnuci/vnučky. V případech, kdy si senior uvědomuje, že proti němu je směřováno násilné chování často cítí stud za to, jak své potomky vychoval. Navíc je třeba zmínit, že v mnohých případech je senior na takových osobách závislý (citový vztah, péče, bytové zázemí atd.).

Ohlašování takových skutečností pak tedy zbývá na poskytovatelích sociálních služeb či pracovníků zdravotních zařízení, které mohou identifikovat násilí na seniorech. A to například podle některých tělesných a psychických příznaků.

---

⁶⁶ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 122.

⁶⁷ ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Souhrnná zpráva za rok 2017 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018* [online]. [cit. 2019-12-09]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Souhrnna_zprava_AP_DN_2017_na_vladu.pdf

Syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného seniora

Pokud hovoříme o domácím násilí páchaného na seniorech, narážíme zároveň na tzv. syndrom týraného, zneužívaného a zanedbávaného seniora, který se definuje jako „(...) *zlé nakládání s druhou osobou, které se vyznačuje značným stupněm bezcitnosti a hrubosti a které u oběti vyvolává pocity hlubokého příkoří.*“⁶⁸

Výše jsem zmínila definici syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného seniora a následně se pokusím vystihnout jakési vodítka k tomu, jak poznat právě oběť – seniora domácího násilí.

Tělesné příznaky

Nejčastěji se projevují podlitinami, modřinami, škrábanci, popáleninami, vpichy, anebo také nevysvětlenými pády a úrazy seniora, opakovaným a chybným podáváním medikace, podvyživeností, dehydratací, zanedbávaná hygieny atd.

Příznaky psychického zneužívání

Senioři v důsledku zažívání domácího násilí bývají psychicky labilní a zmatení. Pozorovat u nich můžeme emoční propady ve formě plačtivosti, skleslosti, stahováním se do sebe a výjimkou nejsou ani deprese. V důsledku všech uvedených skutečností se mohou projevat i psychosomatické problémy, jako je porucha příjmu potravy, nespavost atd.

Příznaky sexuálního zneužívání

Senior (oběti) nás na takový druh násilí může přímo upozornit, nejčastěji se jedná o sexuální obtěžování či zneužívání, dále změny v chování jedince (agrese, stažení se do sebe, sebepoškozování atd.). Projevy doprovázejí i tělesné známky jako opakované krvácení či záněty genitálií, podlitiny v okolí genitálů nebo prsou atd.

Příznaky finančního a materiálního zneužívání

V souvislosti s takovým druhem zneužívání stojí za povšimnutí případy, kdy oběť má například neobvyklé finanční výdaje, mění znění závěti, oběti mizí majetek, úroveň (sebe) péče neodpovídá jeho finanční situaci a mnohé další případy.

Příznaky zanedbávané péče

Projevují se zejména v podmínkách obydlí (domácnosti) a zdravotního stavu seniora. Vyskytuje se v ní nepořádek, vládnu zde nepříznivé hygienické podmínky. Senior je podvyživený/dehydratovaný. Chybí základní potraviny nebo jsou případně potraviny po uplynutí data spotřeby.⁶⁹

---

⁶⁸ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 129.

⁶⁹ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 126.

3.5 LGBT osoby jako oběti

Zkratka LGBT (Lesbian, Gay, Bi, Transgender) označuje lesby, gaye, bisexuály a transgenderové osoby, tudíž osoby, jejichž genderová identita není v souladu s jejím pohlavím, pokud takové osoby podstoupí změnu pohlaví, jedná se pak o transsexuály.

LGBT komunita, patří ke specificky ohroženým skupinám zejména proto, že musí čelit mnoha typům útoků, a to i přes to, že žijí své tzv. obyčejné životy jako většina majoritní společnosti.

Velkým tématem je diskriminace, předsudky a stereotypy vůči LGBT komunitě. Domácí násilí zde nabývá prakticky všechny formy domácího násilí, ať už se jedná o násilí psychické, fyzické, sexuální, tak se také mnozí z příslušníků komunity LGBT potýkají se stalkingem (nebezpečným pronásledováním), a to například i ze strany svých expartnerů. Z čehož vychází, že domácího násilí se dopouští jak partneři/partnerky/expartneri/expartnerky, ale není ani výjimkou, že násilné chování praktikují i jejich vlastní rodiče, sourozenci či další příbuzní. Ze strany rodiny převažují tendence o tzv. nápravu orientace, což v praxi znamená nucené docházení k lékařům, nucené uzavírání manželství s osobou stejného pohlaví, emocionální vydírání ve snaze vzbudit provinění za svou orientaci u oběti, dále například vyhrožování blízkému okolí oběti ze strany rodiny atd.⁷⁰

Zvláštní kategorií v souvislosti s LGBT komunitou pak tvoří LGBT s handicapem (se zdravotním postižením). Ti bývají odkázáni na pomoc svých blízkých, či jiných pečujících osob. V souvislosti s tímto tématem narážíme na situace, kdy dochází k záměrnému omezování, respektive k izolaci jedince od ostatních členů komunity LGBT.

LGBT komunita dlouho mlčela o tom, že se v ní vyskytuje násilí a zneužívání. Pramení to pravděpodobně i z nedostatku informací o této problematice a schopnosti umět rozlišit a zároveň pojmenovat takové chování ve vztazích jako násilí či zneužívání. Často se ani neobracejí na kompetentní a oficiální instituce proto, že mají strach z negativního chování a nepochopení ze strany zaměstnanců takových institucí. V důsledku toho, že se dle vlastního úsudku, nemají na koho obrátit a to včetně své vlastní rodiny, která pro jejich orientaci také nemá pochopení, jsou často odkázáni žít už i mladí lidé na ulici a setrávat tak v nebezpečných situacích a vztazích.⁷¹ Souvisí s tím také skutečnost, že právě tyto lidé mohou být diskriminováni na pracovišti, kde jsou pod tlakem různých výhrůžek nebo terčem posměchu apod.

Nerada bych nějakým způsobem stigmatizovala komunitu LGBT, nicméně jedná se o velmi specifickou komunitu lidí, kterou může provázet spousta problémů, které se týkají například i zdravotního stavu. Není žádným tajemstvím, že mezi nakažené patří zejména gayové a bisexuálové, protože anální styk patří k nejběžnějšímu způsobu, jak se jedinec může od HIV pozitivního člověka

---

⁷⁰ DOMÁCÍ NÁSILÍ. *Domácí násilí u homosexuálních párů* [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: http://domaci-nasili.info/komentare/curt_rogers/163_lgbt/index.htm

⁷¹ ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011, s. 111.

nakazit. Nehledě na to, že vyrovnání se s touto diagnózou musí způsobovat nepředstavitelnou psychickou zátěž, současně také mohou být HIV pozitivní díky této diagnóze stigmatizováni a rovněž i omezeni ve výkonu některé pracovní činnosti. To může, ale také nemusí vést k nadměrnému užívání alkoholu či drog, které mohou přirozeně přispět jako spouštěč domácího násilí (není však pro toto chování omluvou).

3.6 Migranti jako oběti

I cizinci či cizinky čelí domácímu násilí stejně tak, jako běžná populace. Jedná se poměrně o nově otevřené téma v důsledku světové migrace. Tento problém se týká rodin migrantů či „dvojkulturních“ manželství. Specifika těchto rodin se týkají odlišností kultur a jiných zvyklostí. Pokud hovoříme o rodinách migrantů, zde navíc ještě zmíním frustraci ze samotné migrace, která přispívá k násilnému chování. Migranti jsou ohroženi jazykovou bariérou a diskriminací ze strany většinové společnosti. Dalším faktorem, který do určité míry přispívá přiživování násilí je neznalost nabídky pomoci ze stran různých institucí a zároveň strach na sebe upozorňovat. Nutno podotknout, že pro cizince může být daleko těžší získat dobrý okruh přátel a začlenit se tak do sociální sítě, což oběti znemožňuje v takovém případě se například svěřit přítelkyni či nějaké jiné osobě. Tyto všechny skutečnosti mají za následek izolaci obětí domácího násilí za několika dveřmi.

„Na tento málo známý společenský jev reagují nevládní organizace Sdružení pro integraci a migraci (SIMI) a Acorus, které spojují své znalosti a zkušenosti z oblasti migrace a domácího násilí ve společném projektu – Nebudu obětí!, který běží od června 2015 do března 2016 z podpory nadace Open Society Fund Praha (...).“⁷²

Dalším významným přínosem pro řešení této problematiky jsou vyškolené mediátorky (nová profese na území ČR), které působí ve všech „starých zemích“ po EU a v ČR soustřeďují pozornost zejména na vietnamské, mongolské, ruské a arabské komunity. Zároveň jsou krizovými interventy ve chvíli, kdy se naskytnou bariéry v komunikaci s obětí domácího násilí.⁷³ A je tu mnoho dalších organizací, které se věnují pomoci migrantům.

Pro sociální pracovníky, by měla být nedílnou součástí jejich výkonu práce i určitá znalost o tradicích jiných kultur, protože právě toto porozumění, je základem pro navázání dobré spolupráce s klientem (v případě migrantů/cizinců hovoříme spíše o klientkách – ženách). Jazyková bariéra zde hraje také klíčovou roli, protože právě nedorozumění se s klientem a zároveň tak nevyhovění jeho požadavkům, se může podepsat na nedůvěře klienta (oběti) domácího násilí nejen vůči sociálnímu pracovníkovi či například policii, ale obecně vůči institucím jako takovým. Vzhledem k tomu, že

---

⁷² SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI, o. p. s. (SIMI). *Nebudu obětí! Aneb jak jsou na tom migranti jako oběti domácího násilí* [online]. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: https://www.migrace.com/cs/clanky/908_nebudu-obeti-aneb-jak-jsou-na-tom-migranti-jako-obeti-domaciho-nasili

⁷³ VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I., KOLÁČKOVÁ J., ed. *Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016*. Praha: proFem, 2016, s. 91.

většina cizinců má nízké povědomí o svých právech, v kompetenci sociálního pracovníka, je klienta o nich informovat a nastínit mu zároveň například i případný postup jednání.⁷⁴

---

⁷⁴ SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI, o. p. s. (SIMI). *Nebudu obětí! Zkušenosti SIMI v oblasti domácího násilí v migraci* [online]. [cit. 2020-04-13]. Dostupné z: https://www.migrace.com/cs/clanky/916_nebudu-obeti-zkusenosti-simi-v-oblasti-domaciho-nasili-v-migraci

4 Důsledky domácího násilí

Domácí násilí má často významný vliv na zdraví oběti, které jej prožily/prožívají či byly svědky takového chování. Domácí násilí má za důsledek negativní dopady zejména v oblasti fyzického a psychického zdraví, ale také na samotné chování obětí.

Nejedná se však jen o akutní fyzická zranění, jako jsou například podlitiny, popáleniny, zlomeniny kostí, poranění chrupu, poranění orgánů atd., ale často mnohdy závažnější jsou dlouhodobé psychické i tělesné zdravotní následky. Takové následky mohou vést i k úmrtí jedince.⁷⁵

Mezi typické psychické následky domácího násilí, můžeme zařadit posttraumatickou stresovou poruchu, která je popsána v mezinárodní klasifikaci nemocí. Jedná se o projevy ve formě vtírajících se vzpomínkových myšlenek na události, při nichž oběti byly vystavené brutálnímu a omezujícímu jednání ze strany blízkého člověka a cítili se v této situaci bezmocně. V této souvislosti můžeme hovořit o týraných a zneužívaných ženách (u mužů se tato porucha projevuje zřídka) a například i válečných veteránech.⁷⁶ Mezi další psychické následky řadíme deprese, úzkosti, nespavost, panické ataky, sebepoškozování, sebevražedné sklony, poruchy příjmu potravy, ztráta sebeúcty a sebedůvěry.

Ve spojitosti s psychickými a zároveň fyzickými následky můžeme hovořit o psychosomatických zdravotních následcích. Zařadit zde můžeme respirační potíže, infekce močových cest, chronické bolesti atd.

Ne příliš veselým tématem jsou následky na reprodukčním zdraví. Jedná se o záněty vaječníků, sexuálně přenosné nemoci, různé vaginální infekce a v tom nehorším případě může jít i o potraty.

Domácí násilí zapříčiňuje i ovlivňování způsobu chování, respektive změnu takového chování. Takové změny vedou k nadměrnému užívání alkoholu, tabákových výrobků a dalších návykových látek. Také ale například i k vedení rizikového sexuálního života.

Z výše uvedeného tedy vyplývá, že u obětí, které byly ohroženy domácím násilím, dochází k výraznému nárůstu zdravotních potíží. To má za důsledek ekonomický dopad zejména na zdravotnický sektor. Ve Velké Británii byly vyčísleny náklady (podmíněné násilím v partnerských vztazích) na 1 166 765 238 EUR za rok 2012.⁷⁷

Stockholmský syndrom

Jedná se o obtížně pochopitelný projev sympatií oběti vůči násilné osobě (obecně zločincům). Konkrétně jde tedy o citovou vazbu, která souvisí s pocitem ohrožení. Název je odvozen od

---

⁷⁵ HOKR MIHOLOVÁ P., ONDRUŠKOVÁ J. a DOHNAL D. Ekonomické dopady domácího násilí v oblasti zdraví. Praha: proFem, 2016, s. 13.

⁷⁶ BEDNÁŘOVÁ Z., ONDRUŠKOVÁ J. a DOHNAL D. Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám. Praha: Acorus, 2009, s. 49.

⁷⁷ HOKR MIHOLOVÁ P., ONDRUŠKOVÁ J. a DOHNAL D. Ekonomické dopady domácího násilí v oblasti zdraví. Praha: proFem, 2016, s. 13.

přepadení peněžního ústavu v 70. letech ve Stockholmu. Při výpovědích rukojmí tvrdili, že se báli spíše policie a zároveň zločince vykreslovali jako tzv. gentlemany.

S tímto syndromem se setkáváme u obětí, které jsou dlouhodobě týrány. V zásadě jde o to, že oběť vůči násilníkovi chová emocionální vztah a identifikuje se s chováním násilné osoby. Snaží se udělat vše proto, aby se násilníkovi a zavděčila a získala jeho pozornost.

Stockholmský syndrom propukne, pokud se oběť cítí v ohrožení, nebo pokud je přesvědčena o tom, že tento stav je neměnný a není úniku a také proto, že je téměř v izolaci.⁷⁸

---

⁷⁸ VITALIA. *Stockholmský syndrom a chorobné sympatie k tyranům* [online]. [cit. 2019-12-19]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/clanky/stockholmsky-syndrom-a-chorobne-sympatie-k-tyranum/>

5 Domácí násilí v českém právu

Domácího násilí se v českém právním řádu dotýká mnoho zákonů. V současné době již není vnímáno jako soukromá záležitost, ale jako sociální negativní jev, který se vyskytuje ve společnosti a má velmi negativní dopad na mezilidské vztahy (partnerské, rodinné atd.) a především i na výchovu a příznivý vývoj dítěte.

Vývojem společnosti se i současně formovalo legislativní ukotvení domácího násilí v českém právním řádu a docházelo k postupným novelizacím. „*Od 1.1.2007 vstoupil v platnost zákon, kterým došlo ke změně některých zákonů v oblasti ochrany před domácím násilím a posílení ochrany oběti (zákon č. 135/2006 Sb. na ochranu před domácím násilím).*“⁷⁹

Zákon se tak opírá o tři hlavní pilíře, kterými jsou:

- **Policejní intervence** – Vykázání násilné osoby policejním orgánem ze společného obydlí na dobu 10ti dnů.
- **Sociální pomoc ohrožené osobě** – Týká se intervenčních center.
- **Právní ochrana** – Je poskytována občanskými soudy v podobě tzv. zvláštního předběžného opatření, které slouží jako ochrana ohrožené osoby před násilnou osobou.

Policejní intervence se řídí zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, kdy Policie na žádost oběti či jiných dalších osob může rozhodnout o vykázání násilné osoby ze společného obydlí na dobu 10ti dnů. Toto policejní rozhodnutí nevyžaduje projednání věci. Pokud o toto rozhodnutí žádá jiná osoba, než osoba ohrožená, není nutný souhlas ohrožené osoby k takovému rozhodnutí a ani jej nemůže zrušit či zkrátit. Naopak ho lze prodloužit, a to v případě, že ohrožená osoba se rozhodne podat návrh na vydání zvláštního předběžného opatření k soudu.

Sociální pomoc ohroženým osobám se řídí zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, na základě kterého byla zřízena intervenční centra. Taková centra ohroženým osobám zajišťují odbornou pomoc a podporu. Intervenční centra jsou navíc v případě policejního vykázání informována a povinna následně kontaktovat ohroženou osobu s nabídkou pomoci. Sociální pracovníci intervenčních center dále vykonávají koordinaci zúčastněných institucí, které se současně podílí na pomoci obětem domácího násilí (patří sem Policie ČR, OSPOD, neziskové organizace, soudy, státní zástupci, atd.).

Právní úprava zvláštního předběžného opatření, v souvislosti s ochranou obětí domácího násilí, je zakotvena v zákoně č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů, která je účinná od 1. 1. 2014. Takové rozhodnutí soud vydává pouze na návrh oprávněné

---

⁷⁹ ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA. *O domácím násilí* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://praha.charita.cz/sluzby/magdala/o-domacim-nasilim/>

osoby a náleží mu povinnost rozhodnout o něm do 48 hodin. Pokud soud v takovém návrhu vyhoví, rozhodne pak následovně:

- uloží odpůrci povinnost, aby opustil společné obydlí, jakož i jeho bezprostřední okolí;
- uloží odpůrci zákaz zdržovat se ve společném obydlí či do něj nevstupovat;
- uloží povinnost odpůrci zdržet se setkávání s navrhovatelem či jeho nežádoucího sledování.

„V případě, že nestačí využití uvedených institutů, lze postupovat i podle některých zákonných ustanovení trestního zákoníku (zákon č. 40/2009 Sb.), které je možné použít u problematiky domácího násilí.“⁸⁰

Pro oběti domácího násilí byla poměrně zásadní reforma zákona o bezplatné právní pomoci. A to z důvodu, že většina takových obětí se nacházela nejen v psychicky náročné situaci, ale také ekonomické krizi. Z čehož lze vyvodit, že náklady spojené s úředními poplatky nebyly schopni pokrýt. V současné době existuje tzv. úleva a to v rámci práva na bezplatnou pomoc. Takové právo je uděleno zvláště zranitelným osobám, kterými jsou:

- *„děti, tj. oběti mladší 18 let;*
- *osoby vysokého věku nebo hendikepované osoby, tj. oběti s fyzickým;*
- *mentálním, nebo psychickým hendikepem nebo smyslovým poškozením ...;*
- *oběti trestného činu obchodování s lidmi;*
- *oběti trestného činu v sexuální oblasti;*
- *oběti trestného činu zahrnujícího nátlak, násilí nebo pohrůžku násilí;*
- *oběti trestného činu spáchaného pro příslušnost k některému národu, rase, etnické skupině, náboženství, třídě nebo jiné skupině osob nebo oběti trestného činu ve prospěch organizované zločinecké skupiny, jestliže je zde zvýšené nebezpečí způsobení druhotné újmy (...)⁸¹*

Takové osoby mohou požádat o bezplatné poskytnutí pomoci poskytovatele, kteří se zaměřují na pomoc obětem trestných činů (musí být uvedeni v registru poskytovatelů). Žádost může být ústní a záleží na poskytovateli, zda vyhodnotí poskytnutí bezplatné pomoci za potřebné. Pomoc pak konkrétně zahrnuje psychologické poradenství, sociální poradenství, právní pomoc, poskytování právních informací nebo restorativní programy (zaměřeny na obnovení poměru než na represii pachatele trestných činů).

---

⁸⁰ ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA. *O domácím násilí* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://praha.charita.cz/sluzby/magdala/o-domacim-nasili/>

⁸¹ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Zvláště zranitelné oběti: Kdo je zvláště zranitelnou obětí?* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zvlast-zranitelne-obeti.aspx>

6 Stalking

Stalking je součástí našeho trestního zákoníku od 1. 1. 2010. V České republice jej označujeme jako nebezpečné pronásledování. Na území USA bylo takové chování definováno jako trestné již v roce 1990.

„Rozumíme tím úmyslné, zlovolné a systematické pronásledování a obtěžování jiné osoby, které snižuje kvalitu života a ohrožuje její bezpečnost, s cílem navázat a udržovat kontakt s pronásledovanou osobou i přes její zjevný nesouhlas.“⁸² Útočník se takovým chováním snaží u oběti vyvolávat pocit strachu. Přírodním následkem je závažné narušování soukromí, osobní svobody a poškozování lidské důstojnosti oběti.

Stejně tak jako domácí násilí, tak i stalking neboli nebezpečné pronásledování má své charakteristické znaky, kterými si projevuje. Policie ČR uvádí mezi takové znaky dlouhodobost (trvá minimálně 4 – 6 týdnů), opakovatelnost (považuje se zpravidla 10 pokusů o kontaktování osoby, ať už jakoukoliv formou), nevyžádané chování ze strany oběti (obět' chování stalkera nemůže nijak ovlivnit), je společensky nepřijatelné a má tendenci eskalovat (jako je tomu i v případě domácího násilí).⁸³

V praxi se takové chování vyznačuje opětovným, systematickým, dlouhodobým obtěžováním, nevyžádanými SMS zprávami / e-maily / /telefonáty / jinými druhy chatů, nechtěnými pozornostmi, případným opakovaným cíleným sledováním osoby. *„Některé případy nebezpečného pronásledování bývají označovány jako tzv. „pokračující domácí násilí“, a to když role zúčastněných osob zůstanou po odchodu ze společné domácnosti stejné, pouze k incidentům již dochází mimo společné obydlí (často v jeho okolí, v okolí pracoviště nebo jiných místech, kde se obět' pravidelně vyskytuje).“⁸⁴ V těch závažných případech můžeme hovořit o poškození duševního, tělesného zdraví a v té nejhorší variantě, může takové chování agresora končit i smrtí oběti.⁸⁵*

Stalkerem neboli osobou, která svým systematickým pronásledováním obtěžuje svou obět', může být například právě bývalý partner, který se může po rozchodu cítit ukřivděně a hledá jakousi pomstu, nebo naopak touží po zachování vztahu. Dalším typem stalkera může být neodbytný nápadník, s kterým obět' nebyla nikdy v partnerském vztahu. Jiným typem může být například tzv. kyberstalker, jehož systematické pronásledování oběti nesouvisí s osobním (fyzickým) kontaktem, ale kontaktem skrze sociální síť, SMS zprávy, přes různé chaty atd. Chápeme ho tedy jako virtuálního predátora.

---

⁸² POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Nebezpečné pronásledování (stalking)* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-nebezpecne-pronasledovani-stalking.aspx>

⁸³ STOP NÁSILÍ. *Stalking* [online]. [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://www.stopnasili.cz/nasili-ve-vztahu/stalking/>

⁸⁴ OMBUDSMAN, VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Domácí násilí* [online]. [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Domaci-nasili.pdf

⁸⁵ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP KARLOVARSKÉHO KRAJE. *Prevence – stalking* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>

7 Organizace zabývající se domácím násilím

V české republice existuje řada státních i nevládních organizací, které jsou zaměřeny na osoby ohrožené domácím násilím, ale zároveň také na pachatele domácího násilí. Pokud hovoříme o pomoci obětem domácího násilí, takové organizace poskytují krizovou intervenci, která je vhodná ve fázi separace od násilné osoby. Krizovou intervencí by měla pomoc obětem začínat. Další významnou formou pomoci je poradenství a terapie, která by měla navazovat právě na krizovou intervenci. Jedná se většinou o dlouhodobou spolupráci v tomto směru a je vhodná i pro násilné osoby. Za zmínku stojí i svépomocné podpůrné aktivity, které plní důležitou roli ve vyrovnání se se zátěžovou situací a načerpání zkušeností od jiných ohrožených osob, které se vypořádávají s obdobnou problémovou situací. Respektive jde o předávání poznatků od tzv. zkušených.

Následující výčet obsahuje pražské organizace, které poskytují služby v oblasti domácího násilí:

Rosa – Centrum pro ženy, z.s.

Rosa poskytuje pomoc ženám již od roku 1993, kdy zprvu fungovala jako nadace, poté jako občanské sdružení a až od roku 2016 oficiálně jako nestátní nezisková organizace. Specializuje se na oběti domácího násilí (ženám), jejich dětem a současně i na prevenci domácího násilí. Rosa se zaměřuje na komplexní pomoc obětem, která zahrnuje krizovou intervenci, sociálně – terapeutické poradenství, vytvoření bezpečnostního plánu, poskytování utajeného azylového bydlení pro oběti domácího násilí a v poslední řadě telefonickou krizovou pomoc pro všechny oběti domácího násilí.⁸⁶

Bílý kruh bezpečí, z.s.

Bílý kruh se věnuje problematice domácího násilí od roku 1991. Nevěnuje se však pouze obětem domácího násilí, ale také se zaměřuje na oběti jiných trestných činů. Pomoc poskytují odborně způsobilí poradci, a to především právníci, psychologové a sociální pracovníci. V rámci Bílého kruhu funguje i telefonická linka Dona pro oběti domácího násilí. A v poslední řadě vykovává v rámci svého působení přednášky, semináře, kongresy, a vydává publikace.⁸⁷

Acorus, z. ú.

Tato organizace poskytuje osobám ohroženým domácím násilím komplexní odbornou pomoc, která směřuje k překonání nepříznivé sociální situace a k začlenění do běžného života, respektive života bez násilí. Poskytovanými službami jsou: azylový dům, krizová pomoc, odborné sociální poradenství, poskytování právních informací. V rámci krizové pomoci poskytuje i bezplatné ubytování pro osoby ohrožené domácím násilím, a to po dobu 7 dní.⁸⁸

---

⁸⁶ ROSA, o. s. *ROSA- centrum pro ženy* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.rosa-os.cz/>

⁸⁷ BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o. s. *Poslání a činnost* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>

⁸⁸ ACORUS, z. ú. *Poslání* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/o-nas/poslani.html>

Arcidiecézní charita Praha - Projekt MAGDALA

Pomoci ženám v krizi se věnuje již přes 20 let svého působení. Pomoc je směřována konkrétně obětem obchodu s lidmi, domácího násilí a její zaměření také cílí na rodinu a děti. Umožňuje asistované setkávání rodičů s dětmi a zároveň také podporu komunikace mezi rodiči (rodičovskou mediací). V rámci svých služeb nabízí Poradna Magdala odborné sociální poradenství, ubytování v režimu utajení, sociálně-terapeutické poradenství a sociálně-právní poradenství.⁸⁹

Centrum sociálních služeb Praha – Intervenční centrum (pomoc obětem domácího násilí)

Sociální služby v intervenčním centru jsou poskytovány ambulantně. Poskytuje konkrétně odborné sociální a psychologické poradenství, krizovou intervenci, možnost účasti v podpůrné socioterapeutické skupině, pomoc při uplatňování práv a oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí (sociálně právní poradenství – formou osobní, telefonické a e-mailové konzultace, podporu při jednání s policií, sociálním odborem a dalšími institucemi, pomoc při vypracování písemných žádostí a podání a při sepsání návrhu k soudu na vydání předběžného opatření o prodloužení doby policejního vykázání). V rámci programu VIOLA poskytuje odbornou pomoc a podporu násilným osobám, které mají problémy v mezilidských vztazích.⁹⁰

proFem - centrum pro oběti domácího a sexuálního násilí, o. p. s.

Již od roku 1993, se proFem snaží zlepšovat situaci v oblasti domácího a sexuálního násilí, a to v rámci pomoci a podpory obětem takového násilí a především také v prevenci. Organizace pořádá akce pro laickou i odbornou veřejnost a zároveň vydává řadu publikací. ProFem funguje i jako intervenční centrum. Mezi nabízené služby patří odborné sociální a právní poradenství, linka právní pomoci, internetové poradenství a chatové poradenství. Poradenství je bezplatné, anonymní a nízkoprahové.⁹¹

SOS centrum Diakonie CČE – Program stop násilí

Tento Program je určen násilným osobám, bez ohledu na pohlaví. Podmínkou pro přijetí do Programu je dovršení 16 let. Do tohoto Programu mohou klienti vstoupit, aniž by jim to uložil soud. Jedná se o probační a resocializační program, který dospělým pachatelům trestných činů napomáhá snižovat jejich agresivitu, omezování rizika opakování násilného chování a slouží zároveň jako prevence před páchaním dalšího násilí. Tento program zahrnuje 20 individuálních konzultací.⁹²

---

⁸⁹ ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA – PORADNA MAGDALA. *Jak pomáháme* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://praha.charita.cz/sluzby/magdala/>

⁹⁰ CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA (CSSP). *Intervenční centrum (pomoc obětem domácího násilí)* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.csspraha.cz/intervencni-centrum-pomoc-obetem-domaciho-nasilii>

⁹¹ PROFEM, o. p. s. *Kdo jsme* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>

⁹² DIAKONIE CČE. *O nás* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.nasilivevztazich.cz/o-nas/>

7.1 Proškolení zainteresovaných osob

Doposud jsme hovořili o obětech a pachatelích domácího násilí, ale důležité je také proškolení všech zainteresovaných pracovníků (lékaři, soudci, policie, sociální pracovníci, učitelé, atd.), kteří se takové pomoci věnují. Školení těchto osob zaštiťuje stát (Ministerstvo zdravotnictví, Ministerstvo práce a sociálních věcí atd.), ale také i nestátní organizace, které mnohdy v rámci takových školení spolupracují se státními orgány. Nevládní organizace v rámci svých projektů školí různé cílové skupiny.

7.2 Prevence

Dalším velkým tématem je prevence, která snižuje riziko ohrožení domácím násilím ve společnosti. V oblasti primární prevence je cílená i na děti a mládež. Dne 8. 3. 2019 byla schválena *Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019 – 2027*, která cílí na prevenci dětí a mládeže v oblasti rizikového chování, s čímž souvisí právě i zmiňované domácí násilí, o které je *Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních* od roku 2010 rozšířeno.⁹³ Některé specializované preventivní programy mohou realizovat výhradně pracovníci, kteří jsou patřičně proškoleni. Například organizace Proxima Sociale o.p.s., se věnuje primární prevenci na základních a středních školách.

---

⁹³ MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie a koncepce MŠMT* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt>

8 Výzkumná část

Cílem mé bakalářské práce a současně i výzkumného šetření, bylo zjistit míru informovanosti mladé generace ve věku 16 – 34 let, o fenoménu domácího násilí. Na toto téma v České republice nebyla prozatím učiněna žádná výzkumná šetření.

Pro výzkumné šetření, jsem si zvolila metodu kvantitativního šetření. Hendl ve své knize zmiňuje jisté výhody kvantitativního šetření, jako je užitečnost této metody zejména při zkoumání velkých skupin, poskytování poměrně přesných numerických dat, jejichž analýza není natolik komplikovaná a časově náročná, jako u kvalitativního výzkumu a za další kvantitativní šetření nabízí možnost zobecnění získaných dat na populaci.⁹⁴

V rámci mého empirického výzkumu, jsem si zároveň zvolila pro analýzu dat konkrétně deskriptivní výzkum, který má popisný účel.

Při stanovování položek do dotazníku, jsem vycházela z teoretické části mé bakalářské práce, na jejímž základě, jsem si pomocí konceptualizace (teoretická část mé bakalářské práce) a zároveň následné operacionalizace stanovila položky (jednotlivé otázky). Klíčové otázky v dotazníku jsou tři.

Dotazník jsem sestavila z uzavřených otázek a následně jsem ho distribuovala skrze sociální síť. Respondenti dotazník mohli dobrovolně vyplňovat přes online server pro tvorbu dotazníku – www.survio.com, který zároveň nabízí možnost vyhodnocení výsledných dat ve formě datové matice, s kterou jsem pak následně pracovala při analýze dat.

8.1 Metody a metodologie výzkumu

Metodologické zakotvení výzkumu

Abych byla schopna odpovědět na stanovenou základní výzkumnou otázku, zvolila jsem si za základní strategii pro své výzkumné šetření kvantitativní metodu, s užitím deskriptivního výzkumu. Zároveň pracuji při vyhodnocování výsledných dat s inferenční statistikou. Zvolení právě této metody a přístupu pramení z toho, na co jsem se v rámci výzkumného šetření chtěla zaměřit a zároveň čeho jsem chtěla docílit. Kvantitativní výzkum vychází ze známé teorie a je navržen tak, aby přinesl numerická data a zároveň je také mohl zobecnit na populaci (za podmínky reprezentativity, tj. ověřování shody mezi procentním rozdělením daného znaku v celé populaci a ve výběrovém souboru, která je založen na předpokladu prostého náhodného výběru).⁹⁵

Cíle

Cílem mého výzkumného šetření bylo zjistit odpověď na mou základní výzkumnou otázku „*Jaké znalosti má mladá generace ve věku 16 – 34 let o znacích a projevech domácího násilí?*“

---

⁹⁴ HENDL J. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. Praha: Portál, 2016.

⁹⁵ ŘEHÁKOVÁ B. Statistické ověřování reprezentativity: Koeficienty neshody. *Sociologický Časopis / Czech Sociological Review*, 16(6), 612-627. Retrieved March 31, 2020, from www.jstor.org/stable/41129533

Položky v dotazníku byly tedy stanoveny tak, aby korespondovaly se základní výzkumnou otázkou a zjistily tak míru informovanosti mladé generace o tomto fenoménu.

Vzorek

Jak plyne ze základní výzkumné otázky, výzkumné šetření je směřováno na mladou generaci ve věku 16 – 34 let.

Klasifikace mládí se mezi odborníky velmi liší a to z toho důvodu, že v dnešní době je poměrně obtížné ji vystihnout kvůli individualitě osobnosti. Do jisté míry je to podmíněné společenskou a kulturní situací. Přelomem mezi mládím a dospělostí se stávají určité životní (sociální) události, jako je např. nástup do zaměstnání, osamostatnění se, uzavření manželství, narození dítěte atd. Je tedy evidentní, že vystihnout mládí jako jednotné období, které je pevně ohraničené věkem, je velmi obtížné.

Při výběru vzorku nebylo užito prostého náhodného výběru („[...] *takový výběr, v kterém každý element populace má stejnou pravděpodobnost, že bude vybrán do vzorku*“⁹⁶), ale samovýběru, při němž se respondenti k vyplnění dotazníku přihlásí sami z vlastní iniciativy. Zde tedy narážíme na možné omezení v zobecnitelnosti získaných (výsledných) dat, proto ve výsledcích zmiňuji, jak by konkrétní získaná data mohly v populaci vypadat.

Pro možnost zobecnění výsledků svého výzkumného šetření, jsem vycházela ze *Sample size table*, podle nichž jsem si stanovila minimální počet respondentů. Nejdříve bylo však nutné pro realizaci výzkumného šetření zjistit, kolik obyvatel ČR se nachází ve stanovené věkové kategorii. Český statistický úřad (ČSÚ) uvádí, že se ve věku 16 – 34 let nachází 1 527 534 obyvatel (tyto statistického údaje se vážou k datu 1. 1. 2018). Při stanovení 95 % intervalu spolehlivosti a mezní odchylky 5 %, je minimální počet respondentů pro realizaci výzkumného šetření 384.

Dotazník

Součástí přípravné fáze výzkumného šetření bylo stanovení položek do dotazníku. „*Dotazník je určen výzkumnými otázkami ke sběru dat. Zaujímá pozici mezi výzkumnými otázkami a strategií a procesem sběru dat.*“⁹⁷

Pro výzkumné šetření jsem si vytvořila dotazník s uzavřenými otázkami, které jsem si vyhotovila sama a nepoužívala tak žádný z existujících dotazníků, který byl v minulosti použit při realizaci jiného výzkumného šetření. Klíčové otázky jsou v dotazníku tři (tj. otázka č. 1, 2, 3). Zbylé otázky nejsou nijak číslovány a jsou uvedeny v první části dotazníku (nad otázkami č. 1, 2, 3), které jsou zaměřeny na demografické informace týkající se respondenta.

---

⁹⁶ DISMAN M. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. Praha: Karolinum, 2000, s. 97.

⁹⁷ PUNCH K. Základy kvantitativního šetření. Praha: Portál, 2008, s. 46.

Operacionalizace

V rámci přípravné fáze jsem následně po konceptualizaci (teoretická část mé bakalářské práce) provedla operacionalizaci dílčích otázek, jež navazují na hlavní výzkumnou otázku – „*Jaké znalosti má mladá generace ve věku 16 – 34 let o znacích a projevech domácího násilí?*“

Operacionalizací je chápán proces, kdy vědecké pojmy (v mém případě jsou těmito pojmy právě zmiňované dílčí otázky – viz níže) jsou převedeny do konkrétních měřitelných jevů (položky v dotazníku).

Tabulka 1: Operacionalizace otázky č. 1

Dílčí výzkumná otázka
Umí mladá generace ve věku 16 – 34 let (respondenti) rozeznat domácí násilí v konkrétních životních situacích?
Operacionalizovaná dílčí výzkumná otázka
Jaké z následujících příkladů považujete za domácí násilí? (ANO – lze považovat, NE – nelze považovat, NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT)
a) Jedenáctiletý chlapec se bojí přijít domů ze školy, protože ve škole dostal čtyřku z češtiny a jeho otec na něj pokaždé, co přijde domu s horší známkou, než dvojkou slovně útočí a občas ho zbije i páskem. b) Impulsivní partnerský pár se pravidelně při svých hádkách vzájemně napadá a přitom rozbíjejí předměty v jejich domácnosti. c) Bratr své mladší sestře neustále přikazuje, jak se má chovat, s kým se má ve škole bavit a jak se má oblékat. d) Dcera v afektu na svou matku slovně zaútočila vulgárním výrazem, když u nich docházelo k výměně názorů. e) Dcera svou ovdovělou nevlastní matku, s kterou žije ve společné domácnosti, vystavuje často hladu a zanedbává její hygienu. f) Homosexuální mladý muž svého partnera již přes rok nutí k sexuálním praktikám, které jeho partner vykonává s odporem a pod tlakem. g) Manželka přiměla svého manžela ke koupi drahých bot a kabelky, při návštěvě obchodního centra. h) Cestující v tramvaji osahával neznámou ženu při jízdě, která stála vedle něj. ch) Osmnáctiletý syn svou matku již přes rok finančně „vysává“ - nepřispívá na chod společné domácnosti, pod pohružkou ublížení si vynucuje kapesné. i) Ženatý muž své kolegyni z práce nosí skoro každý den, po dobu dvou týdnů čerstvé květiny, i přes to, že jí to nepřijde lichotivé.

Zdroj: autorka (vlastní)

Tabulka 2: Operacionalizace otázky č. 2

Dílčí výzkumná otázka
Přetrvávají u mladé generace ve věku 16 – 34 let mýty o domácím násilí?
Operacionalizovaná dílčí výzkumná otázka
Uveďte prosím stanovisko ke každému z následujících tvrzení: (SOUHLASÍM – NESOUHLASÍM – NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT)
a) Domácí násilí se týká jen malého počtu rodin. b) Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv bez ohledu na vzdělání. c) Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv bez ohledu na jeho příjmy. d) Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv bez ohledu na jeho výkon pracovní pozice. e) Za domácí násilí lze považovat i tzv. italské manželství, kdy se násilí dopouštějí oba partneři zároveň a to bez jasných vymezení rolí. f) Příčinou domácího násilí bývá provokace partnera ze strany ženy. g) Oběťmi domácího násilí mohou být jen ženy.

- h) Ženy ve vztahu zůstávají proto, že se jim domácí násilí líbí.
 ch) Domácí násilí způsobuje vážné zdravotní důsledky.

Zdroj: autorka (vlastní)

Tabulka 3: Operacionalizace otázky č. 3

Dílčí výzkumná otázka	
Umí mladá generace ve věku 16 – 34 let (respondenti) rozeznat, jaké chování může být projevem domácího násilí?	
Operacionalizovaná dílčí výzkumná otázka	
Uveďte prosím k následujícím položkám, zda je <u>dle Vašeho úsudku</u> , můžeme zařadit mezi projevy domácího násilí? (ANO x NE x NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT)	
a) fackování	k) sledování telefonátů a SMS zpráv
b) strkání	l) sledování sociálních sítí (Facebook, Instagram, atd.)
c) ohrožování nožem	m) omezování volnočasových zájmů
d) házení partnerových předmětů	n) pronásledování
e) zesměšňování na veřejnosti	o) odepírání spánku
f) zesměšňování v domácnosti	p) omezování návštěv (rodiny, přátel)
g) příkazování, jak se obléci	q) kontrola disponování (volné nakládání) s finančními prostředky
h) vydírání sebevraždou	r) zadržování a přidělování finančních prostředků
ch) nedobrovolný sex	s) donucení k požití drog
i) vyhrožování vystěhováním	t) označování partnera/partnerky špatným otcem/matkou
j) fyzické útoky na domácího mazlíčka	u) označování partnera/partnerky špatným manželem/manželkou

Zdroj: autorka (vlastní)

Metoda sběru dat

Jako nástroj pro sběr dat jsem si zvolila dotazník. Distribuce dotazníků byla provedena skrze sociální sítě, kde jsem respondenty oslovovala s prosbou o vyplnění dotazníku prostřednictvím online serveru www.survio.com. „Vyplňování respondentem“ v praxi znamená, že nedocházelo k osobnímu kontaktu mezi výzkumníkem (mnou) a respondentem.⁹⁸

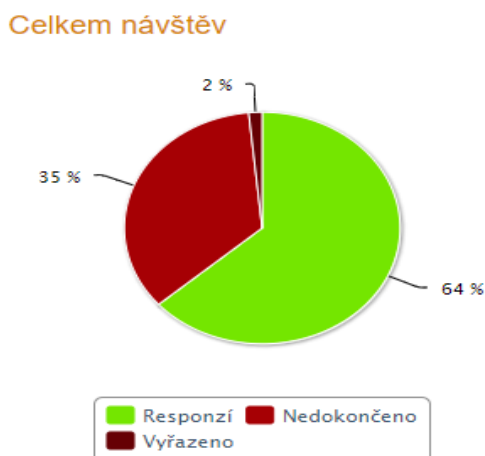
Řídila jsem se současně etikou výzkumu. Do dotazníku jsem uvedla poučnou část, která byla umístěna hned v úvodu. Respondenti zde byli informováni o tom, pro jakou cílovou skupinu je tento dotazník určen, k čemu získaná data poslouží a že jsou zpracována anonymně, co je cílem tohoto výzkumného šetření a v poslední řadě poděkování za jejich čas a ochotu. Vyplněním dotazníku dal respondent zároveň souhlas se zpracováním těchto dat.

Výzkumné šetření jsem provedla v průběhu března 2020. Počet vyplněných dotazníků činil 416, přičemž byla nutná redukce (čištění dat) a to konkrétně u 10ti vyplněných dotazníků, zejména proto, že respondenti neodpovídali cílové skupině z hlediska stanovené věkové hranici. Celková

⁹⁸ PUNCH K. Základy kvantitativního šetření. Praha: Portál, 2008, s. 57.

statistika se má tedy tak, že 223 dotazníků z celkového počtu návštěv nebylo z nějakých důvodů dokončeno respondenty (34, 90 %). To však může být způsobeno tím, že respondent dotazník otevřel, nedokončil vyplňování a po určité době začal s dotazníkem od začátku. Počet vyřazených dotazníků z celkového počtu responzí činil 10 (1,56 %) a celkový počet použitelných dotazníků pro následné vyhodnocení činí 406 (63,54 %).

Graf 1: Celkový počet návštěvnosti dotazníku na webu

Zdroj: www.survio.com

Metoda analýzy dat

Závěrečnou fází výzkumného šetření je zpracování kvantitativních dat, respektive těch dat, které jsem z výzkumného šetření shromáždila. Jsem si vědoma toho, že je nutné si zvolit vhodnou metodu tak, abychom byli schopni odpovědět na základní výzkumnou otázku. To souvisí s vyhodnocováním získaného materiálu.⁹⁹ Při analýze dat tedy pracuji s inferenční statistikou a deskriptivní statistikou, protože zde pouze získaná data popisují a zobecňují na populaci (netestují nulové hypotézy).

V první řadě jsem si získaná data ve formě tabulky Microsoft Excel, kterou automaticky vyhodnotí online nástroj www.survio.com, vytvořila datovou matici. U této matice jsem si jednotlivé odpovědi převedla na kódy, které jsem jim přiřadila. Kódování znamená proces, kdy je konkrétním pojmem (odpovědím v mém případě) přiřazován kód pro abstraktnější významnost. To proto, abych mohla v programu Microsoft Excel pracovat s kontingenčními tabulkami (ty pracují s hodnotami), které jsou stěžejní pro tvorbu grafů. Grafy hrají velkou roli v přehledném zobrazení výsledných dat.

Pro možné zobecnění výsledků na populaci, jsem si stanovila v rámci práce s inferenční statistikou 95 % interval spolehlivosti (CI) a 5% alfu pro proporční zastoupení. Dalším důležitým krokem bylo stanovení poměru pozitivních výsledků, dolní a horní meze. Tyto údaje jsem si

---

⁹⁹ HENDL J. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005, s. 223.

vypočítávala dle online kalkulačky na webu www.sample-size.net, která automaticky po zadání velikosti vzorku a počtem příslušných výsledků tyto údaje vyhodnotí.

Limity výzkumného šetření

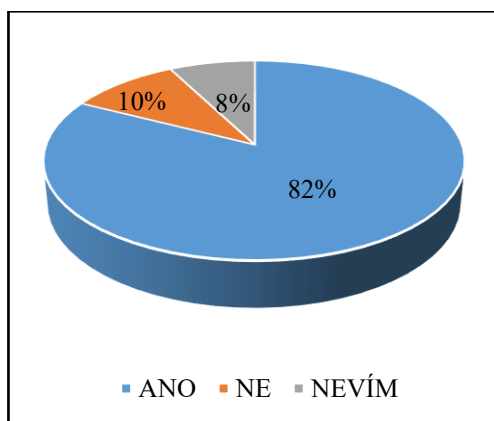
Jako stěžejní omezení v průběhu mého výzkumného šetření bylo časové omezení, malé penzum znalostí a zkušeností s realizací výzkumného šetření a v poslední řadě také omezený přístup k respondentům. Vzhledem k tomu, že jsem zvolila online formulář pro vyplnění dotazníku, vnímám zde určité limity, které mohly data v praxi nějakým způsobem ovlivnit, jako například nepochopení znění položek v dotazníku atd. Nebyla tu možnost ze strany respondentů, se při nepochopení znění textu doptávat, jako by tomu bylo například při vyplňování dotazníku v případě, že bych jej byla fyzicky přítomna. Zároveň zde vyvstává otázka, zda v těchto situacích si respondenti nevyhledávali odpovědi v průběhu vyplňování dotazníku na internetu. Což by jednoznačně zkreslilo získané výsledky mého výzkumného šetření. Dalším možným faktorem, který do jisté míry může ovlivňovat výsledná data šetření, může být momentální nekooperativní nálada respondenta při vyplňování dotazníku a celkový postoj vůči tomuto tématu. V mém zájmu a snaze bylo však udělat vše proto, abych zajistila pozitivní přístup respondenta při práci nad vyplňováním mého dotazníku, a doufám, že se tak podařilo.

9 Výsledky

1) Jaké z následujících příkladů považujete za domácí násilí? (ANO – lze považovat, NE – nelze považovat, NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT)

a) Jedenáctiletý chlapec se bojí přijít domů ze školy, protože ve škole dostal čtyřku z češtiny a jeho otec na něj pokaždé, co přijde domu s horší známkou, než dvojkou slovně útočí a občas ho zbije i páskem.

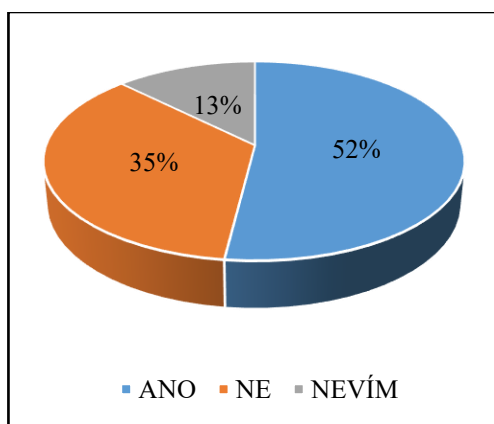
Graf 2: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1a

Zdroj: autorka (vlastní)

b) Impulsivní partnerský pár se pravidelně při svých hádkách vzájemně napadá a přitom rozbíjejí předměty v jejich domácnosti.

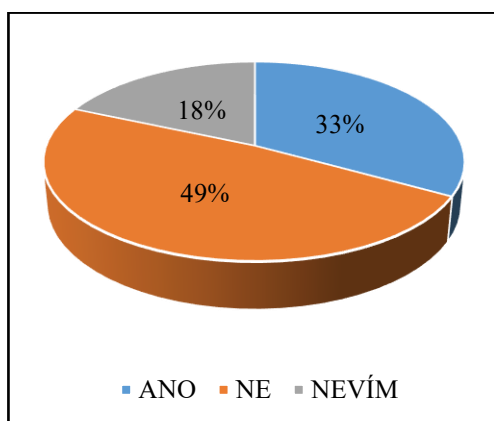
Graf 3: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1b

Zdroj: autorka (vlastní)

c) Bratr své mladší sestře neustále přikazuje, jak se má chovat, s kým se má ve škole bavit a jak se má oblékat.

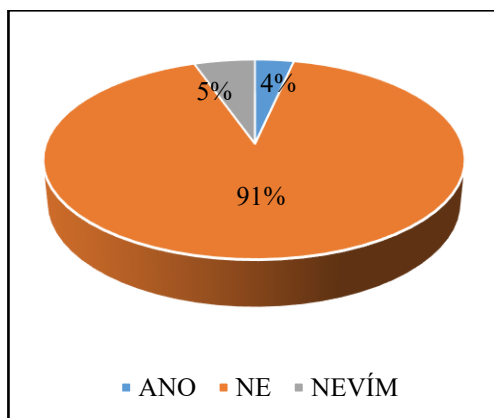
Graf 4: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1c

Zdroj: autorka (vlastní)

d) Dcera v afektu na svou matku slovně zaútočila vulgárním výrazem, když u nich docházelo k výměně názorů.

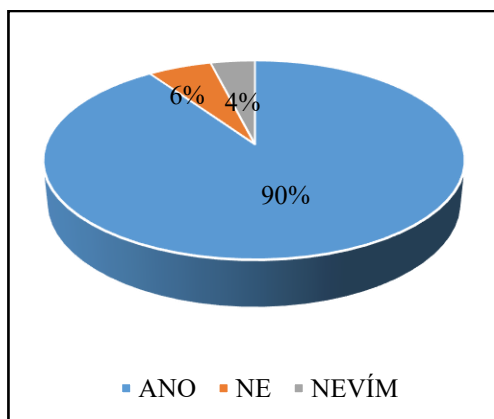
Graf 5: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1d

Zdroj: autorka (vlastní)

e) Dcera svou ovdovělou nevlastní matku, s kterou žije ve společné domácnosti, vystavuje často hladu a zanedbává její hygienu.

Graf 6 Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1e

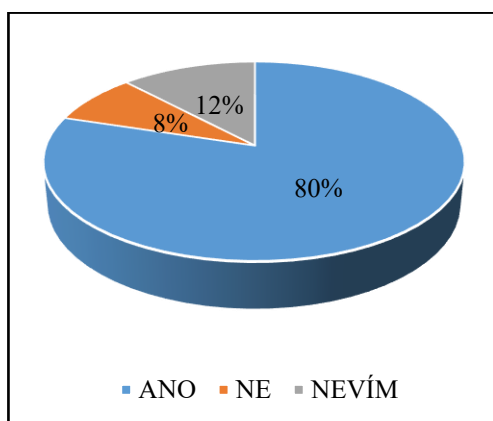

Zdroj: autorka (vlastní)

f) Homosexuální mladý muž svého partnera již přes rok nutí k sexuálním praktikám, které jeho partner vykonává s odporem a pod tlakem.

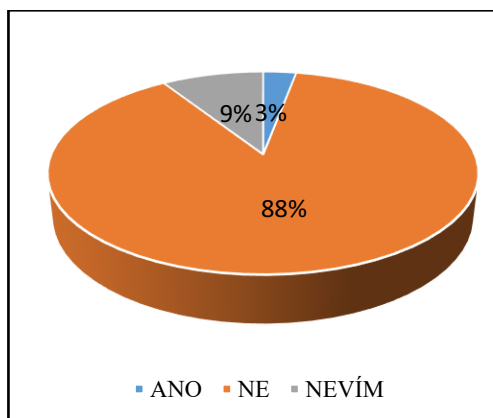
Graf 7: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1f

Zdroj: autorka (vlastní)

g) Manželka přiměla svého manžela ke koupi drahých bot a kabelky, při návštěvě obchodního centra.

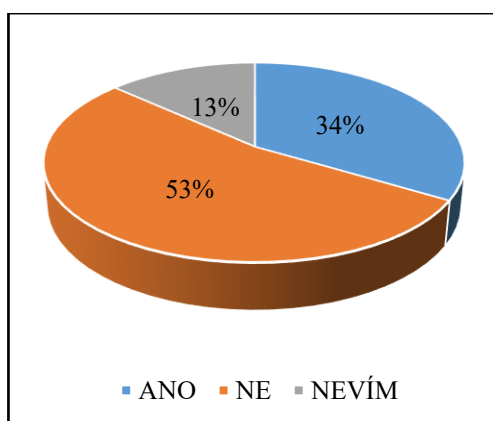
Graf 8: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1g

Zdroj: autorka (vlastní)

h) Cestující v tramvaji osahával neznámou ženu při jízdě, která stála vedle něj.

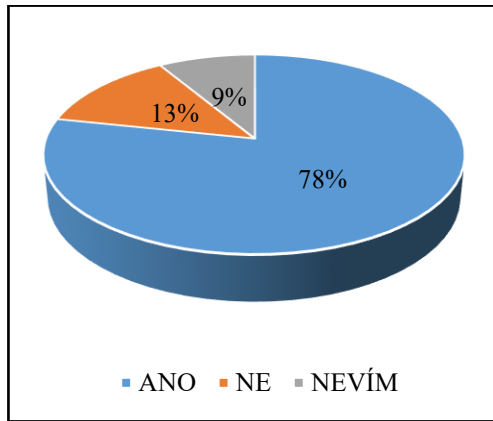
Graf 9: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1h

Zdroj: autorka (vlastní)

ch) Osmnáctiletý syn svou matku již přes rok finančně „vysává“ - nepřispívá na chod společné domácnosti, pod pohrůžkou ublížení si vynucuje kapesné.

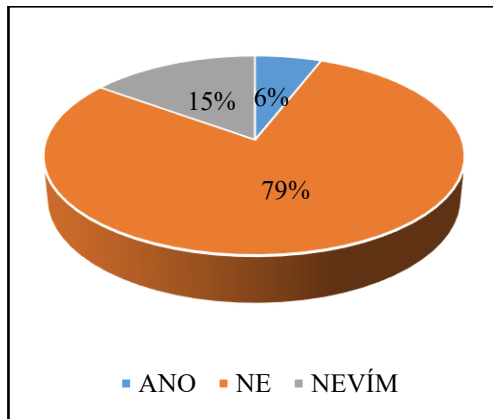
Graf 10: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1ch

Zdroj: autorka (vlastní)

i) Ženatý muž své kolegyni z práce nosí skoro každý den, po dobu dvou týdnů čerstvé květiny, i přes to, že jí to nepřijde lichotivé.

Graf 11: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 1i

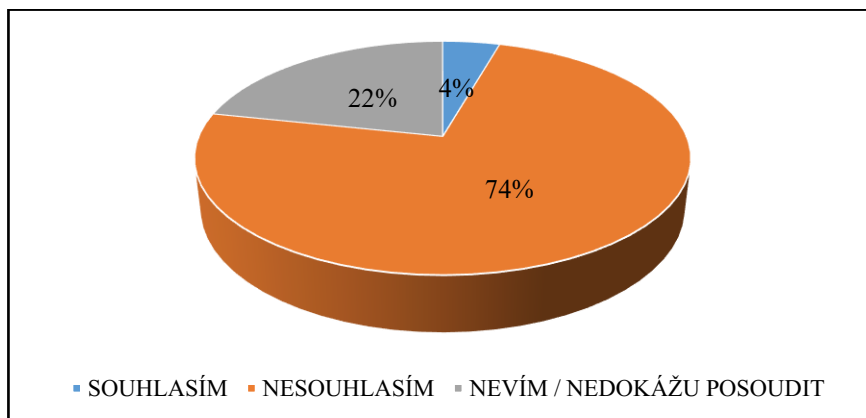

Zdroj: autorka (vlastní)

2) Uveďte prosím stanovisko ke každému z následujících tvrzení: (SOUHLASÍM – NESOUHLASÍM – NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT)

a) Domácí násilí se týká jen malého počtu rodin.

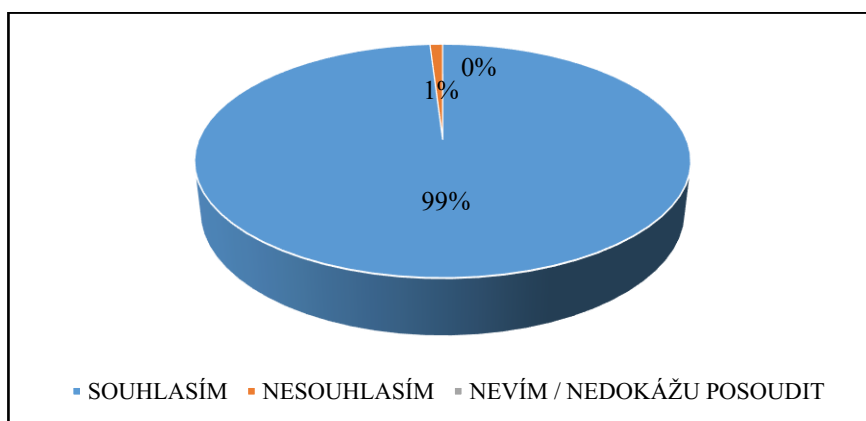
Graf 12: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2a

Zdroj: autorka (vlastní)

b) Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv bez ohledu na vzdělání.

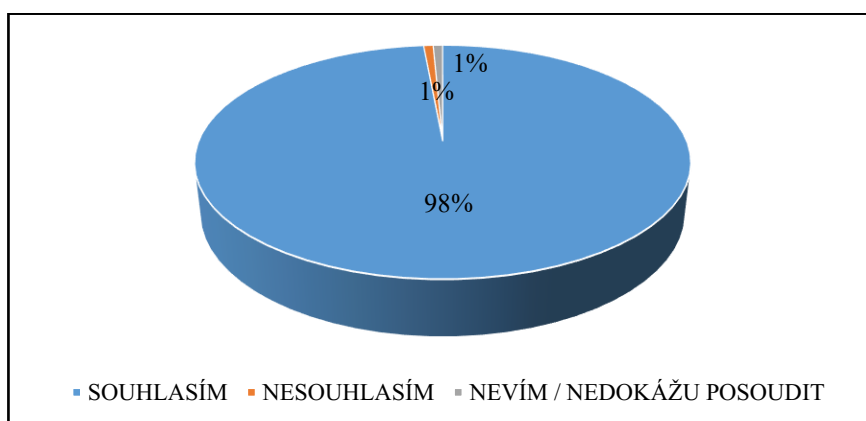
Graf 13: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2b

Zdroj: autorka (vlastní)

c) Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv bez ohledu na jeho příjmy.

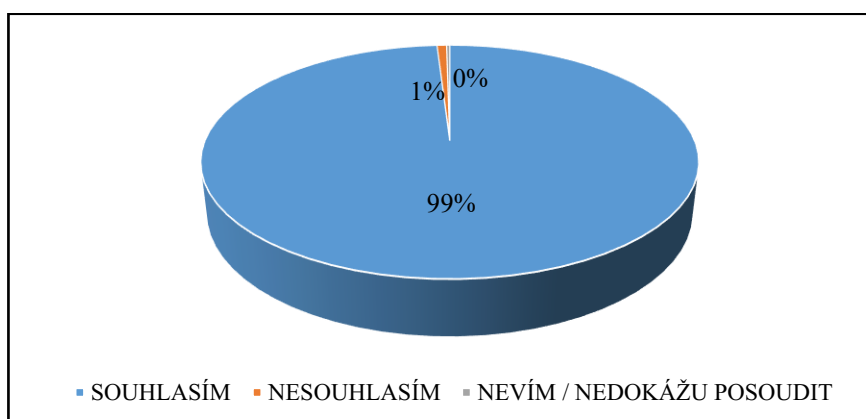
Graf 14: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2c

Zdroj: autorka (vlastní)

d) Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv bez ohledu na jeho výkon pracovní pozice.

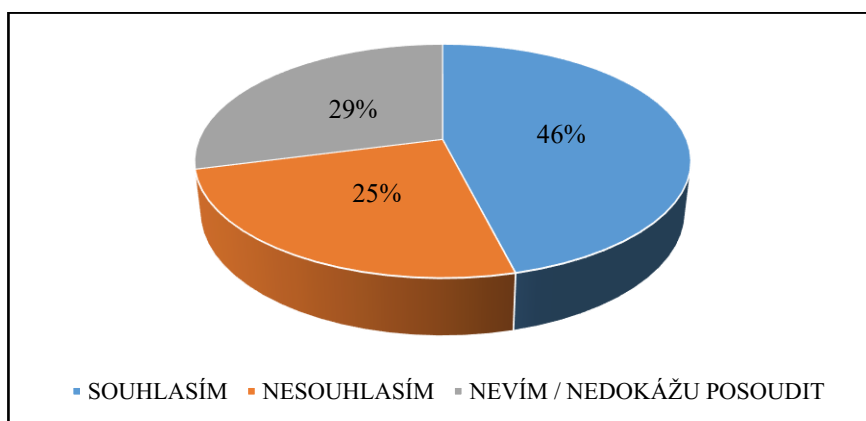
Graf 15: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2d

Zdroj: autorka (vlastní)

e) Za domácí násilí lze považovat i tzv. italské manželství, kdy se násilí dopouštějí oba partneři zároveň a to bez jasného vymezení rolí.

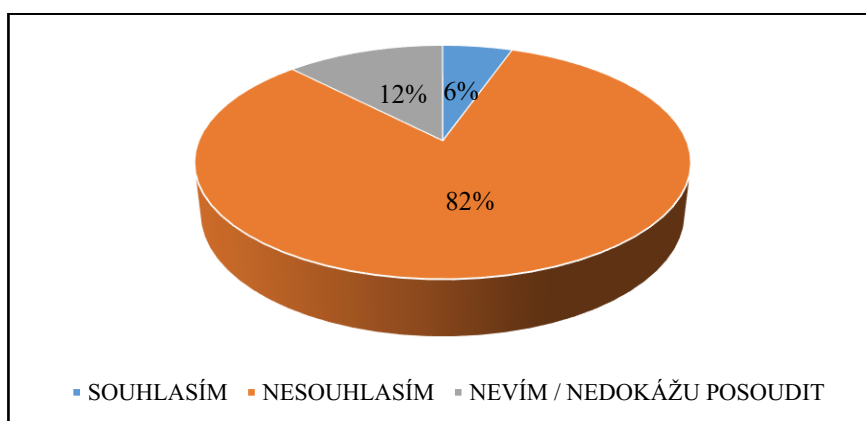
Graf 16: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2e

Zdroj: autorka (vlastní)

f) Příčinou domácího násilí bývá provokace partnera ze strany ženy.

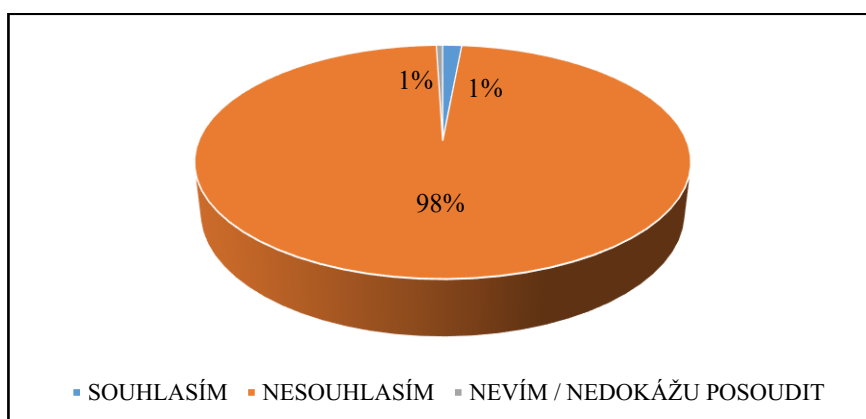
Graf 17: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2f

Zdroj: autorka (vlastní)

g) Oběťmi domácího násilí mohou být jen ženy.

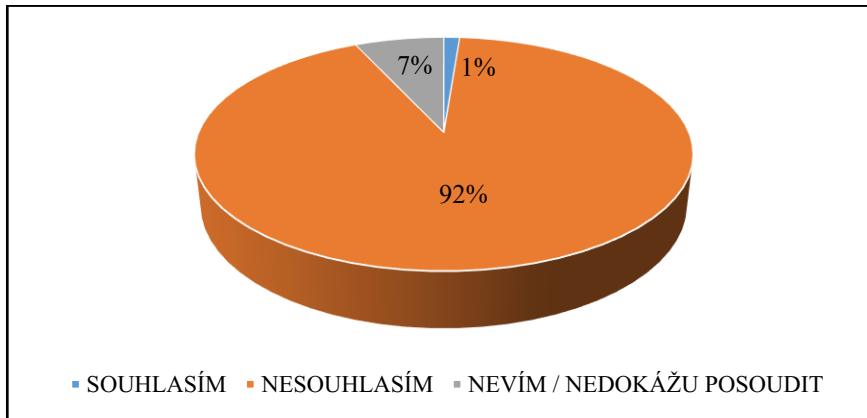
Graf 18: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2g

Zdroj: autorka (vlastní)

h) Ženy ve vztahu zůstávají proto, že se jim domácí násilí líbí.

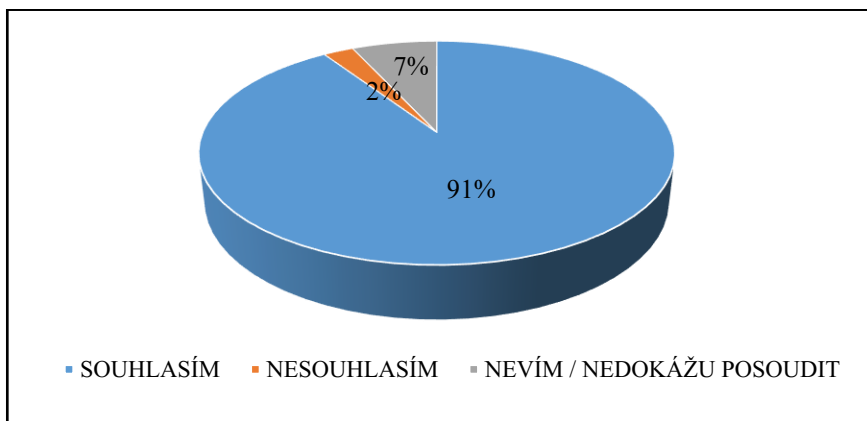
Graf 19: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2h

Zdroj: autorka (vlastní)

ch) Domácí násilí způsobuje vážné zdravotní důsledky.

Graf 20: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 2ch

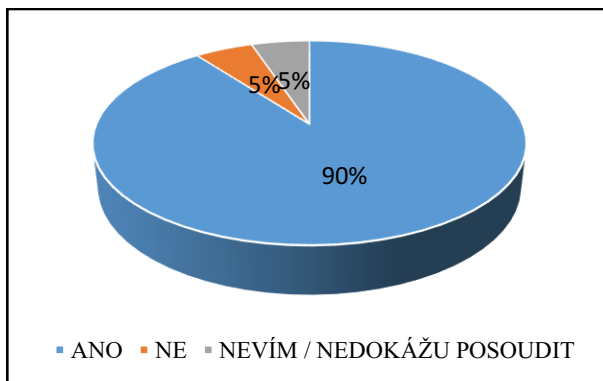

Zdroj: autorka (vlastní)

3) Uveďte prosím k následujícím položkám, zda je dle Vašeho úsudku, můžeme zařadit mezi projevy domácí násilí? (ANO x NE x NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT)

a) fackování

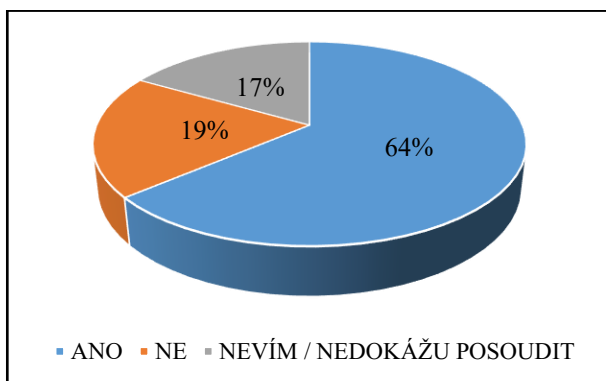
Graf 21: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3a

Zdroj: autorka (vlastní)

b) strkání

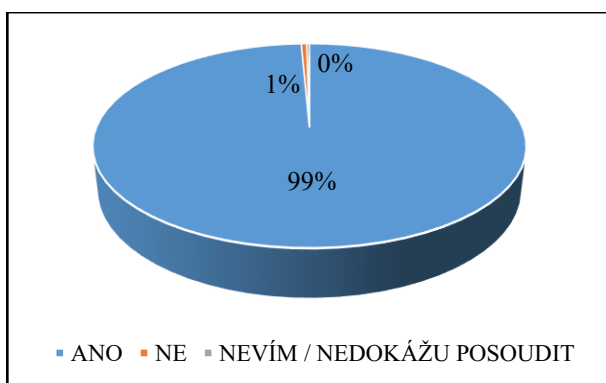
Graf 22: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3b

Zdroj: autorka (vlastní)

c) ohrožování nožem

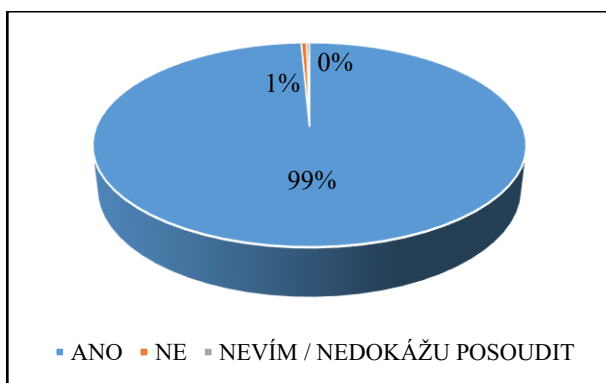
Graf 23: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3c

Zdroj: autorka (vlastní)

d) házení partnerových předmětů

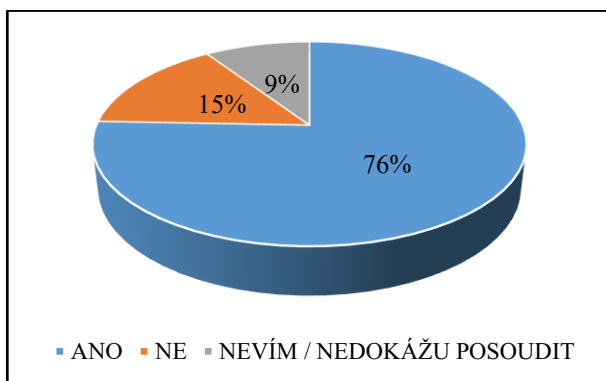
Graf 24: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3d

Zdroj: autorka (vlastní)

e) zesměšňování na veřejnosti

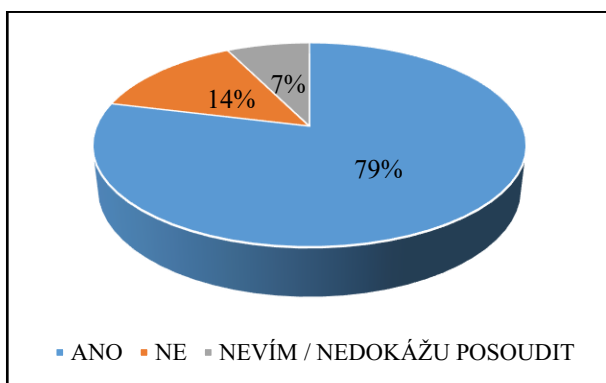
Graf 25: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3e

Zdroj: autorka (vlastní)

f) zesměšňování v domácnosti

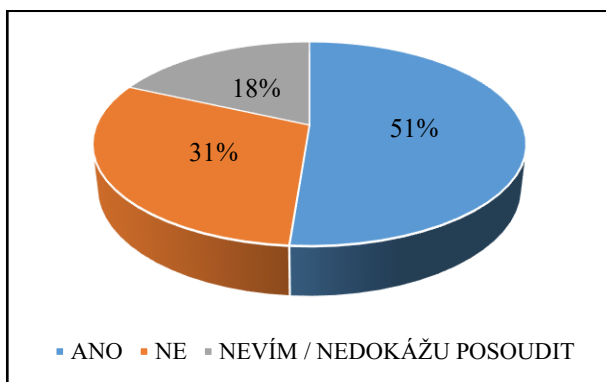
Graf 26: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3f

Zdroj: autorka (vlastní)

g) přikazování, jak se obléci

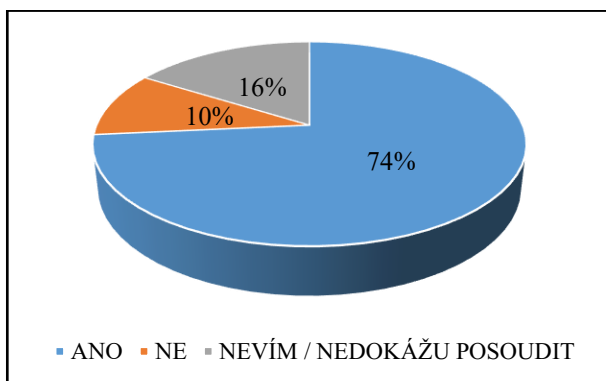
Graf 27: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3g

Zdroj: autorka (vlastní)

h) vydírání sebevraždou

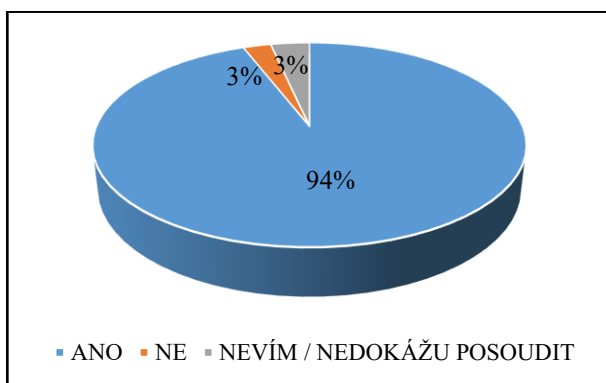
Graf 28: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3h

Zdroj: autorka (vlastní)

ch) nedobrovolný sex

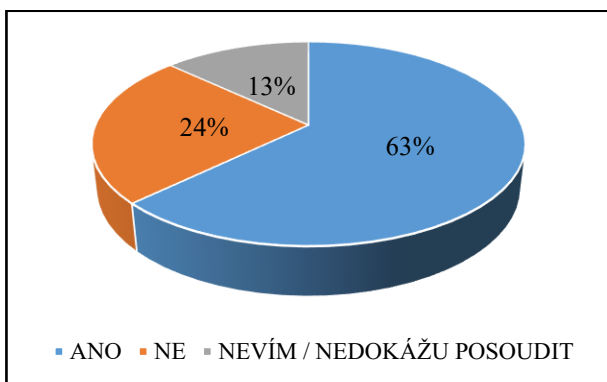
Graf 29: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3ch

Zdroj: autorka (vlastní)

i) vyhrožování vystěhováním

Graf 30: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3i

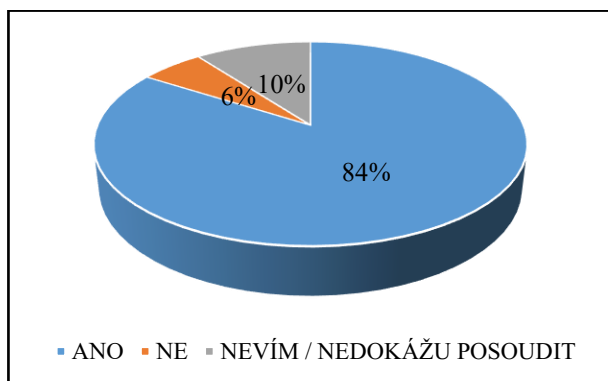

Zdroj: autorka (vlastní)

j) fyzické útoky na domácího mazlíčka

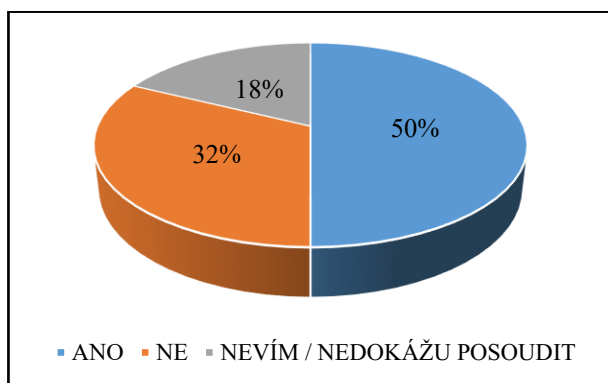
Graf 31: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3j

Zdroj: autorka (vlastní)

k) sledování telefonátů a SMS zpráv

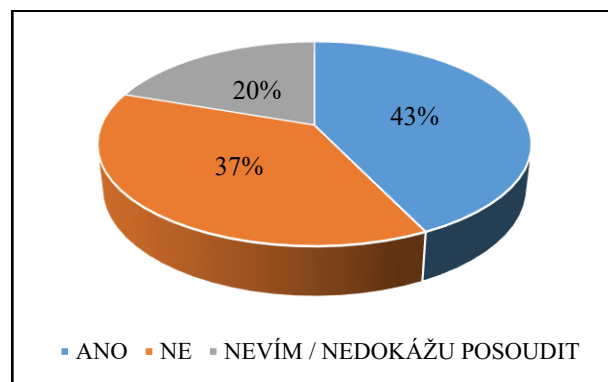
Graf 32: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3k

Zdroj: autorka (vlastní)

l) sledování sociálních sítí (Facebook, Instagram, atd.)

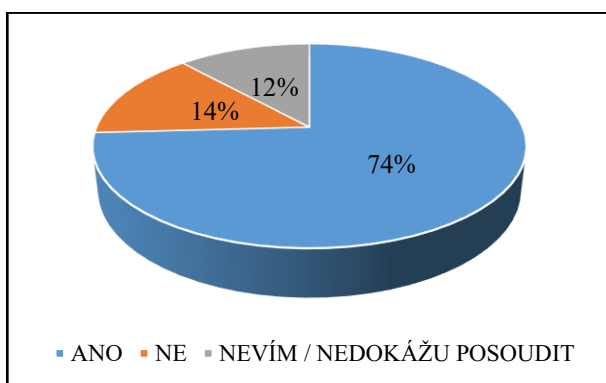
Graf 33: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3l

Zdroj: autorka (vlastní)

m) omezování volnočasových zájmů

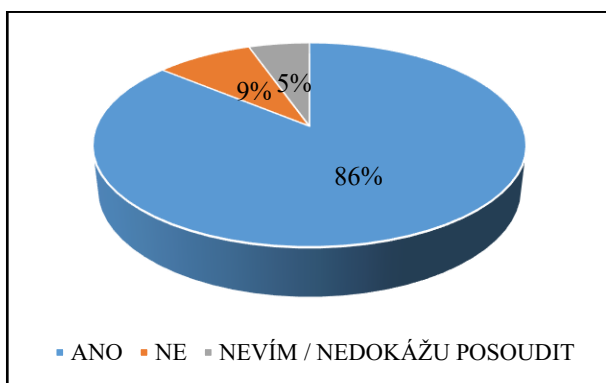
Graf 34: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3m

Zdroj: autorka (vlastní)

n) pronásledování

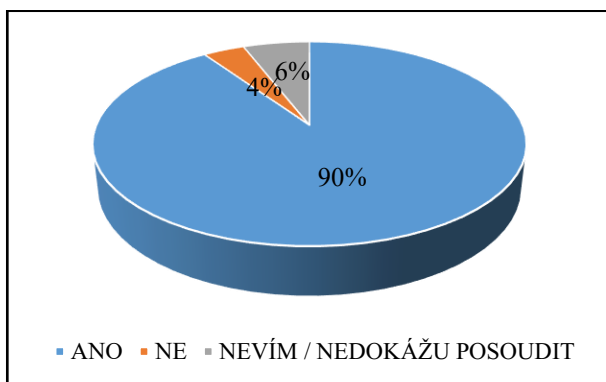
Graf 35: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3n

Zdroj: autorka (vlastní)

o) odepírání spánku

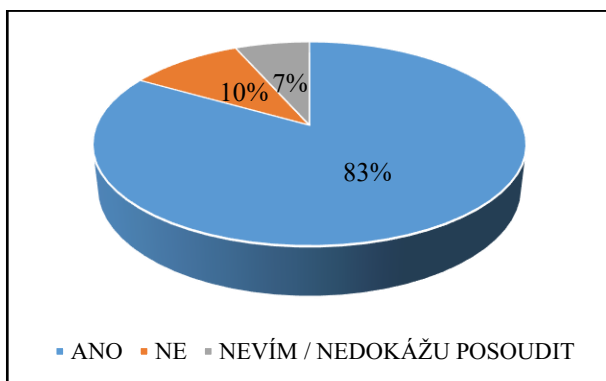
Graf 36: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3o

Zdroj: autorka (vlastní)

p) omezování návštěv (rodiny, přátel)

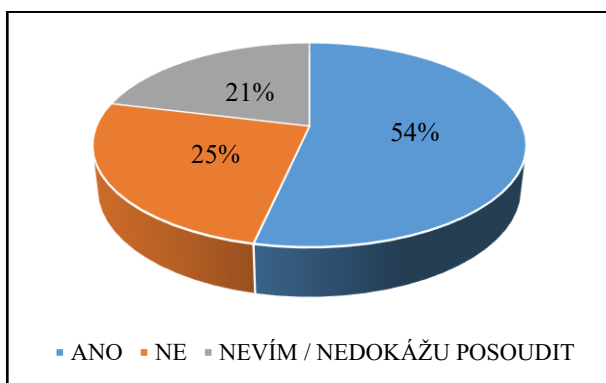
Graf 37: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3p

Zdroj: autorka (vlastní)

q) kontrola disponování (volné nakládání) s finančními prostředky

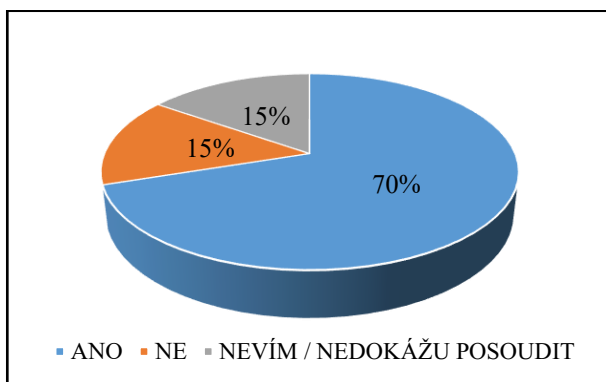
Graf 38: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3q

Zdroj: autorka (vlastní)

r) zadržování a přidělování finančních prostředků

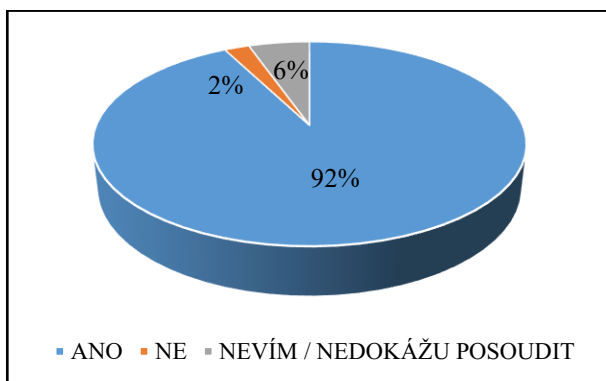
Graf 39: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3r

Zdroj: autorka (vlastní)

s) donucení k požití drog

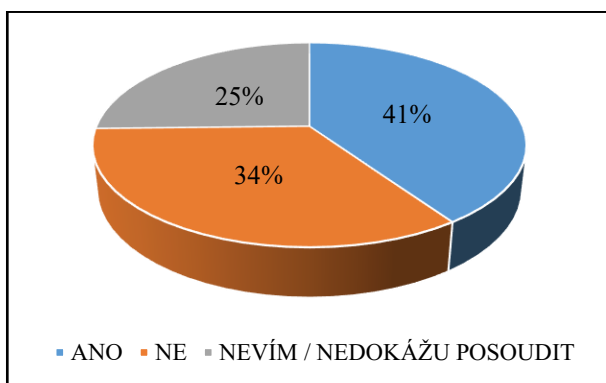
Graf 40: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3s

Zdroj: autorka (vlastní)

t) označování partnera/partnerky špatným otcem/ matkou

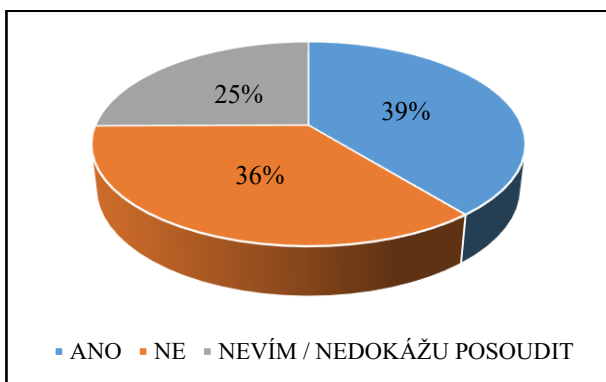
Graf 41: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3t

Zdroj: autorka (vlastní)

u) označování partnera/partnerky špatným manželem/ manželkou

Graf 42: Procentuální rozložení odpovědí u otázky č. 3u

Zdroj: autorka (vlastní)

9.1 Shrnutí výsledků

Dílejší výzkumná otázka – *Umí mladá generace ve věku 16 – 34 let (respondenti) rozeznat domácí násilí v konkrétních životních situacích?*

Z grafu u otázky č. 1a plyne, že 82,51 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci jedná o domácí násilí $p_{1a/1} = 0.825$ (95 CI 0.788, 0.862). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, které by správně určilo tuto situaci jako takovou, která spadá do domácího násilí, by bylo mezi 78,8 až 86,2 %. Oproti tomu 7,64 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1a/3} = 0.076$ (95 CI 0.051, 0.102). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tuto situaci v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 5,1 až 10,2 % lidí.

Z grafu u otázky č. 1b plyne, že 35,47 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci nejedná o domácí násilí $p_{1b/2} = 0.355$ (95 CI 0.308, 0.401). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že procento lidí v populaci, kteří by správně určili tuto situaci jako takovou, která nespadá do domácího násilí, bylo mezi 30,8 až 40,1 %. Oproti tomu 12,56 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1b/3} = 0.126$ (95 CI 0.093, 0.158). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že tuto situaci by v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 9,3 až 15,8 % lidí.

Z grafu u otázky č. 1c plyne, že 33 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci jedná o domácí násilí $p_{1c/1} = 0.330$ (95 CI 0.284, 0.376). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili tuto situaci jako takovou, která spadá do domácího násilí, bylo mezi 28,4 až 37,6 %. Oproti tomu 48,52 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1c/3} = 0.185$ (95 CI 0.147, 0.222). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tuto situaci v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 22,2 až 14,7 % lidí.

Z grafu u otázky č. 1d plyne, že 91,13 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci nejedná o domácí násilí $p_{1d/2} = 0.911$ (95 CI 0.884, 0.939). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili tuto situaci jako takovou, která nespadá do domácího násilí, bylo mezi 88,4 až 93,9 %. Oproti tomu 5,42 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1d/3} = 0.054$ (95 CI 0.032, 0.076). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tuto situaci v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 3,2 až 7,6 % lidí.

Z grafu u otázky č. 1e plyne, že 90,39 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci jedná o domácí násilí $p_{1e/1} = 0.904$ (95 CI 0.875, 0.933). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že procento lidí v populaci, kteří by správně určili tuto situaci jako takovou, která spadá do domácího násilí, by bylo mezi 87,5 až 93,3 %. Oproti tomu 3,94 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1e/3} = 0.039$ (95 CI 0.020, 0.058). Z 95 % intervalu

spolehlivosti plyne, že by tuto situaci v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 2,0 až 5,8 % lidí.

Z grafu u otázky č. 1f plyne, že 79,8 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci jedná o domácí násilí $p_{1f/1} = 0.798$ (95 CI 0.759, 0.837). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili tuto situaci jako takovou, která spadá do domácího násilí, bylo mezi 75,9 až 83,7 %. Oproti tomu 8,13 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1f/3} = 0.121$ (95 CI 0.089, 0.152). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tuto situaci v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 8,9 až 15,2 % lidí.

Z grafu u otázky č. 1g plyne, že 87,93 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci nejedná o domácí násilí $p_{1g/2} = 0.879$ (95 CI 0.848, 0.911). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili tuto situaci jako takovou, která nespadá do domácího násilí, bylo mezi 84,8 až 91,1 %. Oproti tomu 9,11 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1g/3} = 0.091$ (95 CI 0.063, 0.119). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tuto situaci v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 6,3 až 11,9 % lidí.

Z grafu u otázky č. 1h plyne, že 53,20 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci nejedná o domácí násilí $p_{1h/2} = 0.532$ (95 CI 0.483, 0.581). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili tuto situaci jako takovou, která nespadá do domácího násilí, bylo mezi 48,3 až 58,1 %. Oproti tomu 13,3 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1h/3} = 0.133$ (95 CI 0.100, 0.166). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tuto situaci v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 1,0 až 16,6% lidí.

Z grafu u otázky č. 1ch plyne, že 78,33 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci jedná o domácí násilí $p_{1ch/1} = 0.783$ (95 CI 0.743, 0.823). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili tuto situaci jako takovou, která spadá do domácího násilí, bylo mezi 74,3 až 82,3 %. Oproti tomu 8,62 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1ch/3} = 0.086$ (95 CI 0.059, 0.114). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tuto situaci v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 5,9 až 11,4 % lidí.

Z grafu u otázky č. 1i plyne, že 79,06 % respondentů správně určilo, že se v dané situaci nejedná o domácí násilí $p_{1i/2} = 0.791$ (95 CI 0.751, 0.830). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili tuto situaci jako takovou, která nespadá do domácího násilí, bylo mezi 75,1 až 83 %. Oproti tomu 15,02 % respondentů nevědělo, jak situaci zařadit (zda se jedná o domácí násilí nebo nejedná) $p_{1i/3} = 0.150$ (95 CI 0.115, 0.185). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tuto situaci v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 11,5 až 18,5 % lidí.

Dílčí výzkumná otázka – Přetrvávají u mladé generace ve věku 16 – 34 let mýty o domácím násilí?

Z grafu u otázky č. 2a plyne, že 73,89 % respondentů správně určilo, že toto tvrzení (mýtus) o domácím násilí se v praxi neproказuje jako pravdivé $p_{2a/2} = 0.739$ (95 CI 0.696, 0.782). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) tedy plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili, že toto tvrzení (mýtus) o domácím násilí není pravdivé, by bylo mezi 69,6 až 78,2 %. Oproti tomu 21,67 % respondentů nevědělo či nedokázalo toto tvrzení posoudit (zda se jedná o pravdivé tvrzení či nikoliv) $p_{2a/3} = 0.217$ (95 CI 0.177, 0.257). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by pravdivost tohoto tvrzení v populaci nevědělo či nedokázalo posoudit takové procento lidí, které by leželo mezi 17,7 až 25,7 % lidí.

Z grafu u otázky č. 2b plyne, že 99,01 % respondentů správně určilo, že toto tvrzení o domácím násilí se v praxi proказuje jako pravdivé $p_{2b/1} = 0.990$ (95 CI 0.981, 1.000). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) tedy plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili, že toto tvrzení o domácím násilí je pravdivé, bylo mezi 98,1 až 100 %. Oproti tomu žádný z respondentů nezvolil odpověď NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT, tudíž možnost nevědět či nedokázat posoudit toto tvrzení (zda se jedná o pravdivé tvrzení či nikoliv).

Z grafu u otázky č. 2c plyne, že 98,52 % respondentů správně určilo, že toto tvrzení o domácím násilí se v praxi proказuje jako pravdivé $p_{2c/1} = 0.985$ (95 CI 0.973, 0.997). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) tedy plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili, že toto tvrzení o domácím násilí je pravdivé, bylo mezi 97,3 až 99,7 %. Oproti tomu 0,74 % respondentů nevědělo či nedokázalo toto tvrzení posoudit (zda se jedná o pravdivé tvrzení či nikoliv) $p_{2c/3} = 0.007$ (95 CI 0.000, 0.016). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by pravdivost tohoto tvrzení v populaci nevědělo či nedokázalo posoudit takové procento lidí, které by leželo mezi 0,0 až 1,6 % lidí.

Z grafu u otázky č. 2d plyne, že 99,01 % respondentů správně určilo, že toto tvrzení o domácím násilí se v praxi proказuje jako pravdivé $p_{2d/1} = 0.990$ (95 CI 0.981, 1.000). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) tedy plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili, že toto tvrzení o domácí násilí je pravdivé, bylo mezi 98,1 až 100 %. Oproti tomu 0,25 % respondentů nevědělo či nedokázalo toto tvrzení posoudit (zda se jedná o pravdivé tvrzení či nikoliv) $p_{2d/3} = 0.002$ (95 CI 0.000, 0.007). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by pravdivost tohoto tvrzení v populaci nevědělo či nedokázalo posoudit takové procento lidí, které by leželo mezi 0,0 až 0,7 % lidí.

Z grafu u otázky č. 2e plyne, že 24,88 % respondentů správně určilo, že toto tvrzení (mýtus) o domácím násilí se v praxi neproказuje jako pravdivé $p_{2e/2} = 0.249$ (95 CI 0.207, 0.291). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) tedy plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili, že toto tvrzení (mýtus) o domácím násilí není pravdivé, by bylo mezi 20,7 až 29,1 %. Oproti tomu 29,06 % respondentů nevědělo či nedokázalo toto tvrzení posoudit (zda se jedná o pravdivé tvrzení či nikoliv)

$p_{2e/3} = 0.291$ (95 CI 0.246, 0.335). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by pravdivost tohoto tvrzení v populaci nevědělo či nedokázalo posoudit takové procento lidí, které by leželo mezi 24,6 až 33,5 % lidí.

Z grafu u otázky č. 2f plyne, že 88,27 % respondentů správně určilo, že toto tvrzení (mýtus) o domácím násilí se v praxi neproказuje jako pravdivé $p_{2f/2} = 0.823$ (95 CI 0.786, 0.860). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) tedy plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili, že toto tvrzení (mýtus) o domácí násilí není pravdivé, bylo mezi 78,6 až 86 %. Oproti tomu 12,32 % respondentů by nevědělo či nedokázalo toto tvrzení posoudit (zda se jedná o pravdivé tvrzení či nikoliv) $p_{2f/3} = 0.123$ (95 CI 0.091, 0.155). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by pravdivost tohoto tvrzení v populaci nevědělo či nedokázalo posoudit takové procento lidí, které by leželo mezi 9,1 až 15,5 % lidí.

Z grafu u otázky č. 2g plyne, že 98,03 % respondentů správně určilo, že toto tvrzení (mýtus) o domácím násilí se v praxi neproказuje jako pravdivé $p_{2g/2} = 0.980$ (95 CI 0.967, 0.994). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) tedy plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili, že toto tvrzení (mýtus) o domácí násilí není pravdivé, bylo mezi 96,7 až 99,4 %. Oproti tomu 0,49 % respondentů by nevědělo či nedokázalo toto tvrzení posoudit (zda se jedná o pravdivé tvrzení či nikoliv) $p_{2g/3} = 0.005$ (95 CI 0.000, 0.012). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by pravdivost tohoto tvrzení v populaci nevědělo či nedokázalo posoudit takové procento lidí, které by leželo mezi 0,0 až 1,2 % lidí.

Z grafu u otázky č. 2h plyne, že 91,87 % respondentů správně určilo, že toto tvrzení (mýtus) o domácím násilí se v praxi neproказuje jako pravdivé $p_{2h/2} = 0.919$ (95 CI 0.892, 0.945). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) tedy plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili, že toto tvrzení (mýtus) o domácí násilí není pravdivé, bylo mezi 89,2 až 94,5 %. Oproti tomu 6,9 % respondentů by nevědělo či nedokázalo toto tvrzení posoudit (zda se jedná o pravdivé tvrzení či nikoliv) $p_{2h/3} = 0.069$ (95 CI 0.044, 0.094). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by pravdivost tohoto tvrzení v populaci nevědělo či nedokázalo posoudit takové procento lidí, které by leželo mezi 4,4 až 9,4 % lidí.

Z grafu u otázky č. 2ch plyne, že 90,64 % respondentů správně určilo, že toto tvrzení o domácím násilí se v praxi proказuje jako pravdivé $p_{2ch/1} = 0.906$ (95 CI 0.878, 0.935). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) tedy plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili, že toto tvrzení o domácí násilí je pravdivé, bylo mezi 87,8 až 93,5 %. Oproti tomu 6,9 % respondentů nevědělo či nedokázalo toto tvrzení posoudit (zda se jedná o pravdivé tvrzení či nikoliv) $p_{2ch/3} = 0.060$ (95 CI 0.044, 0.094). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by pravdivost tohoto tvrzení v populaci nevědělo či nedokázalo posoudit takové procento lidí, které by leželo mezi 6 až 9,4 % lidí.

Dílčí výzkumná otázka – *Umí mladá generace ve věku 16 – 34 let (respondenti) rozeznat, jaké chování může být projevem domácího násilí?*

Z grafu u otázky č. 3a plyne, že 89,66 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3a/1} = 0.897$ (95 CI 0.867, 0.926). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, která spadá do domácího násilí, bylo mezi 86,7 až 92,6 %. Oproti tomu 5,17 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3a/3} = 0.030$ (95 CI 0.030, 0.073). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 3 až 7,3 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3b plyne, že 63,79 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3b/1} = 0.638$ (95 CI 0.591, 0.685). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, která spadá do domácího násilí, bylo mezi 59,1 až 68,5 %. Oproti tomu 16,75 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3b/3} = 0.167$ (95 CI 0.131, 0.204). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 13,1 až 20,4 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3c plyne, že 99,26 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3c/1} = 0.993$ (95 CI 0.984, 1.000). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 98,4 až 100 %. Oproti tomu 0,25 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3c/3} = 0.005$ (95 CI 0.000, 0.012). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 0 až 1,2 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3d plyne, že 49,01 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3d/1} = 0.490$ (95 CI 0.442, 0.539). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 44,2 až 53,9%. Oproti tomu 17,73 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3d/3} = 0.177$ (95 CI 0.140, 0.214). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 14 až 21,4 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3e plyne, že 75,62 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3e/1} = 0.756$ (95 CI 0.714, 0.798). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 71,4 až 79,8 %. Oproti tomu 9,36 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3e/3} = 0.094$ (95 CI 0.065, 0.122). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 6,5 až 12,2 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3f plyne, že 78,82 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3f/1} = 0.788$ (95 CI 0.748, 0.828). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 74,8 až 82,8 %. Oproti tomu 7,39 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3f/3} = 0.074$ (95 CI 0.048, 0.099). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 4,8 až 9,9 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3g plyne, že 51,23 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3g/1} = 0.512$ (95 CI 0.464, 0.561). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 46,4 až 56,1 %. Oproti tomu 18,23 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3g/3} = 0.182$ (95 CI 0.145, 0.220). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 14,5 až 22 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3h plyne, že 87,44 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3h/1} = 0.874$ (95 CI 0.842, 0.907). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 84,2 až 90,7 %. Oproti tomu 19,21 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3h/3} = 0.192$ (95 CI 0.154, 0.230). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 15,4 až 23 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3ch plyne, že 94,09 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3ch/1} = 0.941$ (95 CI 0.918, 0.964). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 91,8 až 96,4 %. Oproti tomu 3,45 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3ch/3} = 0.034$ (95 CI 0.017, 0.052). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 1,7 až 5,2 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3i plyne, že 62,81 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3i/1} = 0.628$ (95 CI 0.581, 0.675). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 58,1 až 67,5 %. Oproti tomu 13,05 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3i/3} = 0.131$ (95 CI 0.098, 0.163). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 9,8 až 16,3 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3j plyne, že 83,99 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3j/1} = 0.840$ (95 CI 0.804, 0.876). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by

procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 80,4 až 87,6 %. Oproti tomu 10,34 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3j/3} = 0.103$ (95 CI 0.074, 0.133). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 7,4 až 13,3% lidí.

Z grafu u otázky č. 3k plyne, že 50 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3k/1} = 0.500$ (95 CI 0.451, 0.549). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 45,1 až 54,9 %. Oproti tomu 17,73 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3k/3} = 0.177$ (95 CI 0.140, 0.214). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 14 až 21,4 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3l plyne, že 42,86 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3l/1} = 0.429$ (95 CI 0.380, 0.477). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 38 až 47,7 %. Oproti tomu 19,70 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3l/3} = 0.197$ (95 CI 0.158, 0.236). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 15,8 až 23,6 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3m plyne, že 74,14 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3m/1} = 0.741$ (95 CI 0.699, 0.784). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 69,9 až 78,4 %. Oproti tomu 11,82 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3m/3} = 0.118$ (95 CI 0.087, 0.150). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 8,7 až 15 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3n plyne, že 85,96 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3n/1} = 0.860$ (95 CI 0.826, 0.893). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 82,6 až 89,3 %. Oproti tomu 5,42% respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3n/3} = 0.054$ (95 CI 0.032, 0.076). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 3,2 až 7,6 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3o plyne, že 90,39 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3o/1} = 0.904$ (95 CI 0.875, 0.933). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 87,5 až 93,3 %. Oproti tomu 5,91 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit

(zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3o/3} = 0.059$ (95 CI 0.036, 0.082). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 3,6 až 8,2 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3p plyne, že 83,25 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3p/1} = 0.833$ (95 CI 0.796, 0.869). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 79,6 až 86,9 %. Oproti tomu 6,65 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3p/3} = 0.067$ (95 CI 0.042, 0.091). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 4,2 až 9,1 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3q plyne, že 53,45 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3q/1} = 0.534$ (95 CI 0.486, 0.583). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 48,6 až 58,3 %. Oproti tomu 21,18 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3q/3} = 0.212$ (95 CI 0.172, 0.252). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 17,2 až 25,2 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3r plyne, že 69,95 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3r/1} = 0.700$ (95 CI 0.655, 0.744). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 65,5 až 74,4 %. Oproti tomu 15,27 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3r/3} = 0.153$ (95 CI 0.118, 0.188). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 11,8 až 18,8 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3s plyne, že 92,36 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3s/1} = 0.924$ (95 CI 0.898, 0.949). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 89,8 až 94,9 %. Oproti tomu 5,42 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3s/3} = 0.054$ (95 CI 0.032, 0.076). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 3,2 až 7,6 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3t plyne, že 40,40 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3t/1} = 0.404$ (95 CI 0.356, 0.452). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 35,6 až 45,2 %. Oproti tomu 25,37 % respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3t/3} = 0.254$ (95 CI 0.211, 0.296).

Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 21,1 až 29,6 % lidí.

Z grafu u otázky č. 3u plyne, že 39,16 % respondentů správně určilo, že se jedná o projev domácího násilí $p_{3u/1} = 0.392$ (95 CI 0.344, 0.439). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) plyne, že by procento lidí v populaci, kteří by správně určili takový projev chování, který spadá do domácího násilí, bylo mezi 34,4 až 43,9 %. Oproti tomu 25,12% respondentů nevědělo, jak projev zařadit (zda se jedná o možný projev domácího násilí nebo nejedná) $p_{3u/3} = 0.251$ (95 CI 0.209, 0.293). Z 95 % intervalu spolehlivosti plyne, že by tento projev chování domácího násilí v populaci nevědělo určit takové procento lidí, které by leželo mezi 20,9 až 29,3 % lidí.

10 Naznačení informovanosti mladé generace

Pro odpověď na základní výzkumnou otázku, jsem se rozhodla vyhodnotit dotazník formou testu, a to na základě stanovené bodové škály, která následně bude rozdělovat celkový počet respondentů do tří skupin dle míry informovanosti – málo, středně a hodně informování. Analýzu jsem prováděla nejprve obecně a poté s ohledem na jednotlivé demografické charakteristiky (věk, pohlaví, vzdělání a rodinný stav).

Bodová škála se odvíjela od počtu odpovědí na jednotlivé otázky. Otázky byly tři a možností odpovědí bylo celkem 41. Za každou správnou odpověď byl přiřazen respondentovi 1 bod. Bodová škála tedy byla stanovena od 0 – 13 bodů (hodnoceno jako málo informován), 14 – 27 bodů (hodnoceno jako středně informován) a 28 – 41 bodů (hodnoceno jako hodně informován).

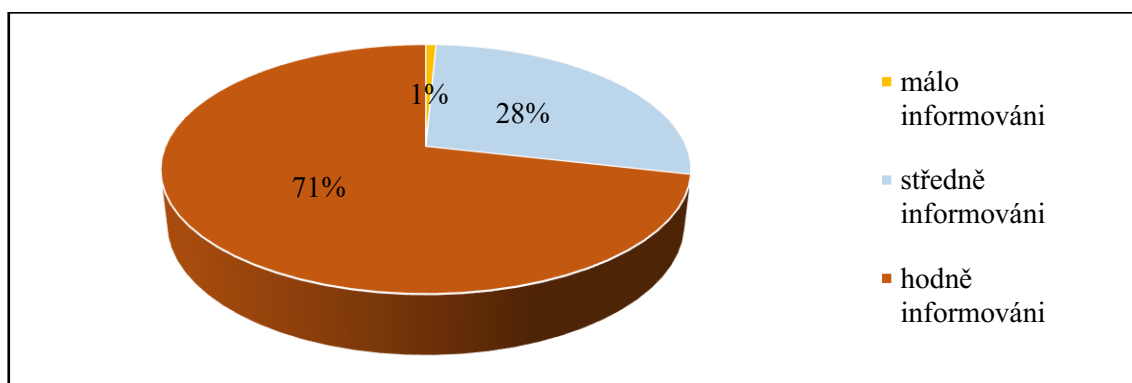
Zpracování jsem provedla v tabulce Microsoft Excel, kde jsem pracovala opět s kontingenčními tabulkami, které jsem doplnila i jednotlivými grafy a prováděla víceméně stejný postup, jako v první části výzkumu. Následně jsem vždy vytvářela obecnější tabulku včetně vypočítaných procent u jednotlivých položek. K tomu, abych data mohla zobecnit, jsem opět použila online kalkulačtor, který jsem zmiňovala výše.

Tabulka 4: Celkové rozložení respondentů dle míry informovanosti

Hodnocení	Počet	Celkem %
málo informování	3	0,74
středně informování	113	27,3
hodně informování	290	71,43
Celkový součet	406	

Zdroj: autorka (vlastní)

Graf 43: Celkový přehled počtu respondentů dle míry informovanosti

Zdroj: autorka (vlastní)

Z tabulky plyne, že málo informovaných je 0,74 % $p = 0.007$ (95 CI 0.000, 0,016). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5 %) vyplývá, že procento lidí v populaci, které by bylo označeno jako málo informováno, by leželo mezi 0 až 1,6 %. Středně informováno je 27,3 % $p = 0.278$ (95 CI 0.235,0.322). Vyplývá tak tedy, že procento lidí v populaci, které by bylo označeno jako středně informováno, by leželo mezi 23,5 až 32,2 %. Hodnocení hodně informováno zaujímá nejvyšší procento respondentů, které činí 71,43 % $p = 0.714$ (95 CI 0.670, 0.758). Vyplývá tak tedy,

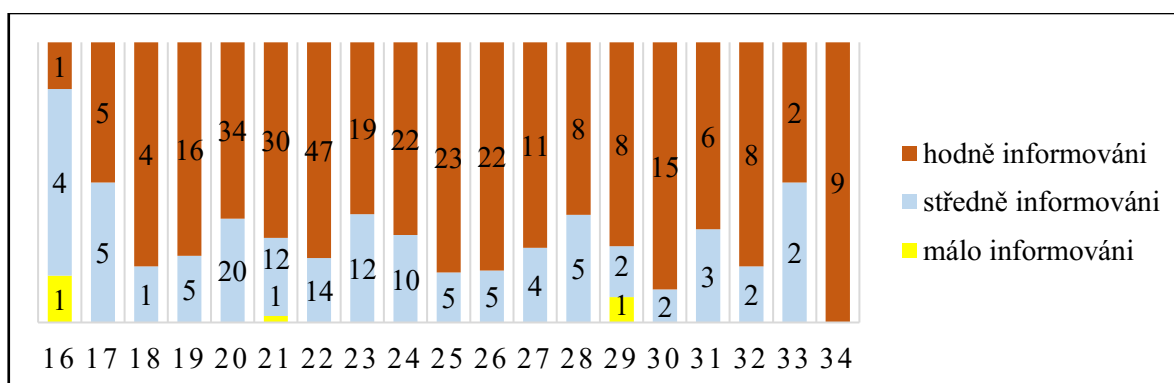
že procento lidí v populaci, které by bylo označeno jako hodně informováno, by leželo mezi 67 až 75,8 %.

Tabulka 5: Přehled celkového počtu respondentů s ohledem na věk

Věk	málo informováni	středně informováni	hodně informováni	Celkový součet	Celkem %
16	1 (16,67%)	4 (66,67%)	1 (16,67%)	6	0,0148
17		5 (50%)	5 (50%)	10	0,0246
18		1 (20%)	4 (80%)	5	1,23
19		5 (23,80%)	16 (76,19 %)	21	5,17
20		20 (37,04%)	34 (62,96%)	54	13,3
21	1 (2,32%)	12 (27,9%)	30 (69,77%)	43	10,6
22		14 (22,95%)	47 (77,05%)	61	15,02
23		12 (38,71%)	19 (61,29%)	31	7,64
24		10 (31,25%)	22 (68,75%)	32	7,88
25		5 (17,86%)	23 (82,14%)	28	6,9
26		5 (18,52 %)	22 (81,48%)	27	6,66
27		4 (26,67%)	11 (73,34%)	15	3,69
28		5 (38,46%)	8 (61,54%)	13	3,2
29	1 (9,09%)	2 (18,18%)	8 (72,72%)	11	2,71
30		2 (11,76%)	15 (88,23%)	17	4,19
31		3 (33,33%)	6 (66,67%)	9	2,22
32		2 (20%)	8 (80%)	10	2,47
33		2 (50%)	2 (50%)	4	0,99
34			9 (100%)	9	2,22
Celkový součet	3	113	290	406	

Zdroj: autorka (vlastní)

Graf 44: Celkový přehled míry informovanosti s ohledem na věk

Zdroj: autorka (vlastní)

Z tabulky plyne, že nejvyšší procento u málo a středně informovaných zaujímají respondenti ve věku 16 let, což je zároveň nejnižší věk respondentů (byla stanovena věková hranice 16 – 34 let). Málo informováni s počtem 16,67 % $p = 0.167$ (95CI 0.000, 0.465). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5%) tak vyplývá, že procento 16ti letých lidí v populaci, kteří by byli hodnoceni jako málo informováni, by leželo mezi 0 až 46,5 %. Středně informovaných 16ti letých respondentů je 66,67 % $p = 0.667$ (95 CI 0.289, 1.000). Procento 16ti letých, kteří by byli hodnoceni jako středně informováni v populaci, by leželo mezi 28,9 až 100 %. Naopak nejvíce proinformovaní jsou v tomto případě respondenti ve věku 34 let, ti byli hodnoceni jako hodně informováni a to konkrétně s počtem 100 % $p = 1.000$ (95 CI 1.000, 1.000). Procento lidí ve věku 34 let, kteří by byli hodnoceni jako

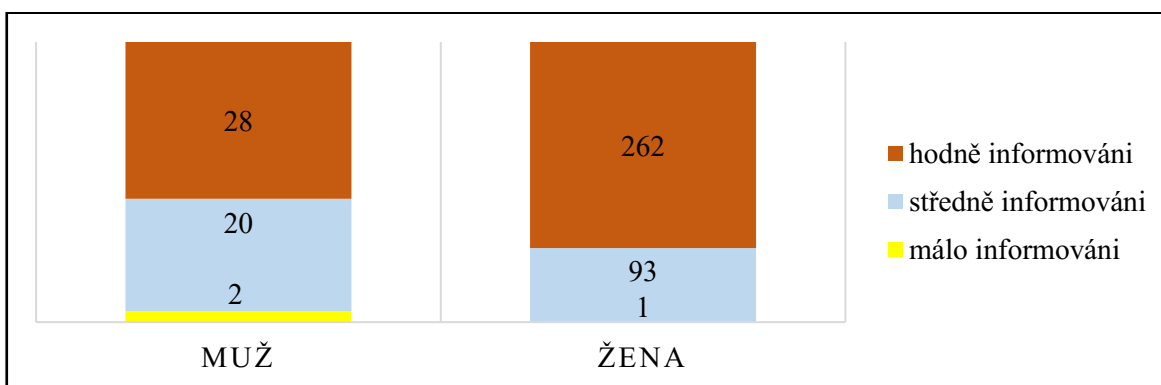
hodně informovaní v populaci, by bylo 100 %. Z výsledků můžeme usoudit, že nejmladší respondenti jsou o tématu domácí násilí informováni nejméně a naopak nejstarší jsou informováni nejvíce.

Tabulka 6: Přehled celkového počtu respondentů s ohledem na pohlaví

Odpověď	málo informováni	středně informováni	hodně informováni	Celkový součet	Celkem %
muž n	2	20	28	50	12,31%
muž %	4%	40%	56%		
žena n	1	93	262	356	87,67%
žena %	0,28%	26,12%	73,60%		
celkem n	3	113	290	406	

Zdroj: autorka (vlastní)

Graf 45: Celkový přehled míry informovanosti s ohledem na pohlaví

Zdroj: autorka (vlastní)

Z tabulky plyne, že nejvyšší procento odpovědí u málo a středně informovaných respondentů zaujímají muži. Málo informovaných mužů je 4% $p = 0,040$ (95 CI 0.000, 0.094). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5%) tak vyplývá, že procento mužů v populaci, kteří by byli hodnoceni jako málo informováni, by leželo mezi 0 až 9,4 %. Středně informovaných mužů je 40 % $p = 0.400$ (95 CI 0.264, 0.536). Procento mužů, kteří by byli hodnoceni jako středně informováni v populaci, by leželo mezi 26,4 až 53,6 %. Naopak nejvíce proinformovány jsou ženy, které byly hodnoceny jako hodně informovány s počtem 73,6 % $p = 0.736$ (95 CI 0.690, 0.782). Procento žen, které by byly hodnoceny jako hodně informovány v populaci, by leželo mezi 69 až 78,2 %. Z výsledků můžeme tím pádem usoudit, že o toto téma projevují zájem více ženy, než muži, kteří zde zaujímají nejvyšší procento hodnocení málo informováni. Ženy jsou tak více informovány o tématu domácí násilí.

Tabulka 7: Celkový počet respondentů s ohledem na vzdělání

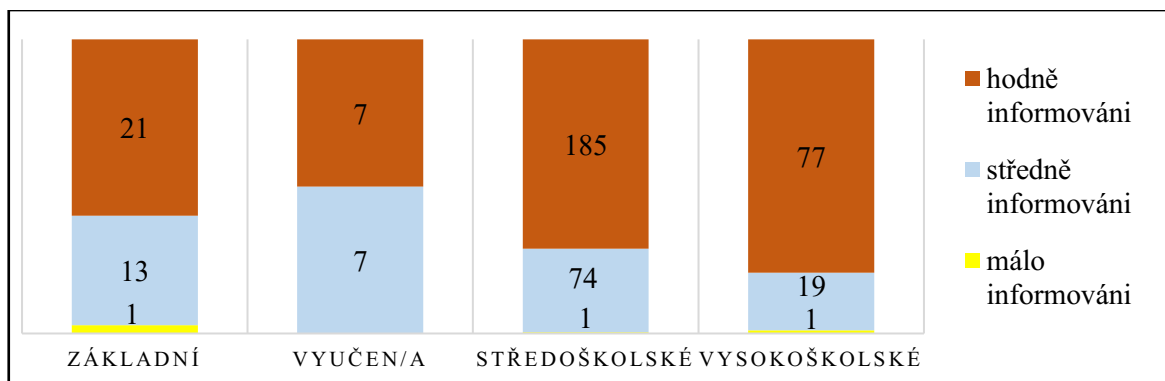
Odpověď	málo informováni	středně informováni	hodně informováni	Celkový součet	Celkem %
základní n	1	13	21	35	8,62%
základní %	2,86	37,14	60		
vyučen/a n		7	7	14	3,45
vyučen/a %		50	50		
středoškolské n	1	74	185	260	64,04
středoškolské %	0,38	28,46	71,15		

vysokoškolské n	1	19	77	97	23,89
vysokoškolské %	1,03	19,59	79,38		
celkem n	3	113	290	406	

Zdroj: autorka (vlastní)

Graf 46: Celkový přehled míry informovanosti s ohledem na vzdělání

Zdroj: autorka (vlastní)

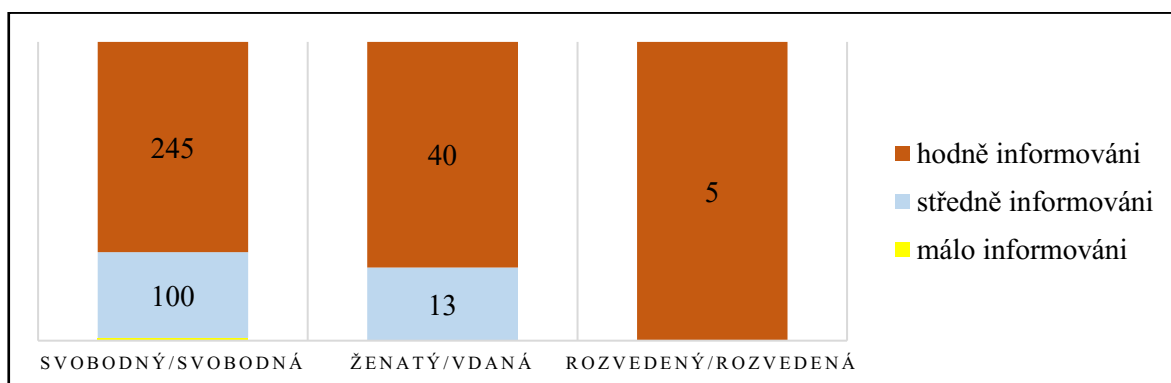
Z tabulky vyplývá, že dle procentuálního zastoupení, je nejméně informováno respondentů se základním vzděláním v počtu 2,86 % $p = 0.029$ (95 CI 0.000, 0.084). Nejméně informovaných se základním vzděláním v populaci, by tak tedy leželo mezi 0 až 8 %. Nejvyšší procento u hodnocení středně informováni zaujímají respondenti, kteří jsou vyučení a to v počtu 50 % $p = 0.500$ (95 CI 0.238, 0.762). Zajímavé však je, že toto procento nalezneme i u hodnocení hodně informováni, zde však nezaujímá nejvyšší číslo (převládá vyšší procento u vysokoškolského vzdělání). Středně informováni v populaci, by tak byli vyučení jedinci, kteří by leželi mezi 23,8 až 76,2 %. Tento údaj má však široký rozptyl. Nejlépe hodnoceni jsou respondenti s vysokoškolským vzděláním, kteří u hodnocení hodně informováni zaujímají 79 % $p = 0.794$ (95 CI 0.713, 0.874). Procento lidí s vysokoškolským vzděláním hodnoceni jako hodně informováni, by v populaci leželo mezi 71,3 až 87,4. Z těchto výsledků můžeme vyvodit závěr, že vzdělávání by se mělo primárně zaměřit na lidi se základním vzděláním.

Tabulka 8: Celkový počet respondentů s ohledem na rodinný stav

Popisky řádků	málo informováni	středně informováni	hodně informováni	Celkový součet	Celkem %
svobodný/svobodná n	3	100	245	348	85,71
svobodný/svobodná %	0,86	28,74	70,4		
ženatý/vdaná n		13	40	53	13,05
ženatý/vdaná %		24,53	75,47		
rozvedený/rozvedená n			5	5	1,23
rozvedený/rozvedená %			100		
Celkový součet	3	113	290	406	

Zdroj: autorka (vlastní)

Graf 47: Celkový přehled míry informovanosti s ohledem na rodinný stav

Zdroj: autorka (vlastní)

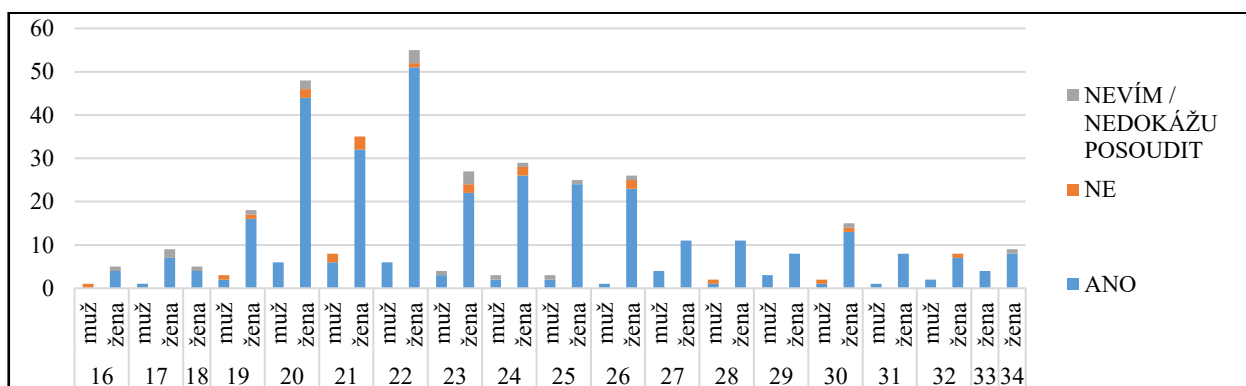
Z tabulky plyne, že nejvyšší procento u málo a středně informovaných respondentů zaujímají svobodní lidé. Málo informovaní s počtem 0, 86 % $p = 0.009$ (95CI 0.000, 0.018). Z intervalu spolehlivosti (alfa 5%) tak vyplývá, že procento svobodných lidí v populaci, kteří by byli hodnoceni jako málo informovaní, by leželo mezi 0 až 1,8 %. Středně informovaných svobodných respondentů je 28,74 $p = 0.287$ (95 CI 0.240, 0.335). Procento svobodných, kteří by byli hodnoceni jako středně informovaní v populaci, by leželo mezi 24 až 33,5 %. Naopak nejvíce proinformovaní jsou v tomto případě rozvedení respondenti, ti byli hodnoceni jako hodně informovaní a to konkrétně s počtem 100 % $p = 1.000$ (95 CI 1.000, 1.000). Procento rozvedených, kteří by byli hodnoceni jako hodně informovaní v populaci, by bylo 100 %. Z výsledků můžeme usoudit, že rozvedení jsou o tématu domácí násilí informovaní ze všech nejvíce. Naopak svobodní lidé jsou hodnoceni jako nejméně informovaní. Otázkou však je, z jakého důvodu. Napadá mě tedy teorie, že rozvedení jedinci, se již za života v manželském soužití s domácím násilím setkali (osobně či zprostředkovaně).

11 Naznačení podrobnějších analýz

U odpovědi na otázku č. 3 jsem se rozhodla, že naznačím podrobnější analýzu z hlediska pohlaví a věku. Tímto záměrem bych chtěla graficky znázornit, jak se liší odpovědi například u dívky ve věku 16ti let a u ženy ve věku 34 let.

a) fackování

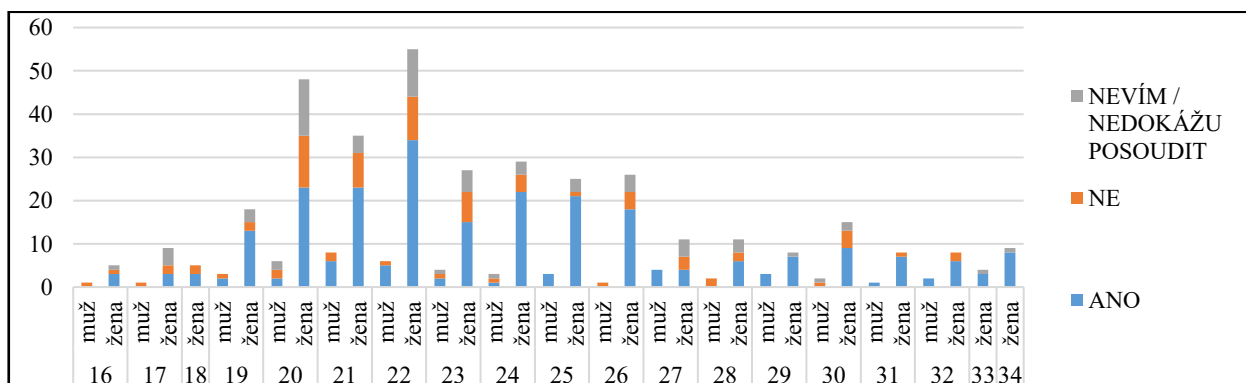
Graf 48: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3a

Zdroj: autorka (vlastní)

b) strkání

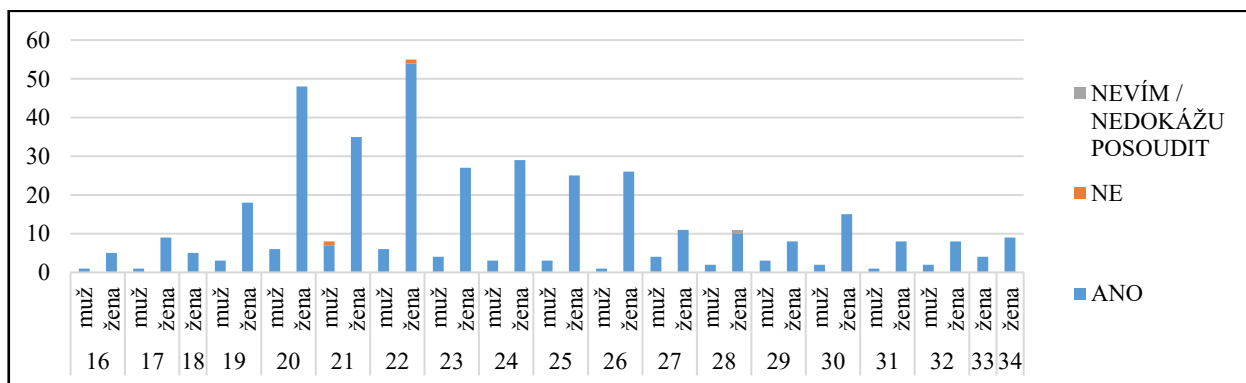
Graf 49: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3b

Zdroj: autorka (vlastní)

c) ohrožování nožem

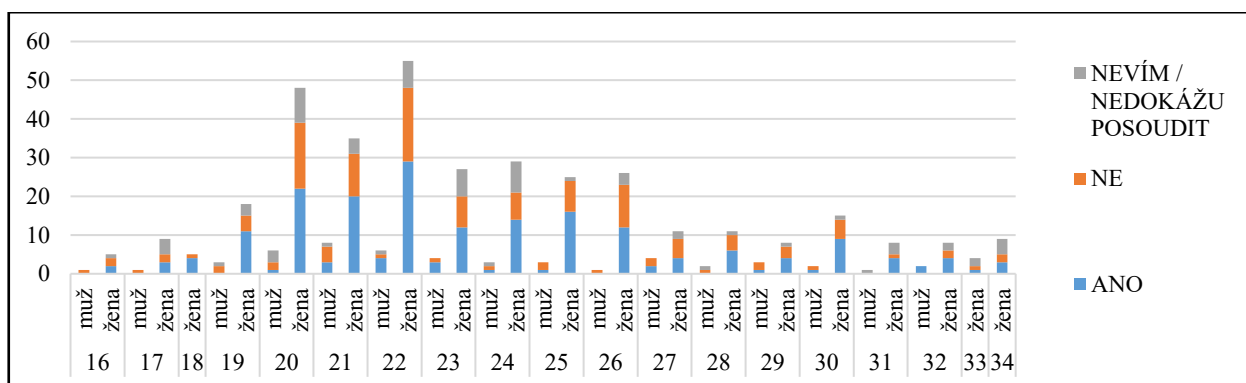
Graf 50: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3c

Zdroj: autorka (vlastní)

d) házení partnerových věcí

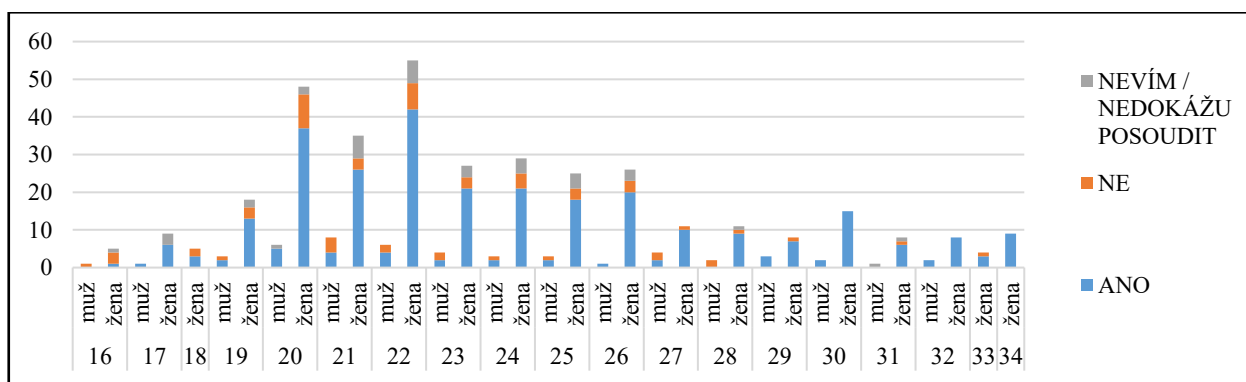
Graf 51: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3d

Zdroj: autorka (vlastní)

e) zesměšňování na veřejnosti

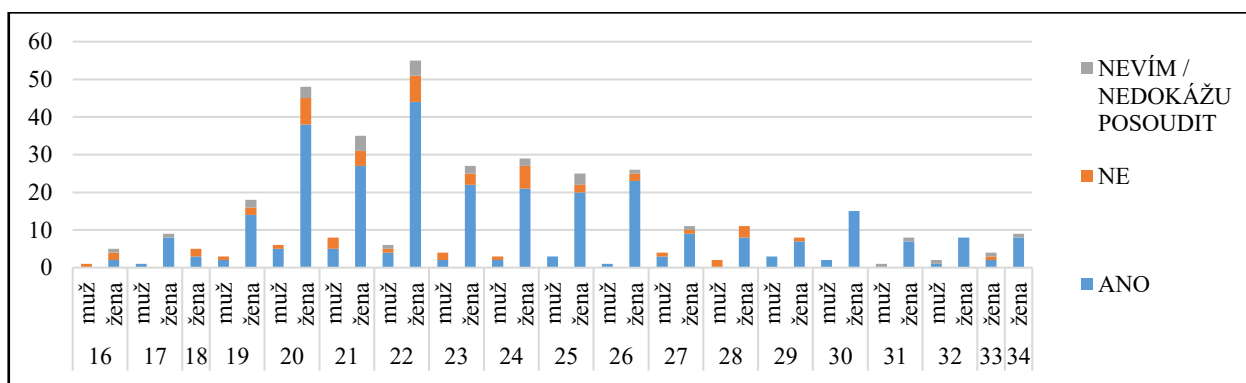
Graf 52: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3e

Zdroj: autorka (vlastní)

f) zesměšňování v domácnosti

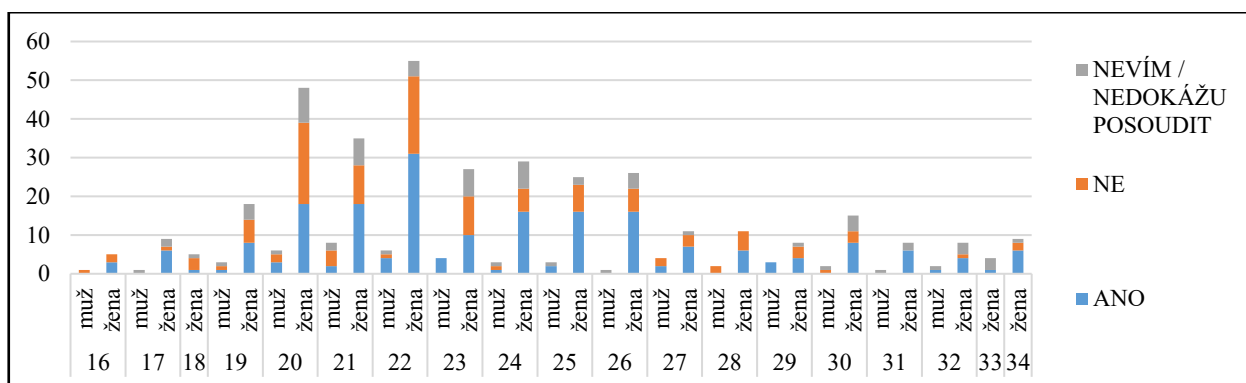
Graf 53: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3f

Zdroj: autorka (vlastní)

g) přikazování, jak se obléci

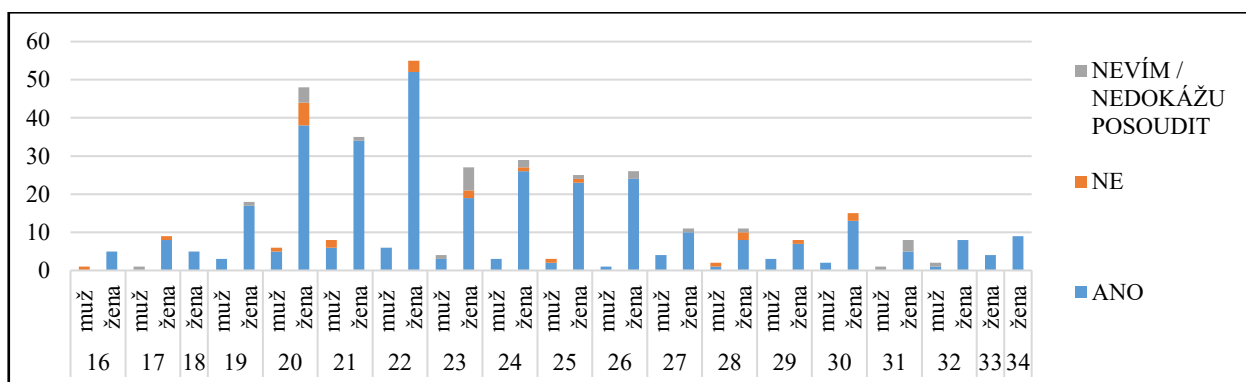
Graf 54: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3g

Zdroj: autorka (vlastní)

h) vydírání sebevraždou

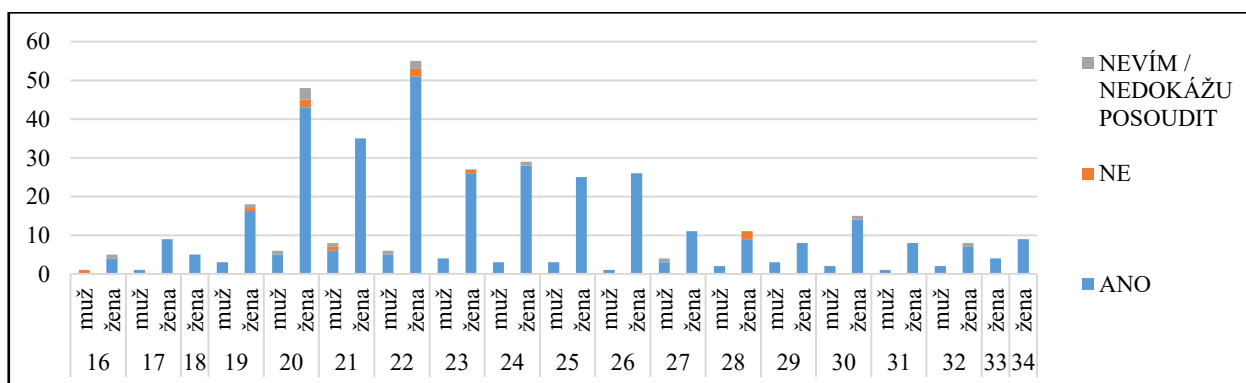
Graf 55: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3h

Zdroj: autorka (vlastní)

ch) nedobrovolný sex

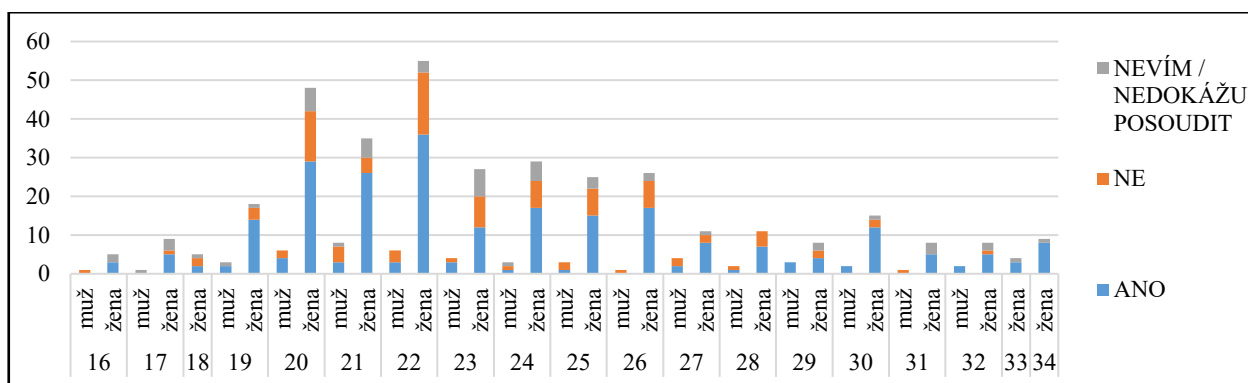
Graf 56: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3ch

Zdroj: autorka (vlastní)

i) vyhrožování vystěhováním

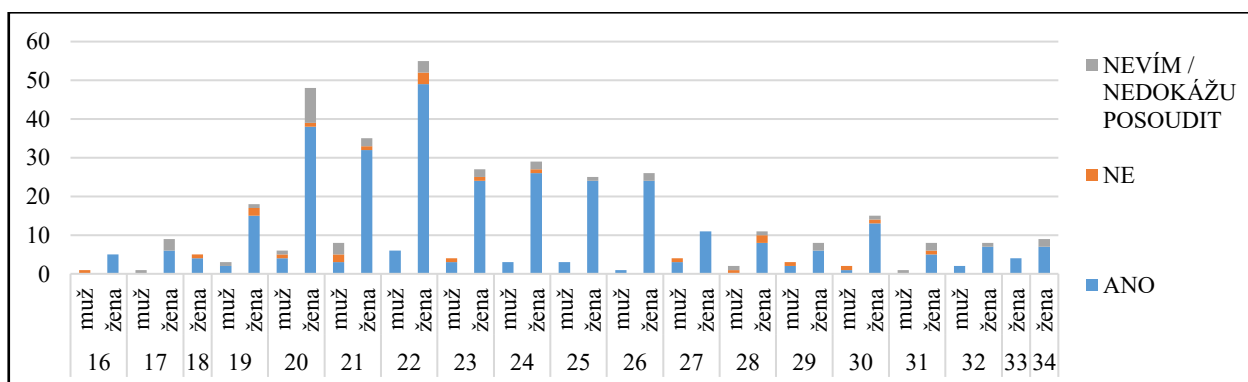
Graf 57: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3i

Zdroj: autorka (vlastní)

j) fyzické útoky na domácího mazlíčka

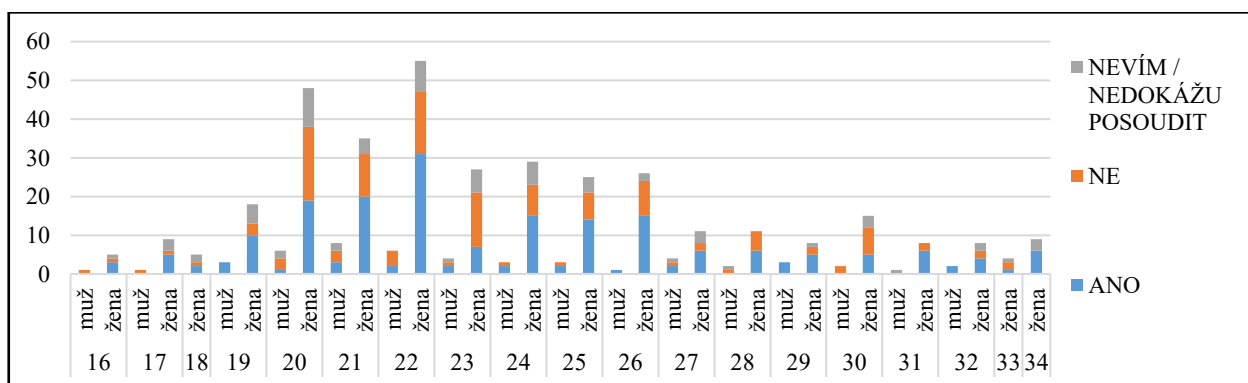
Graf 58: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3j

Zdroj: autorka (vlastní)

k) sledování telefonátů a SMS zpráv

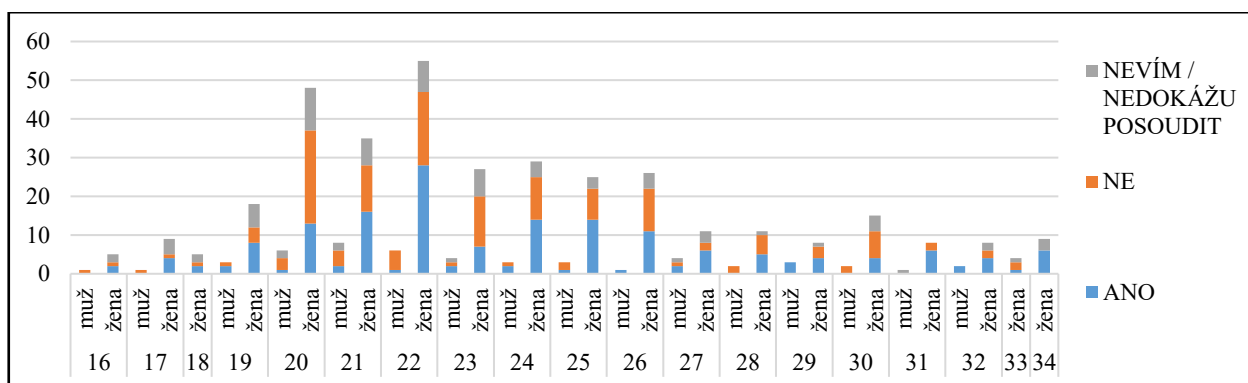
Graf 59: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3k

Zdroj: autorka (vlastní)

l) sledování sociálních sítí (Facebook, Instagram, atd.)

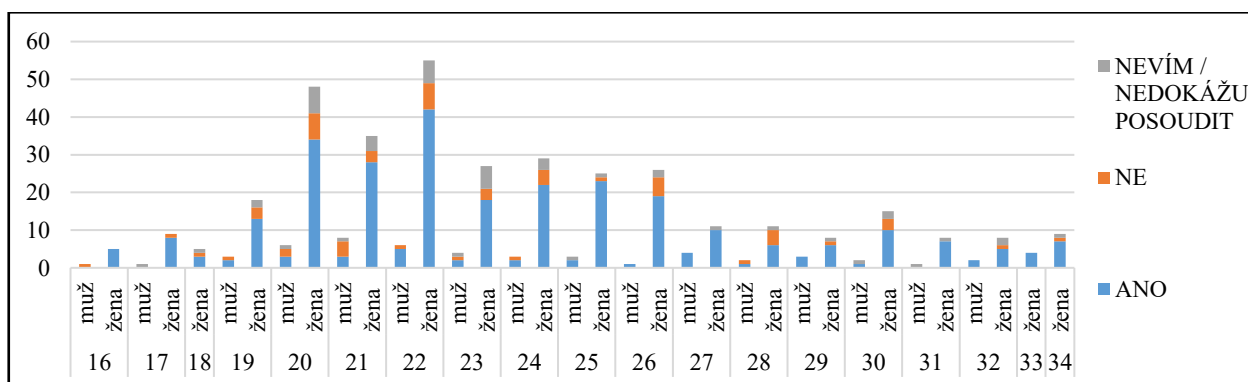
Graf 60: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3l

Zdroj: autorka (vlastní)

m) omezování volnočasových zájmů

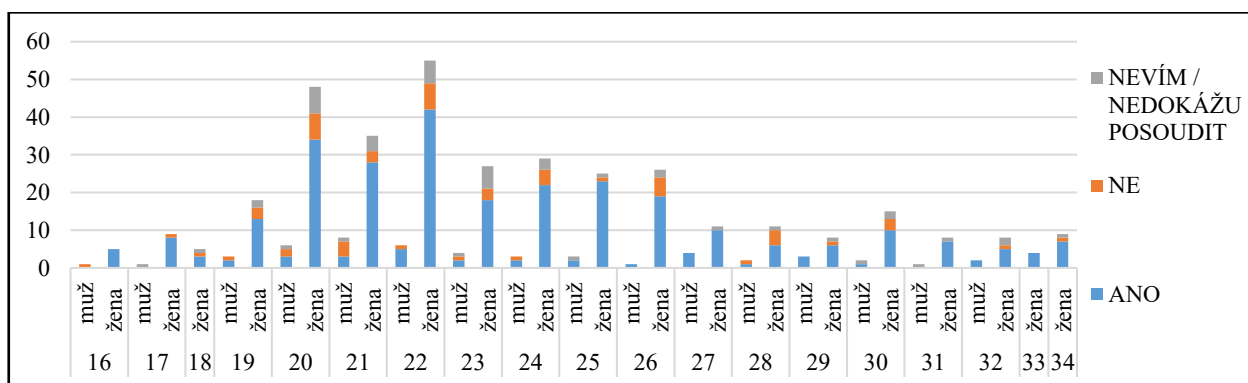
Graf 61: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3m

Zdroj: autorka (vlastní)

n) pronásledování

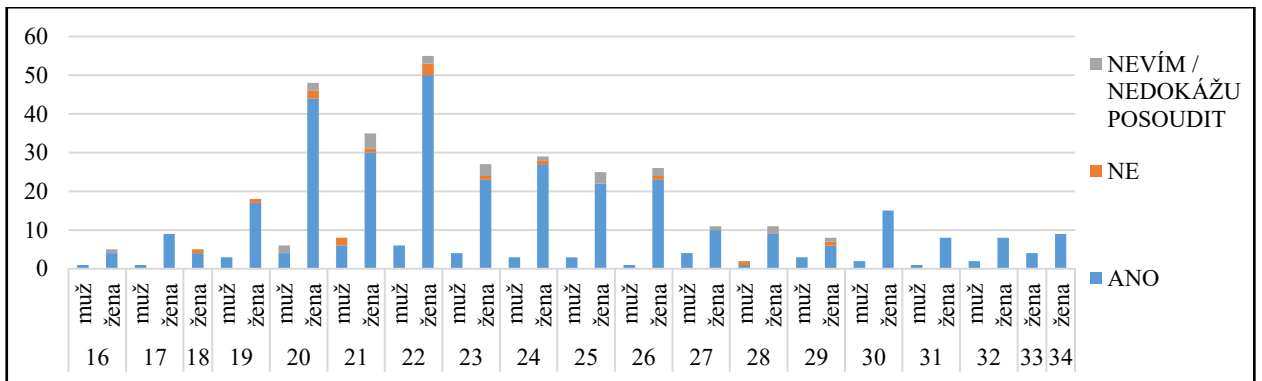
Graf 62: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3n

Zdroj: autorka (vlastní)

o) odepírání spánku

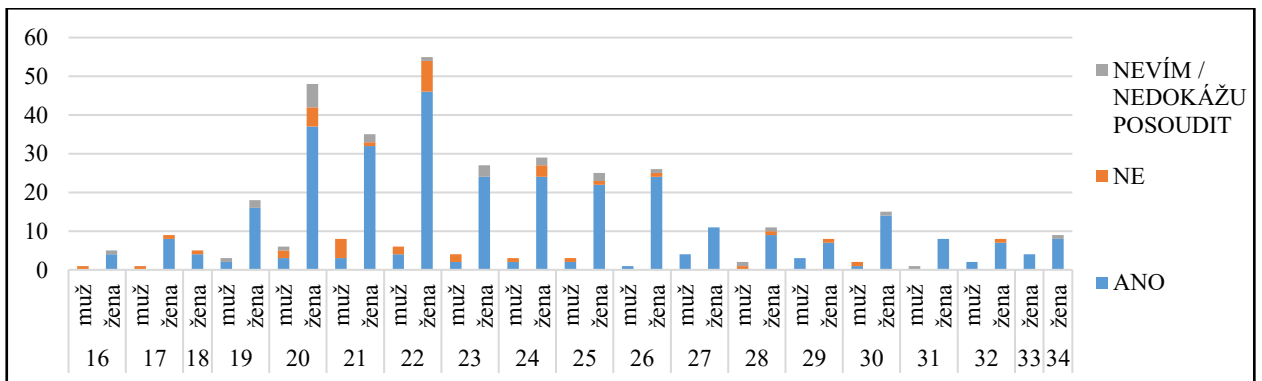
Graf 63: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3o

Zdroj: autorka (vlastní)

p) omezování návštěv (rodiny, přátel)

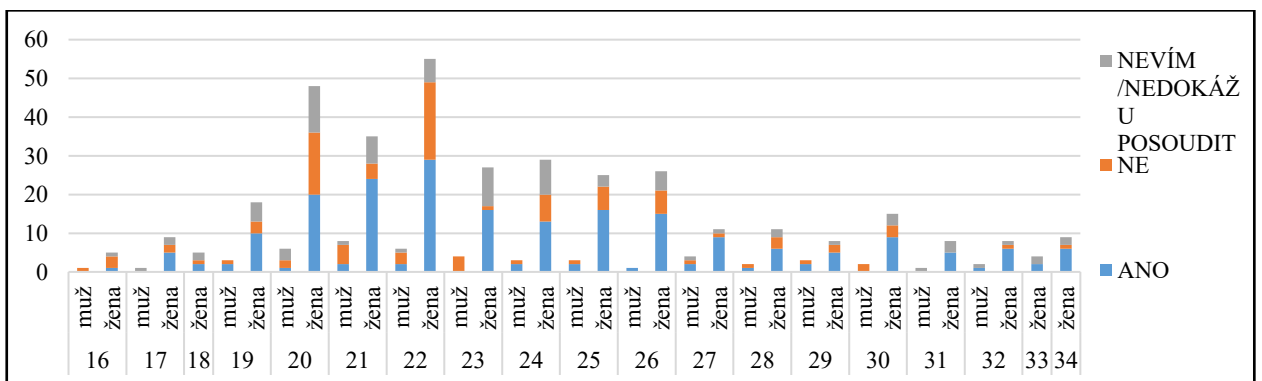
Graf 64: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3p

Zdroj: autorka (vlastní)

q) kontrola disponování (volné nakládání) s finančními prostředky

Graf 65: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3q

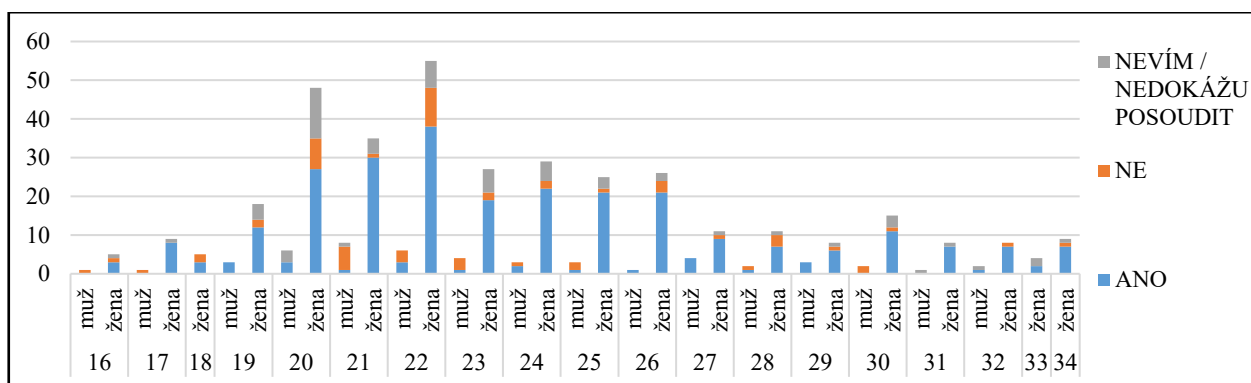

Zdroj: autorka (vlastní)

r) zadržování a přidělování finančních prostředků

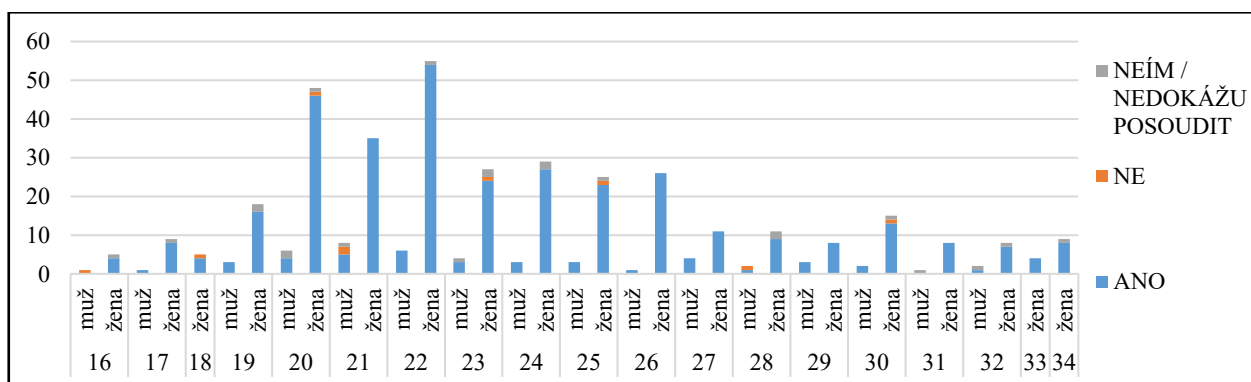
Graf 66: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3r

Zdroj: autorka (vlastní)

s) donucení k požití drog

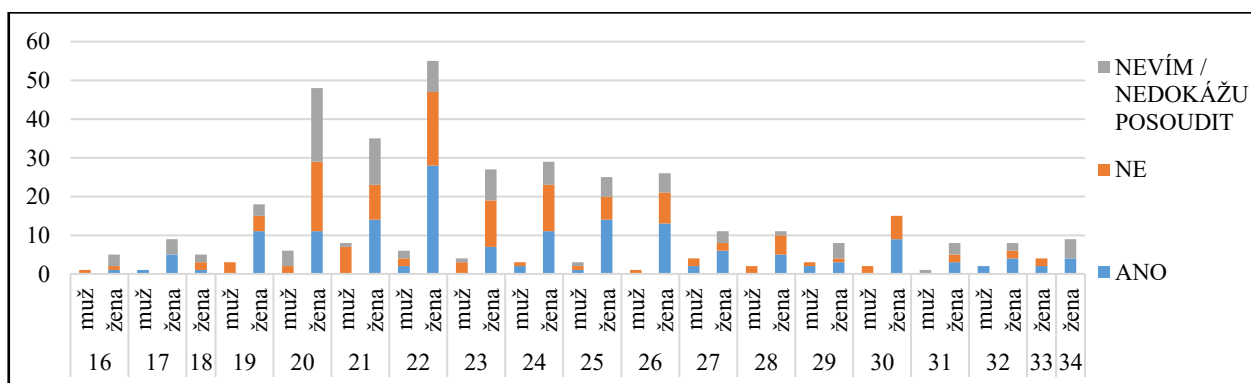
Graf 67: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3s

Zdroj: autorka (vlastní)

t) označování partnera/partnerky špatným otcem/ matkou

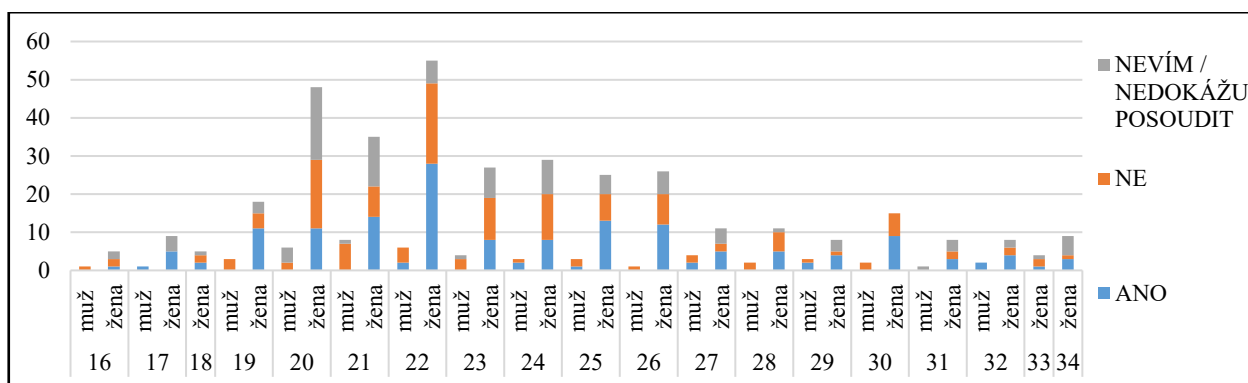
Graf 68: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3t

Zdroj: autorka (vlastní)

u) označování partnera/partnerky špatným manželem/ manželkou

Graf 69: Naznačení podrobnějších analýz u otázky č. 3u

Zdroj: autorka (vlastní)

12 Diskuse

V této části bych ráda dala výsledky a závěry do nějakého širšího kontextu. Nejprve bych se ráda zabývala teoretickou částí mé bakalářské práce.

Informace o fenoménu domácího násilí jsem se snažila čerpat z různých zdrojů a dozvědět se tak o tomto sociálním jevu co nejvíce. Do tohoto tématu jsem byla zasvěcena v průběhu mé praxe, v druhém ročníku studia na fakultě, kde jsem vykonávala praxi v poradně Magdala. Poradna spadá pod Arcidiecézní charitu Praha a svou pomoc směřuje jednak na rodiny s dětmi, ale především na oběti domácího násilí či obchodu s lidmi. Tato praxe byla v porovnání s mými předchozími praxemi odlišná. Dostala jsem se do úzkého kontaktu s uživateli těchto poskytovaných sociálních služeb a měla tu možnost se seznámit s jejich životními příběhy, které byly mnohdy velmi silné. Dovolují si říct, že občas mi tyto příběhy klientek přišly jak vystřiženy z akčního amerického filmu, jelikož z nich až mrazilo. Zanechalo to ve mně tak silný pocit, že jsem se tímto tématem chtěla zabývat trochu hlouběji. Přivedlo mě to na myšlenku, zda lidé kolem mě o domácím násilí vědí a zda jsou schopni ho rozeznat od jiného protispolečenského chování. Zajímavé však bylo, že jsem se za dobu výkonu praxe nesešla s žádným klientem – mužem.

Studováním odborné literatury, internetových článků a sledováním dokumentárních filmů jsem získala širší povědomí o domácím násilí. Bohužel jsem však nenašla odbornou literaturu, která by se zabývala informovaností mladé populace. Na toto téma spíše probíhalo malé množství výzkumů. Chci tím tedy říci, že většina výzkumů spíše odhalovala výskyt domácího násilí, než zjišťovala tzv. proinformovanost populace. Zejména se tyto výzkumy zabývaly odhalením obětí domácího násilí, respektive žen. Není se čemu divit, protože mužské oběti domácího násilí jsou stále tzv. neodhalitelnou záhadou. A to převážně proto, že muži mají velké obavy a stud k tomu, aby vyhledali pomoc. Jak jsem zmínila již výše, za dobu mé praxe jsem se nesešla s klientem – mužem. Na toto téma se však setkáme s různými názory tuzemských i zahraničních odborníků. Například dle německého kriminologa M. Bocka, se ženy dopouští domácího násilí na svých partnerech stejně tak často jako muži. Z tohoto plyne, že dle názoru M. Bocka u heterosexuálních párů je domácí násilí rozděleno „fifty-fifty“, což podle něj dokládají např. metastudie J. Archera (2000). Otázkou však zůstává, jestli se opravdu jedná o domácí násilí a ne o partnerské násilí. Dle mého úsudku musí být tyto výsledky výzkumů těžko zjištělné a povaha získaných dat víceméně zkreslená subjektivním názorem respondenta a navíc ochotou o tomto tématu vyprávět ze strany respondenta. Naopak jiné studie (van Anken 2009, Čírtková 2008) přinášejí závěry, které se podobají typickému obrazu, který známe ze statistik o vykázní či trestném činu týrání osoby ve společném bytě či obydlí. Muži zde mají devadesáti procentní zastoupení v roli pachatelů.

Od obětí bych se ráda přesunula k agresorům čili násilníkům. Zejména zde hovoříme o mužích. Nevylučuje se však, že agresory nemohou být i ženy. Dle Hesterové (2009) jsou zde ale určité rozdíly mezi páchaním násilí ze strany žen a mužů. A to primárně v jejich frekvenci, typech incidentů a v následném postihu za toto chování. Se zajímavou teorií přichází W. Connel, který razí

názor, že mnoho mužů, kteří páchají násilí či znásilňují svoji oběť, trpí strachem z žen. A to konkrétně z vlastních matek, které pro ně měly nezastupitelnou roli v životě. Přináší zároveň jakousi postmoderní úvahu, že zdrojem stresu pro mužskou část populace je feminizace společnosti a tento jev nazývá „pohlavní zvrát“, kdy muži tajně touží po návratu starého řádu. Myslím si, že do jisté míry je to také kulturně podmíněno. Další a dle mého názoru nejpozoruhodnější ze zjištěných teorií je ta, že ADHD a porucha opozičního spektra, kterou můžeme pozorovat již u malých dětí, má vliv na páchání násilí a to nejen toho domácího. Toto zjištění prezentovala Eva Hurychová (členka vládního výboru pro prevenci domácího násilí), která se stala sama obětí domácího násilí. Důležité je, že tyto poruchy se díky medikaci dají do jisté míry léčit. Nedohledala jsem však statistické údaje, které by například tyto poruchy u násilníků mapovali, nicméně pokud by toto procento nebylo úplně zanedbatelné, myslím si, že odhalení a následná léčba těchto poruch by mohla sloužit jako jakási prevence proti páchání násilnického chování.

Pozitivně jsem překvapena z výsledků mého výzkumného šetření, z kterého jsem dostala opravdu velký počet responzí, za což jsem velmi ráda. Zároveň mě těší, jak vyhodnocení těchto dat dopadlo. Z výzkumu plyne, že 71 % respondentů jsou hodnoceni jako hodně informováni v oblasti toho tématu. Odůvodňují si to tím, že domácí násilí je ve velké míře medializováno, existuje celá řada odborné literatury a dokumentárních filmů na toto téma. Nicméně i přes tyto skutečnosti zde pozoruji určité nedostatky. Z odpovědí plyne, že více jak polovina respondentů (52 %) se domnívá, že tzv. italské manželství, kde dochází k vzájemnému napadání bez jasného rozdělení rolí, lze považovat za domácí násilí. Násilí je zde bezpochyby přítomno, ale jedná se o partnerské násilí. Musela by zde být splněna podmínka vymezení rolí na oběť a agresora. Další zajímavá odpověď byla na otázku č. 1c, kde z výsledků dle mého názoru, můžeme vyvodit, že respondenti si domácí násilí nedávají do souvislosti se sourozeneckým vztahem, protože 49 % respondentů v tomto případě odpovědělo, že se o domácí násilí nejedná. Na druhou stranu z jiných odpovědí plyne, že si respondenti uvědomují, že výskyt domácího násilí není jen a pouze v partnerských vztazích (a to i homosexuálních), ale např. i ve vztahu matka – dcera. Rozporuplnou situací je zde odpověď na otázku číslo 1h, na kterou správně odpovědělo 53% respondentů a to tak, že se nejedná o domácí násilí. Jde o modelovou situaci, kdy zde cestující osahává neznámou ženu v tramvaji. Z čehož je evidentní, že tyto dvě osoby se neznají, respektive že mezi nimi není a nebyl žádný partnerský vztah. Toto protispolečenské chování se odehrává na veřejnosti a není z popisu situace patrné, že by se to někdy předtím stalo. Vzhledem k těmto skutečnostem mě rozložení odpovědí značně překvapilo. Tuto modelovou situaci jsem považovala v možnosti odpovědi za téměř jasnou.

Co se týče mýtů, respektive lépe řečeno předsudků, které se pojí s domácím násilím (čerpala jsem z odborné literatury a použila je ve své teoretické části), musím říci, že vzhledem k odpovědím na otázku č. 2, si dovoluji tvrdit, že již v dnešní společnosti mladých lidí nepřetrvávají. Mladí lidé se zdají být tomuto tématu více otevření a zároveň bez předsudků. Z výsledků je patrné, že si uvědomují, že se domácí násilí netýká malého počtu rodin, že obětí může být člověk bez ohledu na

vzdělání, výši příjmů a výkonu pracovní pozice a že obětí nemusí být jen a pouze ženy, které by navíc s partnerem zůstávali snad proto, že se jim násilí líbí. Navíc většina si je také vědoma, že tento sociální jev má vážné zdravotní důsledky a to nejen fyzické, ale i psychické. Což je pro mě velice pozitivní zjištění a vnímám to jako potencionálně velký posun při případné pomoci obětem domácího násilí.

Poslední otázkou výzkumné části byly konkrétní příklady chování, u kterých měli respondenti rozhodnout, zda se jedná o možné projevy domácího či nikoliv. Ráda bych nějaké z nich vyzdvihla, protože mi odpovědi na ně přijdou zajímavé. Víceméně všechny fyzické ataky respondenti z větší části vyhodnotili jako možné projevy domácího násilí, až na výjimku házení partnerových věcí, u které bylo jen 49 % správných odpovědí. Možná proto, že u tohoto chování nedochází k osobní konfrontaci agresora s obětí. Další příklady chování, byly již psychickým druhem násilného jednání, které se projevovalo ve formě sociální izolace, jako například modelová situace prikazování toho, jak se má oběť obléci (51 % správných odpovědí), sledování telefonátů, SMS zpráv (50% správných odpovědí) a sociálních sítí (43 % správných odpovědí).

Obávám se, že nahlížení do telefonu dnešní mladá populace nebere jako závažné překročení hranic normálního jednání. Ze svého okolí však vím, že spousta partnerů mezi sebou má nepsanou dohodu o tom, že si do telefonů nahlížet mohou a nevnímají to jako nějaké narušení soukromí, protože údajně před svým partnerem nic netají. Otázkou však je, o jak závažné nabourávání soukromí se jedná, protože včetně této „dohody“ znají mnohdy i svá přihlašovací hesla do elektronických zařízení. Další závažnou věcí, která mi přijde vysoce hraniční až nemyslitelná, je možnost vysledování například partnerova telefonu a zjistit tak, kde se právě nachází. Je třeba opět nutno dodat, že tyto aplikace slouží primárně jako pomoc v případě, když se Vám ztratí telefon (iPhone) a vy jej chcete z jiného zařízení tzv. vystopovat. Nicméně je poměrně evidentní, že spousta mladých párů tuto aplikaci používá (zneužívá) právě k tomu, aby zjistila, kde se jejich partner nachází. Činí tak mnohdy vzájemně a vědomě.

Kontrolování disponování s financemi, které zde bylo zastoupeno pro ekonomickou formu násilného jednání, označilo pouze 54 % respondentů za možný projev domácího násilí. Jako poslední formou citového týrání zde byly uvedeny příklady označování partnera/partnerky špatným otcem/matkou, u které zvolilo správnou odpověď pouze 41 % respondentů a 39 % u označování partnera/partnerky špatným manželem/manželkou, což bylo nejméně ze všech možných odpovědí.

Pokud bych měla vycházet z mé další části výzkumného šetření, která se zabývala vyhodnocením dotazníku na základě bodové škály a následným rozdělením respondentů do tří skupin dle míry proinformovanosti, mám potřebu sdělit pár postřehů. Z této analýzy vyplynulo, že o téma domácí násilí projeví větší zájem ženy (87,67 %), než muži (12,31 %). Ženy jsou navíc více o tomto tématu informovány (73,60 % z celého počtu žen je hodnoceno jako hodně informováno). Z hlediska věku, jsem pak dospěla k závěru, že nejmladší respondenti, což znamená 16ti letí, jsou o tomto sociálním jevu informováni nejméně. Naopak nejstarší respondenti ve věkové kategorii

34 let, dominují v největší informovanosti a to s počtem 100 % úspěšnosti v hodnocení hodně informováni. Jinak řečeno, všech 9 respondentů ve věku 34 let, byli zařazeni do kategorií hodně informováni. Respondenti s nejvyšším možným ukončeným vzděláním, tedy vysokoškolským, byli hodnoceni jako hodně informováni s počtem 79 %, oproti tomu stojí respondenti se základním vzděláním, kteří jsou hodnoceni jako nejméně proinformováni s počtem 2,86 %. Posledním zkoumaným demografickým údajem byl rodinný stav respondentů, z kterého vyplynulo, že rozvedení respondenti zde zastávají nejinformovanější skupinu, jejichž všichni zástupci jsou hodnoceni jako hodně informováni a to se 100 % úspěšností. Svobodní respondenti jsou naopak hodnoceni jako nejméně informováni s počtem 0,86 %, což si vysvětlují tím, že mají prozatím malé osobní zkušenosti s partnerskými vztahy a dost pravděpodobně spadají do nižší z pozorovaných věkových kategorií (věk v tomto ohledu může sehrát roli z hlediska životních zkušeností.)

Nakonec bych ráda vyzdvihla tzv. doporučení pro prevenci domácího násilí a vzdělávání, kdy bych primárně cílila na lidi se základním vzděláním. Posílila bych tedy prevenci na základních školách. Myslím si, že pro děti toto téma může být i zajímavé a podáno jakoukoliv formou (dokument, beseda se sociálním pracovníkem, atd.). Přece jen, počet výskytu domácího násilí není plně zanedbatelný. Dle Občanského sdružení Rosa některé studie uvádí, že obětí domácího násilí je každá 3 až 4 žena nebo v jiném případě, že 38% žen v České republice se setkalo již za svého života s nějakou formou domácího násilí. Proto bych apelovala na prevenci i v tomto ohledu.

Je však otázkou, jak se domácí násilí bude vyvíjet dál v čase. Momentální situace ohledně viru COVID – 19 statistickým číslem spíše přidává, než ubírá. K tomuto tématu se také vyjádřil generální tajemník OSN Antonio Guterres, který varuje před vysokým nárůstem domácího násilí v souvislosti s vyhlášenou karanténou. Tam, kde by měly zejména dívky či ženy pocit bezpečí, tedy doma, mají naopak pocit strachu. S velkým nárůstem se momentálně potýká například Francie.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo odpovědět na základní výzkumnou otázku *Jaké znalosti má mladá generace ve věku 16 – 34 let o znacích a projevech domácího násilí?*

Ještě před psaním mé bakalářské práce jsem se domnívala, že mladá generace nebude mít dostatečné znalosti o tomto tématu, aby dokázala jednoznačně rozpoznat, co je a co není domácí násilí. Na druhé straně jsem si ale zároveň uvědomovala skutečnost, že toto téma je ve velké míře medializováno a v českém právu je ukotveno již přes 10 let a zároveň zde funguje odborná prevence na základních i středních školách v oblasti sociálně patologických jevů.

Výsledky mě však přesvědčily o opaku, protože z analýzy je patrné, že velká část respondentů je dle mnou zvolených metod a postupů vyhodnocování označována jako hodně informována. Přirozeně se mezi respondenty vyskytují i tací, kteří mají jisté nedostatky v informovanosti o tomto tématu, ale výsledné procento nebylo tak vysoké. Rozdílnost odpovědí byla do určité míry závislá na demografických údajích (pohlaví, věk, vzdělání a rodinný stav), jak jsem předpokládala. Dalším pozitivním zjištěním pro mne byla velká ochota respondentů ve vyplňování dotazníků a současně i jejich celkový počet.

V teoretické části mé bakalářské práce jsem se primárně snažila, co nejvíce vystihnout domácí násilí dle jeho charakteristických znaků, forem, cyklu atd. Dále jsem se zaměřila na oběti domácího násilí a zároveň také i na agresory (násilníky). Zmínila jsem zakotvení domácího násilí v českém právu, školení pracovníků i prevenci před domácím násilím. V poslední části jsem uvedla výčet organizací, které se zaměřují jak na pomoc obětem, tak zároveň i na pomoc pachatelům domácího násilí. Informace jsem získávala zejména ze studia odborné literatury, internetových článků a dostupných statistických údajů.

Při výzkumném šetření jsem zjišťovala míru informovanosti u mladé generace tak, abych byla schopna odpovědět na stanovenou základní výzkumnou otázku, která byla pro toto šetření klíčová. Získaná data jsem následně využila do dvou dodatečných částí mé bakalářské práce, které se vázaly k výzkumnému šetření. Jedná se konkrétně o kapitoly, které jsem nazvala *Naznačení informovanosti mladé generace* a *Naznačení podrobnějších analýz*, které se analýzou dat zabývají v širším kontextu z hlediska demografických údajů respondentů.

Vzhledem k tomu, že domácí násilí je vážným společenským problémem, shledávám zde základní přehled informací o tomto tématu jako nutnost, která z velké části může sloužit i jako prevence před domácím násilím. Já však doufám, že i přes momentální nepříznivou situaci v souvislosti s nařízenou karanténou kvůli viru COVID – 19, která se negativně dotýká mnoha žen, jakožto obětí domácího násilí, ale například i dětí, jež mohou čelit v průběhu trávení času doma se svou rodinou vypjatým situacím (např. vyvíjení tlaku ze strany rodičů na dítě při domácí výuce, konfliktům mezi rodiči, ať už v roli svědka, nebo naopak v roli oběti těchto hádek, či jiných konfliktních jednání), se podaří v boji proti domácímu násilí dosáhnout pozitivních výsledků. I přes to, že bych já osobně uvítala tzv. šťastný konec této koronavirové situace, domnívám se však, stejně

tak jako prezidentka Bílého kruhu bezpečí – Petra Vitoušová, že stoupající vlna nárůstu nejen domácího násilí, ale i jiných sociálních problémů teprve nastane. Uvažuji, že mapování důsledků koronavirové situace v oblasti domácího násilí a jiných sociálně patologických jevů, by právě mohlo posloužit jako námět k mé diplomové práci.

Seznam použité literatury

Literatura

BEDNÁŘOVÁ Z., ONDRUŠKOVÁ J. a DOHNAL D. Domácí násilí: zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám. Praha: Acorus, 2009. ISBN 978-80-254-5422-0.

BĚLÍK V., HOFERKOVÁ S. a KRAUS B. Slovník sociální patologie. Praha: Grada, 2017. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-271-0599-1.

DALIGAND L., BEDIN V., KOLÁČKOVÁ J., ed. Násilí v partnerských vztazích: specifika různých cílových skupin a práce s nimi. Praha: Portál, 2014. ISBN 978-80-262-0718-4.

DISMAN M. Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele. 3. vyd. Praha: Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0139-7.

HECKER L. L., WETCHLER J. L. An introduction to marriage and family therapy. New York: Haworth Clinical Practice Press, 2003. ISBN 07-890-0276-0.

HENDL J. Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-736-7040-2.

HENDL J. Kvalitativní výzkum: základní teorie, metody a aplikace. 4. přepracované a rozšířené vydání. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0982-9.

HOKR MIHOLOVÁ P., ONDRUŠKOVÁ J. a DOHNAL D. Ekonomické dopady domácího násilí v oblasti zdraví. Praha: profem, 2016. ISBN 978-80-904564-4-0.

HOLÁ I., JEŽKOVÁ M., KOMÍNKOVÁ H., et al. Problematika domácího násilí pro zdravotnické pracovníky: kontext, dynamika a intervence. 2. přepracované vydání. Brno: Spondea, 2016. ISBN 978-80-270-1120-9.

MATOUŠEK O., KODYMOVÁ P. a KOLÁČKOVÁ J., ed. Sociální práce v praxi: specifika různých cílových skupin a práce s nimi. Praha: Portál, 2005. ISBN 80-736-7002-X.

PUNCH K. Základy kvantitativního šetření. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-381-9.

ŘEHÁKOVÁ B. Statistické ověřování reprezentativity: Koefficienty neshody. Sociologický Časopis / Czech Sociological Review, 16(6), 612-627. Retrieved March 31, 2020, from www.jstor.org/stable/41129533

ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.

ŠEVČÍK D. a ŠPATENKOVÁ N. Domácí násilí: kontext, dynamika a intervence. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-690-2.

TURVEY E. B., PETHERICK W. Forensic victimology: examining violent crime victims in investigate and legal contexts. Elsevier – 2009. ISBN 978-0-12374089-2.

VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí v českém právu z pohledu žen. 2. přeprac. vyd. Praha: profem, 2008. ISBN 978-80-903626-7-3.

VOŇKOVÁ J. a SPOUSTOVÁ I. Domácí násilí z pohledu žen a dětí: právní stav k 1.1.2016. 3. přepracované vydání. Praha: profem, 2016. ISBN 978-80-904564-5-7.

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

Internetové zdroje

ACORUS, z. ú. *Poslání* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/o-nas/poslani.html>

ACORUS, z. ú. *Druhy domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>

ACORUS, z. ú. *Specifické znaky domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <http://www.acorus.cz/cz/domaci-nasili/info-o-domacim-nasili.html>

ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA – PORADNA MAGDALA. *Jak pomáháme* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://praha.charita.cz/sluzby/magdala/>

ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA. *Co to je "domácí násilí"* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <https://praha.charita.cz/sluzby/magdala/o-domacim-nasili/>

ARCIDIECÉZNÍ CHARITA PRAHA. *O domácím násilí* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://praha.charita.cz/sluzby/magdala/o-domacim-nasili/>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o.s. - domacinasili.cz. *Bílá stužka - Muži proti násilí na ženách a dětech* [online]. [cit. 2019-12-01]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/aktuality/n128-bila-stuzka-muzi-proti-nasili-na-zenach-a-detech/>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o.s. - domacinasili.cz. *Muži jako oběti domácího násilí* [online]. [cit. 2019-12-03]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/ohrozene-osoby/muzi-jako-obeti-domaciho-nasili/>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o.s. - domacinasili.cz. *Přehled o vykazání v ČR za rok 2019* [online]. [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.domacinasili.cz/statistiky/>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o.s. *Co je a co není domácí násilí* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/pomoc-obetem/domaci-nasili/co-je-a-co-neni-domaci-nasili/>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o.s.- domacinasili.cz. *Domácí násilí - mýty o domácím násilí* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <https://www.rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o.s. *Oběťmi domácího násilí jsou stále nejčastěji ženy* [online]. [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/aktuality/n13-obetmi-domaciho-nasili-jsou-stale-nejcasteji-zeny/>

BÍLÝ KRUH BEZPEČÍ o.s. *Poslání a činnost* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.bkb.cz/o-nas/poslani-a-cinnost/>

CENTRUM SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PRAHA (CSSP). *Intervenční centrum (pomoc obětem domácího násilí)* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.csspraha.cz/intervennci-centrum-pomoc-obetem-domaciho-nasili>

COUNCIL OF EUROPE. Council of Europe *Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence* [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168008482e>

DIAKONIE ČČE. *O nás* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.nasilivevtzich.cz/o-nas/>

DIECÉZNÍ CHARITA ČESKÉ BUDĚJOVICE. *Formy domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-22]. Dostupné z: <https://www.dchcb.cz/sluzby-a-projekty/intervencni-centrum/co-je-domaci-nasili/formy-domaciho-nasili/>

DOMÁCÍ NÁSILÍ. *Domácí násilí u homosexuálních párů* [online]. [cit. 2019-12-12]. Dostupné z: http://domaci-nasili.info/komentare/curt_rogers/163_lgbt/index.htm

INTERDISCIPLINÁRNÍ TÝM MĚSTA BRNA PRO OBLAST DOMÁCÍHO NÁSILÍ. *Specifika domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <http://www.idtbrno.cz/specifika-domaciho-nasili>

INTERVENČNÍ CENTRUM PRO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM, LIBEREC. *Domácí násilí: Co je domácí násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <http://intervencni-centrum.cipslk.cz/domaci-nasili.html>

INTERVENČNÍ CENTRUM PRO OSOBY OHROŽENÉ DOMÁCÍM NÁSILÍM, LIBEREC. *Domácí násilí: Mýty o domácím násilí* [online]. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: <http://intervencni-centrum.cipslk.cz/domaci-nasili.html>

MAGDALENIUM, o.s. *Znaky a druhy domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.magdalenium.cz/znaky-a-druhy-domaciho-nasili>

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY ČESKÉ REPUBLIKY. *Strategie a koncepce MŠMT* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/strategie-a-koncepce-ap-msmt>

OMBUDSMAN, VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV. *Domácí násilí* [online]. [cit. 2020-03-02]. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/Letaky/Domaci-nasili.pdf

PERSEFONA. *Formy domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.persefona.cz/formy-domaciho-nasili>

POLICEJNÍ AKADEMIE ČR V PRAZE, LUDMILA ČÍRTKOVÁ. *Forenzně psychologické poznatky k domácímu násilí* [online]. [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <http://www.ja-sr.sk/files/13%20%C4%86%C3%ADrtkov%C3%A1%20DN%20pro%20JA%20a%20SK%202.pdf>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY – KŘP KARLOVARSKÉHO KRAJE. *Prevence – stalking* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/prevence-stalking.aspx>. *Zvlášť zranitelné oběti: Kdo je zvlášť zranitelnou obětí?* [online]. [cit. 2020-03-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/zvlast-zranitelne-obeti.aspx>

POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Nebezpečné pronásledování (stalking)* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pomoc-obetem-tc-nebezpecne-pronasledovani-stalking.aspx>

PRO FAIR PLAY. *Vyjděte z kruhu! Stop domácímu násilí*. [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <https://www.profairplay.cz/vyjdete-z-kruhu-stop-domacimu-nasili/>

PROFEM o.p.s. *Domácí násilí* [online]. [cit. 2019-11-12]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/s-cim-pomahame/domaci-nasili>

PROFEM, o.p.s. *Kdo jsme* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.profem.cz/cs/o-nas/kdo-jsme>

PROGRAM DEJME ŽENÁM ŠANCI. *Mýty o domácím násilí* [online]. [cit. 2019-11-23]. Dostupné z: <http://stopnasili.cz/wp-content/uploads/2016/03/04-M%C3%BDty-o-dom%C3%A1c%C3%ADm-n%C3%A1sil%C3%AD.pdf>

ROSA, o.s. *Domáci násilí. Co je domácí násilí* [online]. [cit. 2019-11-18]. Dostupné z: <https://www.rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/>

ROSA, o.s. *Domáci násilí- Domáci násilí - mýty o domácím násilí* [online]. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: <https://www.rosa-os.cz/informace-pro-zeny/co-je-domaci-nasili/>

ROSA, o.s. *ROSA- centrum pro ženy* [online]. [cit. 2020-03-05]. Dostupné z: <https://www.rosa-os.cz/>

SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI, o.p.s. (SIMI). *Nebudu obětí! Aneb jak jsou na tom migranti jako oběti domácího násilí* [online]. [cit. 2019-12-15]. Dostupné z: https://www.migrace.com/cs/clanky/908_nebudu-obeti-aneb-jak-jsou-na-tom-migranti-jako-obeti-domaciho-nasili

SDRUŽENÍ PRO INTEGRACI A MIGRACI, o. p. s. (SIMI). *Nebudu obětí! Zkušenosti SIMI v oblasti domácího násilí v migraci* [online]. [cit. 2020-04-13]. Dostupné z: https://www.migrace.com/cs/clanky/916_nebudu-obeti-zkusenosti-simi-v-oblasti-domaciho-nasili-v-migraci

SOCIÁLNÍ PRÁCE. *Expertiza z výzkumů dalších příčin domácího násilí* [online]. [cit. 2019-11-24]. Dostupné z: <http://www.socialniproace.cz/zpravy.php?oblast=2&clanek=912>

SOCIOLOGICKÁ ENCYKLOPEDIIE. *Agrese* [online]. [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Agrese>

STOP NÁSILÍ. *Stalking* [online]. [cit. 2020-03-30]. Dostupné z: <https://www.stopnasili.cz/nasili-ve-vztahu/stalking/>

ŠANCE DĚTEM. *Domáci násilí může mít na dítě horší vliv, než válečný konflikt* [online]. [cit. 2019-12-05]. Dostupné z: <https://www.sancedetem.cz/srv/www/content/pub/cs/clanky/-domaci-nasili-muze-mit-na-dite-horsi-vliv-nez-valecny-konflikt-180.html>

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. *Souhrnná zpráva za rok 2017 o plnění Akčního plánu prevence domácího a genderově podmíněného násilí na léta 2015 – 2018* [online]. [cit. 2019-12-09]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/Aktuality/Souhrnna_zprava_AP_DN_2017_na_vladu.pdf

VITALIA. *Stockholmský syndrom a chorobné sympatie k tyranům* [online]. [cit. 2019-12-19]. Dostupné z: <https://www.vitalia.cz/clanky/stockholmsky-syndrom-a-chorobne-sympatie-k-tyranum/>

Seznam obrázků a příloh

Obrázky

Obrázek 1: Ekologická perspektiva	18
Obrázek 2: Čtyři fáze cyklu domácího násilí	22
Obrázek 3: Sara DN Otázky ke zjištění rizika eskalace domácího násilí	32

Přílohy

A) Dotazník

Úvodní slovo

Vážení respondenti,

tento dotazník je určen pro respondenty ve věku 16 – 34 let. Vyplněné dotazníky slouží k mé výzkumné části bakalářské práce na téma *Domácí násilí z pohledu mladé generace*. Analýzou výsledků tohoto dotazníku bych ráda zjistila, jaký názor má mladá generace na domácí násilí. Ráda bych Vás proto poprosila o zamyšlení a chvíli Vašeho času na jeho vyplnění, které Vám nezabere více, jak 15 minut.

Data budou zpracována anonymně a vyplněním tohoto dotazníku dává respondent (Vy) zároveň souhlas s jejich zpracováním.

Velmi děkuji za ochotu a čas strávený nad vyplňováním mého dotazníku.

S pozdravem,

Lucie Matoušů.

Husitská teologická fakulta – obor Sociální a charitativní práce.

DOTAZNÍK

Věk: .....

Pohlaví:

- a) muž
- b) žena

Vaše nejvyšší ukončené vzdělání?

- a. základní
- b. vyučen/a

- c. středoškolské
- d. vysokoškolské

Rodinný stav:

- a. svobodný/svobodná
- b. ženatý/vdaná
- c. rozvedený/rozvedená
- d. vdovec/vdova

1) Jaké z následujících příkladů považujete za domácí násilí? (ANO – lze považovat, NE - nelze považovat, NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT)

- a) Jedenáctiletý chlapec se bojí přijít domů ze školy, protože ve škole dostal čtyřku z češtiny a jeho otec na něj pokaždé, co přijde domu s horší známkou, než dvojkou slovně útočí a občas ho zbije i páskem.
- b) Impulsivní partnerský pár se pravidelně při svých hádkách vzájemně napadá a přitom rozbíjejí předměty v jejich domácnosti.
- c) Bratr své mladší sestře neustále přikazuje, jak se má chovat, s kým se má ve škole bavit a jak se má oblékat.
- d) Dcera v afektu na svou matku slovně zaútočila vulgárním výrazem, když u nich docházelo k výměně názorů.
- e) Dcera svou ovdovělou nevlastní matku, s kterou žije ve společné domácnosti, vystavuje často hladu a zanedbává její hygienu.
- f) Homosexuální mladý muž svého partnera již přes rok nutí k sexuálním praktikám, které jeho partner vykonává s odporem a pod tlakem.
- g) Manželka přiměla svého manžela ke koupi drahých bot a kabelky, při návštěvě obchodního centra.
- h) Cestující v tramvaji osahával neznámou ženu při jízdě, která stála vedle něj.
- ch) Osmnáctiletý syn svou matku již přes rok finančně „vysává“ - nepřispívá na chod společné domácnosti, pod pohružkou ublížení si vynucuje kapesné.
- i) Ženatý muž své kolegyni z práce nosí skoro každý den, po dobu dvou týdnů čerstvé květiny, i přes to, že jí to nepřijde lichotivé.

2) Uved'te prosím stanovisko ke každému z následujících tvrzení: (SOUHLASÍM – NESOUHLASÍM – NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT)

- a) Domácí násilí se týká jen malého počtu rodin.
- b) Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv bez ohledu na vzdělání.
- c) Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv bez ohledu na jeho příjmy.

- d) Obětí domácího násilí se může stát kdokoliv bez ohledu na jeho výkon pracovní pozice.
- e) Za domácí násilí lze považovat i tzv. italské manželství, kdy se násilí dopouštějí oba partneři zároveň a to bez jasného vymezení rolí.
- f) Příčinou domácího násilí bývá provokace partnera ze strany ženy.
- g) Oběťmi domácího násilí mohou být jen ženy.
- h) Ženy ve vztahu zůstávají proto, že se jim domácí násilí líbí.
- ch) Domácí násilí způsobuje vážné zdravotní důsledky.

3) Uved'te prosím k následujícím položkám, zda je dle Vašeho úsudku, můžeme zařadit mezi projevy domácí násilí? (ANO x NE x NEVÍM / NEDOKÁŽU POSOUDIT)

- a) fackování
- b) strkání
- c) ohrožování nožem
- d) házení partnerových předmětů
- e) zesměšňování na veřejnosti
- f) zesměšňování v domácnosti
- g) přikazování, jak se obléci
- h) vydírání sebevraždou
- ch) nedobrovolný sex
- i) vyhrožování vystěhováním
- j) fyzické útoky na domácího mazlíčka
- k) sledování telefonátů a SMS zpráv
- l) sledování sociálních sítí (Facebook, Instagram, atd.)
- m) omezování volnočasových zájmů
- n) pronásledování
- o) odepírání spánku
- p) omezování návštěv (rodiny, přátel)
- q) kontrola disponování (volné nakládání) s finančními prostředky
- r) zadržování a přidělování finančních prostředků
- s) donucení k požití drog
- t) označování partnera/partnerky špatným otcem/ matkou
- u) označování partnera/partnerky špatným manželem/ manželkou